

**Kiskunfélegyháza Város Önkormányzata Képviselő-testületének 4/2023. ( )
önkormányzati rendelete**

**Kiskunfélegyháza város településképinek védelméről szóló 12/2018. (IV.26.) önkormányzati
rendelet módosításáról**

Kiskunfélegyháza Város Önkormányzat Képviselő-testülete a településkép védelméről szóló 2016. évi LXXIV. törvény 12. § (2) bekezdés a)-h) pontjaiban kapott felhatalmazás alapján, az Alaptörvény 32. cikk (1) bekezdés a) pontjában a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 13. § (1) bekezdésében és az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény 29. § (3) és 57. § (3) bekezdésében meghatározott feladatkörében eljárva a következőket rendeli el:

1. §

(1) A Kiskunfélegyháza város településképinek védelméről szóló 12/2018.(IV.27.) önkormányzati rendelet 2. melléklete helyébe az 1. melléklet lép.

(2) A Kiskunfélegyháza város településképinek védelméről szóló 12/2018.(IV.27.) önkormányzati rendelet 5. melléklete helyébe a 2. melléklet lép.

2. §

Ez a rendelet a kihirdetését követő napon lép hatályba.

1. melléklet a 4/2023. (II 9.) önkormányzati rendelethez

„2. melléklet

(A melléklet szövegét a(z) rend. mód. 1. mell. egységes szerk. 2. melléklet.pdf elnevezésű fájl tartalmazza.)”

Helyi védettségű építmények, közterületi műalkotások, táji értékek listája

1. Helyi védettségű építmények – fokozottan védett épületek, temetők és emlékhely

	A	B	C
1.	adatlap sorszám	helyszín (cím), megnevezés	helyrajzi szám
2.	1.	Attila u. 2. – Kossuth utca, Bányai-palota	265
3.	2.	Attila u. 12.	278
4.	3.	Bajcsy-Zsilinszky Endre u. 7. – Móra Ferenc u. sarok, Tarjányi Dczsö-ház	2082
5.	4.	Bajcsy-Zsilinszky Endre u. 14. – Semmelweis u.	2717
6.	5.	Béke tér 2. R. katolikus plébániaház	3150/2
7.	6.	Béke tér, Oskola u. 1-3., Petőfi Sándor u. 2. Constantinum épületei	3194/1, /2, /4, /5
8.	7.	Blaha Lujza tér, Fürdőszálló	4770/2
9.	8.	Blandina nővér u. 6.	2007
10.	9.	Blandina nővér u. 10.	2011
11.	10.	Blandina nővér u. 13-15.	1981, 1982
12.	11.	Daru u. 1. – Zrínyi Miklós u. Kneffel-ház	5198
13.	12.	Deák Ferenc u. 2. – Kossuth Lajos u.	397
14.	13.	Deák Ferenc u. 12-14. József Attila Általános Iskola	404/1
15.	14.	Dózsa György u. 10.	176/10
16.	15.		
17.	16.	Dr. Holló Lajos u. 13.	3188
18.	17.	Dr. Holló Lajos u. 23.	3219
19.	18.	Fadrusz János u. – Liszt Ferenc u. Kürtösi-féle szélmalom a kórház udvarán	4769
20.	19.	Jókai Mór u. 3.	1864
21.	20.	Jókai Mór u. 5. Kocsis Ferenc-ház	1865
22.	21.	Jókai Mór u. 18. – Báthori u.	1916

23.	27	Ficsór József u. 2. – Dessewffy u.	4533
24.	25.	Kossuth Lajos u. 6. – Korond u. Kiss Lajos-palota	329
25.	24.	Kossuth Lajos u. 8. Propper Miksa-ház	328/1
26.	25	Kossuth Lajos u. 9. – Széchenyi u. Móra Ferenc Gimnázium	5061
27.	26.	Kossuth Lajos u. 10. – Hunyadi János u. Molnár Imre-palota	326
28.	27.	Kossuth Lajos u. 24. volt tanítóképző, Petőfi Sándor Gépészeti Szakközépiskola tornaterem nélküli főépület	78
29.	28	Kossuth Lajos u. 29. – Fadrusz János u. Spiller-villa, Waldorf óvoda	4773
30.	29.	Kossuth Lajos u. 35. – Izsáki út, v. honvédlaktanya, Öreglaktanya	4727
31.	30.	Könyök u. 16.	5440
32.	31.	Könyök u. 26. – Kazinczy u.	5436
33.	32.	Lónyai u. 4.	4996
34.	33.	Marosvásárhelyi u. 5.	46
35.	34.	Mártírok u. 2. - Kossuth utca - Szent János tér, volt Közgazdasági Takarékpénztár, Frank-ház	473
36.	35	Mártírok u. 15. volt neológ zsidó kis tanácsterem, a József Attila Ált. Isk. telkén	404/1
37.	36.	Móra Ferenc tér 3.	524
38.	37.	Móra Ferenc tér 4. Jenovay-ház	525
39.	38	Móra Ferenc tér 8.	527
40.	39.	Móra Ferenc tér, Kalmár-kápolna	1725
41.	40.	ONCSA-házak: Dr. Holló Lajos u. 68., Dr. Holló Lajos u. 72., B. Szabó József u. 9.	3399, 3395/1, 3408
42.	41.	Oskola u. 17.	3208
43.	42	Pázmány Péter u. 4. rendőrség, volt adóhivatal vagy pénzügyi palota	3178
44.	43.	Pázmány Péter u. 6. Hoffer József-ház	3179
45.	44.	Petőfi Sándor tér 2. Hoffer Imre-ház	3168/3
46.	45	Petőfi Sándor u. 7. Szabó Sándor-kúria, Petőfi-ház és Petőfi-emléktábla	3093
47.	46.	Petőfi Sándor u. 11. – köz, Kanizsai Nagy Antal-ház	3097/1
48.	47.	Petőfi Sándor u. 15.	3102

49.	48.	Petőfi Sándor u. 17.	3105
50.	49.	Petőfi Sándor u. 19.	3106
51.	50.	Szegedi út 3.	537
52.	51.	Szegedi út 8.	1729
53.	52.	Szent István tér 1.	5057
54.	53.	Szent János tér 2.	475
55.	54.	Wesselényi u. 1. - Kossuth Lajos u. - Zrínyi Miklós u. Feuerpalota, volt Európa Szálló	5156
56.	55.	Wesselényi u. 7. - Daru u. Kiskunfélegyházi Egyesült Protestáns Egyház temploma	5153
57.	56.	Alsótemető, Jókai u.	1030/4
58.	57.	Felsőtemető, Nádasdy u.	4482/5, 4483, 3434
59.	58.	Régi (felsővárosi) zsidó temető (muzeális) a Felsőtemető része	4482/2
60.	59.	Új (alsóvárosi) zsidó temető és ravatalozó II. kerület Nyomás 1.	0653/9
61.	60.	Templom-halom	5637/326

2. Helyi védettségű építmények - védett épületek

	A	B	C
1.	adatlap sorszám	helyszín (cím), megnevezés	helyrajzi szám
2.	1	Ady Endre u. 34. - Mikszáth Kálmán u.	4777
3.	2	Alpári u. 61. volt bankfalvi iskola	2384
4.	3	Arad u. 7. lakóház különleges saroktoronnyal	25
5.	4	Arad u. 10. - Erkel Ferenc u.	51
6.	5	Arany János u. 13.	3028
7.	6	Arany János u. 17. - köz	3033
8.	7	Bajcsy-Zsilinszky Endre u. 3.	2074
9.			
10.	9	Batthyány Lajos u. 9.	4995

11.			
12.	11	Blandina nővér u. 2. – Bajcsy-Zsilinszky Endre u.	2004
13.	12	Csikszerecsda u. 1.	119
14.	13	Csikszerecsda u. 3. – Marosvásárhely u.	118/1
15.	14	Damjanich János u. 4.	5151
16.	15	Damjanich János u. 5.	5194
17.	16	Damjanich János u. 6.	5150
18.	17	Damjanich János u. 29.	5171/1
19.	18	Dankó Pista u. 7.	92
20.	19	Dankó Pista u. 9. (= Erkel Ferenc u. 1.)	99
21.	20	Dankó Pista u. 10.	154
22.	21	Dankó Pista u. 19. – Csikszerecsda u.	121
23.	22	Dankó Pista u. 22. (= Dózsa György u. 31.)	174/1
24.	23	Deák Ferenc utca 7. fogorvosi rendelő	331/2
25.	24	Dobó István u. 1.	2005
26.	25	Dobó István u. 16.	2064
27.	26	Dózsa György u. 3.	138
28.	27	Dózsa György u. 8.	176/7
29.	28	Dózsa György u. 13.	155
30.	29	Dózsa György u. 15. – Erkel Ferenc u.	156
31.	30	Dózsa György u. 23.	166
32.	22.	Dózsa György u. 31. (= Dankó Pista u. 22.)	174/2
33.			
34.	32	Dr. Holló Lajos u. 3. Nagyposta	3182
35.	33	Dr. Holló Lajos u. 6.	5423
36.	34	Dr. Holló Lajos u. 8. Dr. Holló Lajos szülőháza	5421, 5422
37.	35	Dr. Holló Lajos u. 15. – köz	3190
38.	36	Dr. Holló Lajos u. 18. – Martinovics u. Bíróság	5368
39.	37	Dr. Holló Lajos u. 26.	5354
40.	38	Dr. Holló Lajos u. 27. ·· Körösi Csoma Sándor u.	3221

41.	38	Dr. Holló Lajos u. 34. – Nádasy Kálmán u.	5318
42.	40	Dr. Holló Lajos u. 39.	3232
43.	19.	Erkel Ferenc u. 1. (= Dankó Pista u. 9.)	100
44.	41	Fadrusz János u. 5.	4811, 4812
45.	42	Gárdonyi Géza u. 2.	4578
46.			
47.	44	Jász u. 1.- Bajcsy-Zsilinszky Endre u.	2783
48.			
49.	46	Jókai Mór u. 16.	1989
50.	47	Jókai Mór u. 27.	1891
51.	48	Jókai Mór u. 33.	1896
52.			
53.			
54.	51	Kalmár József u. 22.	1788
55.	52	Kalmár József u. 28. – Szenlesi út	1171
56.	53	Kazinczy Ferenc u. 1. – Korona u.	2
57.	54	Kossuth Lajos u. 31. Waldorf Alapfokú Iskola, volt polgári fiúiskola, volt Petőfi Sándor Általános Iskola	4773
58.	55	Kun u. 1. – Bajcsy-Zsilinszky Endre u.	2846
59.	56	Kun u. 55. – utca (hrsz.: 2896)	2894
60.	57	Liszt Ferenc u. 7.	4751
61.	58	Lónyai u. 6.	4993
62.	59	Lónyai u. 8.	4992
63.	60	Lónyai u. 16.	4981
64.	61	Marosvásárhelyi u. 11.	55
65.	62	Mártírok u. 6.	479
66.	63	Mezősi Károly u. 1-3.	143, 144
67.	64	Mezősi Károly u. 2. – Dózsa György u. óvoda, volt munkásotthon	148
68.	65	Molnár Béla u. 2. – Béke tér, Fekete-ház	1855
69.	66	Molnár Béla u. 7.	1762

70.	67	Molnár Béla u. 54.	1818
71.	68	Móra Ferenc tér 2.	521, 522
72.	69	Móra Ferenc tér 5-7. szocreál lakóházak	526
73.	70	Móra Ferenc tér 9. Ipartestület	528
74.	71	Móra Ferenc u. 1.	2076
75.	72	Móra Ferenc u. 3.	2077
76.	73	Oskola u. 13.	3205
77.	74	Oskola u. 19.	3210
78.	75	Petőfi Sándor u. 5.	3092
79.	76	Petőfi Sándor u. 13. – köz	3101
80.	77	Petőfi Sándor u. 25.	3113
81.			
82.			
83.			
84.	81	Szegedi út 7.	539
85.	82	Szegedi út 9.	541
86.			
87.	84	Szegedi út 26.	1155
88.	85	Szegedi út 37.	790
89.	88	Szegedi út 54. Viktória malom épületei (1029/1 malom; 1029/4 torony)	1029/1, /4
90.	87	Szegedi út 73. – Birs u. volt Állami gazdasági iskola	890/2
91.	88	Szent Imre herceg u. 15.	2933
92.	89	Szent János tér 4. étterem	477
93.	90	Wesselényi Miklós u. 3.	5155
94.	91	Wesselényi Miklós u. 5.	5154
95.			
96.	93	Zrínyi Miklós u. 2.	5200
97.	94	Zrínyi Miklós u. 4.	5202
98.	95	Zrínyi Miklós u. 19.	5476

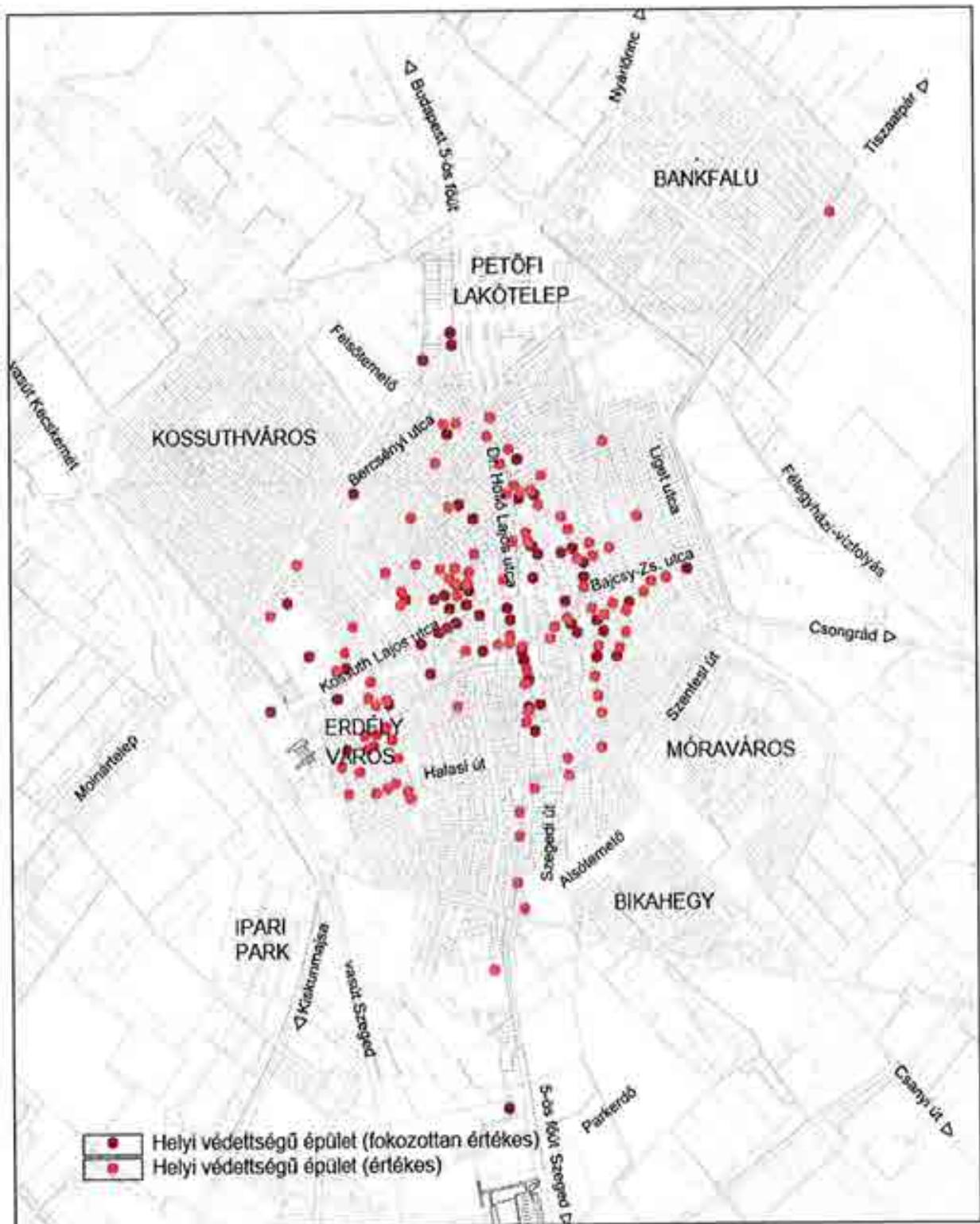
Egyéb belterületi védett épületek

99.	96	Aranyhegyi lakóterületi iskola főépülete	6352/4
------------	----	--	--------

Külterületi védett épületek

100.	97	Alpári úti külső iskola volt Bfbok-iskola, Külterület 80.	0154/5
101.	98	Bugaci úti óvoda	0419/21
102.	99	Csanyi úti iskola	036/13
103.	100	Felsőgalambos, Bugaci Gazdakör	0445/16
104.	101	Hateszi iskola	7601
105.	102	Izsáki úti iskola	0406/14
106.	103	Kecskeméti úti külső iskola	0352/2
107.	104	Selymeszi iskola	0635/17

3. Az 1-2. pontban felsorolt helyi védettségű épületek belterületi térképe

4. Helyi védettségű közterületi műalkotások

4.1. Szobrok, emlékművek, díszkutat
(az alkotások jelentenek védett értéket, nem a jelenlegi helyszínek)

	A	B	C	D	E
1.	védett alkotás	elhelyezkedés a vizsgálat idején (cím)	elhelyezkedés hrsz.	év	alkotó
2.	„A jó és a rossz”	Dr. Holló Lajos u. 1. előtt - Pázmány u.	3364/2	1994	Kun Éva
3.	Angyalos kút, Kalmár-kút	Móra Ferenc téri park	1751	1897	R. Blansko
4.	Bajcsy-Zsilinszky Endre	Bajcsy-Zsilinszky Endre u. 1-3.	2921	1989	Eskiulits Tamás
5.	Bányász	Csanyi út 2.			
6.	Békás csobogó	Móra Ferenc tér	1751/3		
7.	Centenáriumí díszkút, Petőfi kút	Petőfi Sándor tér	3166	1951	Nánási Sándor, id. Bozóki István
8.	Citerező öreg paraszt	Móra téri park	1751	1966	Kovács Ferenc
9.	Csobogó díszkút	Petőfi Sándor tér, Hattyú-ház előtt	3166	1982	Kovács Ferenc
10.	Darvas József mellszobor	Darvas tér 10. Darvas József Általános Iskola bejárat	2907/121	1987	Kiss István
11.	Dózsa György	Dr. Holló Lajos u. 19. - Oskola utca	3164/1	1972	Somogyi József
12.	Dr. Holló Lajos mellszobor	Dr. Holló Lajos u. 1. előtt	3364/6	1926	Istók János
13.	Első világháborús hősi emlékmű	Blaha Lujza tér, Hősök Ligete	4772	1941	Varga Ferenc Morell Mihály
14.	Ereklyés országzászló	Szent János tér	31651		
15.	Fájdalmas/Szenvedő Krisztus	I. körzet 123/168. Kecskeméti úti külső iskola		1898	
16.	Fürdőzők	Blaha Lujza tér (a városi fürdő nagymedencéjének díszje v.)	4772	1928	Krisztián Sándor
17.	Hermann Ottó emlékmű	Gorkij utca 2.	3162		
18.	Holló László mellszobor	Petőfi Sándor téri park	3166	1987	Hondromatidisz Rigasz
19.	Jézus szíve képoszlop	Szegedi út 115 km szelvényben			Mohácsi Pál
20.	Jézus szíve képoszlop	Csolyosi út 3-4 km szelvényben		1927	

21.	Kisfiú	Kossuth Lajos u. 24. Gépészeti Szakközépiskola kertje	78	1913 e.	
22.	Kossuth Lajos mellszobor	Blaha Lujza tér, Hősök Ligete	4772	1985	Pálffy Gusztáv
23.	Kovács Ferenc szoborpark	Petőfi lakótelep	2907/121	1993	Kovács Ferenc
24.	Lourdesi Mária képoszlop	Szegedi út 119 km szelvény, E5-ös út mellett, Félégyháza- Petőfiszállás közti határdombon		1890	
25.	Magyarok Nagyasszonya	Béke tér, Ótemplom előtt	3152/2	1929	Corte Guidon
26.	Móra Ferenc	Móra Ferenc tér	1751	2004	Markolt György
27.	Móra Ferenc mellszobor	Daru utca bejárata – Zrínyi u.	5197	1954	Istók János
28.	Napóra	Kossuth Lajos u. 9. a Móra Ferenc Gimnázium kerítésének sarokpillérén	506/1		
29.	Návay Lajos emlékmű (rekonstrukció)	Kossuth Lajos u. végén, a vasútállomás előtt	4728/20		
30.	Nepomuki Szent János	Szent János tér	3165	1799	Mayer János és Ritter János
31.	Petőfi Sándor féralakos szobra	Kossuth Lajos u. 24. Gépészeti Szakközépiskola kertje	78	2002	Hunyadi László
32.	Petőfi Sándor mellszobor	Blaha Lujza tér, Hősök Ligete	4772	1985	Pálffy Gusztáv
33.	Petőfi Sándor szobor	Petőfi Sándor tér	3166	1922	Köllő Miklós
34.	Pingvin szobor (Biztonságban)	Móraváros, Platán u. 12. (a Platán utcai iskola melletti Pihenőparkban)	1486		
35.	Szent István	Kossuth Lajos u., római katolikus újtemplom kertje	5060/2	2005	Hunyadi László
36.	Szent Vendel szobor	451.sz. Csongrádi út 7. km szelvény		1799	
37.	Wass Albert mellszobor	Szent István tér, Kossuth Lajos u.	5060/2		
38.	Zsinagóga emlékfala	Mártírok u., József Attila Általános Iskola hátsó kerítésében	404	1954	

4.2. Keresztek

A Kézdivászló városi kerestől A.H. 2. sz. (1990. június 11-én állapít)

A keresztek							
számszám	hely (számpiszta)	ajándékos	állító- évek (év)	rajtása	maga- sága	anyag	jegyzet
1	A Kőrösi út elején a Csordaház mellett	Ércs Miksei és Mircsdi Veronika	1869	Dny	425	kő	Most a Petőfibakótelep területébe esik.
2	A Kőrösi úton Klánderés keresztje	Hédeg János és családja	1882	D	410	kő	Hédeg János fia „Kisandrás”. – Vasúti kerítészet –
3	A Kőrösi úti Közös Iskolanál	Jákai Károlybirtokosság	1895	Ny	400	kő	
4	A Kőrösi úton a 24 km-könel Tárjánys-kövezet	Tárjánys János és Berce Veronika	1948	Ny	470	műkő	
5	Az Alpári út elején Bányászati kereszt	Keczeresi János és Katali Ágnes	1898	Dk	400	fa	Juhász Sándor által 1865-ben emelt kereszt helyébe állították.
6	Az Alpári úti Közös Iskolanál	Bibók Sándor	1948	DK	420	műkő	Bibók Károly által 1890-ban emelt fakereszt helyébe.
7	Alpári úton a 62. km-könel	Bánbily Gábor	1856	Dk	265	kő	
8	A Klánderés uti Iskolanál	Tárjánys Antal és Földi Franciska	1891	Éa	350	műkő	
9	A Csongrádi út elején Sárkány-kövezet	Hédeg László	1891	É	375	vas	
10	A Csongrádi úton Droggyók-kövezet	Szabó Veronika	1913	D	500	műkő	Vasúttal
11	A Csongrádi úton a fesszülőhöz képest	Tajti Károly	1968	Dk	370	vas	Kantassai Ödög Antal által 1880-ban emelt kereszt helyébe
12	Csongrádi úton az Árkőcsoknál	Tárjánys József és Szécsy Mária	1880	É	400	vas	A Szécsy Birge család emlékére.

A keresztek							
számszám	hely (számpiszta)	ajándékos	állító- évek (év)	rajtása	maga- sága	anyag	jegyzet
13	A Csányi úton a csongrádi vasút mellett	Iványi Orbán és Kocsis Franciska	1896	DNy	425	műkő	A kereszt eredetileg Csányi Orbán földjén, az új utcánál állított. Á.H. 1950.
14	A Csányi és a Péteri utak metszéspontján: Kollár-kövezet, Endre-kövezet	Kollár József	1840	É	460	kő	Endre János földjén állították. Nevezik Endre-kövezetnek is.
15	A Csányi út Jankófalán Fokó-kövezet	Fekete Gábor	1922	D	390	fa	A lebontott órány helyét jelzi.
16	Csányi úton 10 km-könel Tárjánys-kövezet	Tárjánys János	1884	Dk	460	fa	1952-ben vihar rongálta, magassága ekkor rövidült.
17	Csányi úton 12 km-könel Tárjánys-kövezet	Tárjánys család	1801	Ny	470	kő	1838-ban felújította Tárjánys Ágnes.
18	A Bikahegyi úton	Ábrányi László	1860	Ény	320	vas	
19	Selymes utcaán	Közelszőlő Hegybirtokosság	1937	K	300	műkő	A nyugati oldalt elejétől 1960-ban helyezték ide az új utcába.
20	Szegedi úton az Árkőcsoknál	Félegyháza Város Tanácsa	1830	É	450	kő	A kereszt bővítésekor, 1860-ban került a jelenlegi területébe.
21	Szegedi úton Cál-kövezet	Cál Imre és Kriszta Rozália	1905	K	500	műkő	Vasúttal.
22	Szegedi úton a „Sejmeski hegy szélén”	János, Szűcs Szabó József	1848	K	450	kő	A Selymes Szőlő Gazdaság részére felhelyezték 1998 május 19-án. (?) A megrongált kereszt helyébe vasúttal állították 1973-ban.
23	Csölyösi úton a vasúti állomásnál	Csalmadia János és Bónos Teréz	1878	K	375	kő	
24	Csölyösi úton Tábi mellett	Rosal Bálintné Kányó Katalin	1903	K	520	műkő	Vasúttal.
25	A Csölyösi útra délre úton	Kurucz Pál	1928	Ény	400	műkő	Vasúttal.
26	Alpári úton a Vágóhídánál	Szegedy Mária	1863	Ény	350	kő	

A keresztek							
terkep-szama	helye (terkep neve)	alkotó(s)	alkas- évek	nyitva	magas- sága	anyag	leírás
27	Majpai útból a Lakó utcánál	Hádog Imre	1897	K	400	műkő	Vasútkorsó
28.	Majpai útból a Haldesi iskola mellett	Tarjányi Gáborné Szabó Rozália	1916	E	400	műkő	Vasútkorsó. Az 1884-ben állított Frikka-féle fakereszt helyett.
29.	Majpai útból Gácsi keresztnél	Gácsi Varga Pál Futér Agnes	1915	K	360	sz	Vasútkorsó.
30.	Haldesi úton Darányi keresztnél	Darányi Imre és Kása Anna	1928	Ny	360	kő	Vasútkorsó
31	Haldesi útból Fekete keresztnél	Fekete Ferencné Cárnege Franciska	1916 (?)	Ny	290	fa	Fakerezzsel. Eredetileg 500 cm magas volt. 1968-ban vihar rongálta meg.
32	Haldesi útból a járszemlélésnél határánál	Japodi Orbán és Vudéki Borbála	1900	Ny	250	műkő	Műkőből készült kerítésbe sorkövekben helyez
33.	Kossuth utcán	Mallár Pál és Vadéki Borbála	1867	Dk	335	műkő	Vasútkorsó. A keresztnél felállítására néjén ut kezdődött az Izsáki út.
34	Izsáki útszaklón	Nyáki Albert és Tarjányi Agnes	1825	K	450	kő	A keresztnél régi Nagyszőlős út és az Izsáki út találkozásánál áll.
35	Nagyszőlős útból a Molnár utca sarkán	Molnár János és Varga Pál	1799	Dk	450	sz	Nevezik ezt „Dobókereszt” nek. A Vargák keresztjének is.
36.	Nagyszőlős útból	Ruzsa Bálintné Kanyó Katalin	1897	Dny	415	kő	Vasútkorsó.
37.	Nagyszőlős út mellett Öregfalamban	Gálamban Heggyárdonag	1908	K	450	fa	Fakerezzsel. Eredetileg 50 méter magas volt. A műút kiépülésekor helyezték ide. A Kiskun Múzeumba bevitték. 1973-ban Tolyák Ferenc keresztjét állították helyére. A keresztnél helyén már 1858-ban állt egy fakereszt.
38.	Haldesi sarkán az új behatol sarkán	Haldesi Sándor Hádog Anna Vidta János	1885	K	450	fa	1928-ban a Kiskun Múzeumba vitték fakerezzsel.

A keresztek							
terkep-szama	helye (terkep neve)	alkotó(s)	alkas- évek	nyitva	magas- sága	anyag	leírás
39.	Alsógalambosi sarkán Alsóhegyi körzet Hármasgyűlési kerület	Alsógalambosi lakosság	1925	D	300	fa	Az 1904-ben emelt fakereszt helyébe.
40.	Alsógalamboson a XI. körzet 114. sz. lanyósi	Trunfal Nagy Antal Zsuzsanna	1884	D	400	kő	Vasútkorsó.
41.	Nagyszőlős úton Felsőgalambosi Dk-l sarkán	Felsőgalambosi lakosság	1958	K	430	műkő	E helyén állt a Dóka Antal által 1863-ban emelt fakereszt. Az elpusztult kereszt helyébe Alsógalambosi, a Csepregyárványi kerületből helyezték ide ezt az emlékművet.
42	Nagyszőlős úton Alsógalambosi Dny-l sarkán	Imre és Imrené Csakó Julianna	1867	Dny	400	fa	Fakerezzsel.
43	Felsőgalamboson a Dányi úton Felsőhegyi kerület	Felsőgalambosi lakosok	1957	K	300	műkő	Itt állt 1803-ban a Kóka-köveszt, majd ennek helyébe 1832-ben emelt Harmath László-féle kereszt. Ezt 1926-ban újabb fakereszttel cserélték ki. Vihar döntötte ki 1957-ben.
44.	A Felsőgalambosi lakosoknál Öregfalamból kerület	Kocsis Sándor	1869	K	510	fa	Eredetileg faragott fakereszt. Dűzést szenvedt az idő.
45	Ringhegy sarkán Velt út keresztnél	Szegesdy Mátys	1968	K	600	fa	2 darab gyámszalaggal megerősítve. A keresztnél egykor faragott szék nyomai láthatók.
46	Izsáki út és Peretz utca sarkán	Dez Béni Kálmáné Ivánka Agnes	1907	Dny	410	műkő	Vasútkorsó.
47	Izsáki úton Óvóni kerület	Szabó S. József Szponzium Lujza	1896	K	400	kő	Román kovácselésű kerítéssel. Az 1853-ban emelt fakereszt helyét állították.
48	Izsáki úton Sályi keresztnél	Dobos Mátys	1912	E	425	kő	Vasútkorsó. Sályi, vagyis Sándor nevű fa műkőre emelte életrajza 1908-ban felállítását érv. Dobos Mátysné Drahov Mária. 1977-ben ültetéséről és a műút átépítéséről emlékeztet.

A korszak							
kereszt száma	helyfoglalás helye	ajánló	ajánl éve	útca	magy ujj	anyag	jegyzet
49	Kiszegedi úton a Feldekemelő Dűs szökőn	Némethi Varga István	1880	DK	270	kő	
50.	Kecskeméti úthát az ÖNCSA telep- Ési szökőn	Fellegyháza Város Tanácsa	1830	K	400	kő	A második világháborúban megsérült, újraépítésükre 50 cm-rel megrövidült.
51	Kecskeméti úthát	Fecskér János gyermekét	1884	Ék	380	műkő	
52.	Kecskeméti úthát az Arany-hegy- iskolánál	Némethi Fecskér János	1903	K	500	kő	Vándorosa! A pákai botanikusmúzeum fel-

53.	Kispista úton, a Gazdaköri kápolna mellett	Tóth László és családja	1994	K	380	kő	A Gazdaköri kápolna tiszteletére emelt kereszt
54.	az Izsáki úton 1911- ben fölállított kereszt helyeti	közadakozók	2006	Ék	360	fa	Gyenes Attila, Hajagos Gyula, id. Dencs László kezdeményczték a Fazekas László által készített kereszt felállítását a galambosi elkerülő úton, az autópálya építése miatt.
55.	Bankfaluban, a Rigó és a Fecske utcák keresztveződésében	Sarlós Boldog- asszony Egy- házközség hívei, közadakozásból	2007	DNy	400	kő	Szász János és családja kezdeményczték a Kiskunfélegyháza első templo-mának emlékére állították.
56.	Körösi út	Faragó János	2017	DK		kő/ műkő	A nyugdíjas gazdálkodó fogadalmához híven állította tanyája előtt.

Temetői kereszték

57.	Fölsőtemető alsó keresztje	Szabó József és Rózsa Veronika	190 5 k.			kő	
58.	Fölsőtemető középső keresztje	özv. Rusai Bá- lindné Kanyó Katalin	190 4			kő	
59.	Fölsőtemető felső keresztje					kő/ műkő	A HAZÁÉRT 1914-1918
60.	Alsótemető nyugati keresztje	özv. Nagy Mí- hályné Falusi Francziska	190 0			kő	a kereszt hiányzik
61.	Alsótemető középső keresztje	Holló Antal és F. Juhász Veronika	192 3			kő	

Megjegyzés.

A 8. számú - a Kismindszenti úti iskolánál - 2006-ban már nem volt meg, helyi védelme ezáltal okafogyott.
Az „öregiskola” is elbontotként említődik 2016-ban, így a kereszték között szerepelteti védelme sem
aktuális.

A 20. számú - a Szegedi úthán, az Alsótemető szélén - 2004-2014 között fokozatosan elunyészott.

4.3. Haranglábak

1. **Alsógalambos, Alsóhegy, Harangdűlő / Keresztdűlő** 0475 hrsz-ú út mentén, a 0474/13 hrsz. előtt Trungel Nagy Antal, 1904. N 46° 41,227'; E 019° 48,466'
2. **Felsőgalambos, Bugaci Gazdakör Bugaci (Kispista) / Nagyszőlősi út, Kültérlet 352.**, 0445/16 N 46° 41,429'; E 019° 47,348'
3. **Felsőgalambos, Felsőhegy, Pátyi dűlő** 0450 hrsz-ú út mentén a 0449/83 hrsz. előtt N 46° 42,216'; E 019° 46,818'
4. **Halesz 7602**, Halesz szélében, az új betonút mellett, az 1. dűlőnél N 46° 40,461'; E 019° 49,228'
5. **Ringhegy** 0426 hrsz-ú út mentén, a 0427/48 hrsz. előtt
6. **Selymes** 0632 hrsz-ú út mentén az E75 út találkozásánál a Mária-képoszlop mögött
7. **Selymes** 0643/2 „*Selymesi Hegyközség szőlősgazdái*”, 1926.; Kertész János, 2001. Slezák László budapesti öntődéjében készült. A mostani helyére a lakatlanná vált szomszéd tanyáról hozták át, újra fel lett szentelve.

5. Helyi védettségű táji értékek

- 5.1. Bajosy Zs. u. közterületen lévő **ULMUS MINOR**
- 5.2. Dózsa Gy. U. 2-4 sz. épület előtti közterületen lévő **QUERCUS ROBUR**
- 5.3. Felső temetőben lévő **ULMUS MINOR**
- 5.4. Kazinczy u. 1. sz. alatti társasház udvarán lévő **ALANTHUS ALTISSIMA**
- 5.5. Kossuth utca Fadrusz J u. és Vasút közötti szakaszán lévő **PLATANUS SP.-k**
- 5.6. Marosvásárhely utcán lévő **PLATANUS SP.-k**
- 5.7. Petőfi ház udvarán lévő **GINKGO BILOBA**
- 5.8. Petőfi u. 6. sz.-ú lakótelek udvarán lévő **FRAXINUS SP**
- 5.9. Szent János tér sz. telek udvarán lévő **QUERCUS ROBUR**
- 5.10. Táncsics M u. 1-3 sz. lakóépület telkén lévő **AESCULUS HYPOCASTANUM**
- 5.11. Városháza udvarán lévő **AESCULUS HYPOCASTANUM**
- 5.12. Csongrádi úti védett gyepek

2. melléklet a 4/2023. (II.9.) önkormányzati rendelethez

„5. melléklet

(A melléklet szövegét a(z) rend. mod. 2. melléklet, egységes szerk. 5. melléklet.pdf elnevezésű fájl tartalmazza.)

Helyi védettségű épületek, temetők és emlékhely értékelőlapjai

1. Fokozottan védett épületek, temetők és emlékhely értékelőlapjai

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSEÉG
1.	265	lakóház üzletekkel	Attila u. 2. – Kossuth utca Bányai-palota	fokozott helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Telkének északnyugati sarkán az 1815-ben létesített, második, bővizű *vásárkút* szolgálta a helyben lakókat és a vásárosokat. 1883-ban e kutat is lefődték, valamint ellátták szivattyúval. A kutat a palota 1910. évi építéskor szüntették meg. Az építető *dr. Bányai Mór* ügyvéd és neje számára az építési terveket *Morbitzer Nándor* (1874-1950) és *Vas József* (1867-1951) állította össze. A földszintre üzletek kerültek; az emeleten a tulajdonos lakását és irodáját alakították ki. 1912-ben ebben az épületben nyílt meg az *Apolló mozi*, a következő évben a *Korzó mozi*. Hosszan – az 1950-es évektől 2005-ig – *Tiszti Klubként* (*Fegyveres Erők Klubja*) hasznosították (a saroképület ezért még a város digitális alaptérképén sincs föltüntetve). 1960-ban – rendkívül durva beavatkozással – áthelyezték a bejáratot; az eredeti, mives kapuszárnyakat eltávolították, és jellegtelen, stílusidegen nyílászáróval helyettesítették. A tágas, boltozott pincét 1968-1969-ben föltöltötték. 2006-ban a földszinten – új portálok beépítésével – üzletek nyíltak.

Szecessziós és art deco modorú, két utcára néző, egyemeletes, szalagcseréppel födött épület. Homlokzatait közép- és sarokrízalit tagolja, melyeket törtvonalú oromzatok hangsúlyoznak padlásablakokkal és függőleges füzérekkel. A tengelyképlet: 1+1+3+1+3+1/1+1+1. Az Attila utca felől négytengelyes földszintes ház csatlakozik hozzá. A műkö lábazat fölött igen különböző formájú portálok sorakoznak, melyeknek még a záródásuk alakja és magassága is eltérő; sajnos az új portálok is csak visszafogottan igényesek. A főhomlokzat bal szélső portálja fölött, pálmaágakkal közrefogva az építés évszáma: ANNO MCMX – itt nyílt az emlegetett, eredeti, mives bejárat. Az emeleti ablakok sorát a kettős és hármas ikerként való összekapcsolásuk teszi változatossá. A finom osztású és díszítésű, szegéllyel körülfogott ablakok alatt erőteljes, tagolt könyöklő; a rizalitokon rajtuk kívül egyszerű, vízszintes szemöldök. Az épület előtt jelenleg igénytelen, terjengős, lekerített kerthelyiség.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTISÉG
2.	278	lakóház	Attila u. 12.	fokozott helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A későeklektikus, földszintes, préselt cseréppel fődött tetejű polgárház homlokzatát középrizalit, valamint lizénák tagolják váltakozó ritmusú kváderézést idéző, armirozásszerű törzssel. A tengelyképlet: 2iker+2+2iker. A homlokzat egészét – különleges módon – színével és formájával mintázatot és plasztikai képező téglaburkolat borítja; mindössze az ornamentika egy része vakolt és festett. A kettős lábazat felső sávjában szegmensíves, vak pinceablakok sora; fölöttük övpárkány. Az ablakszerkezetek újabb készítésűek részletképzés nélkül. A nyílásokat ikerként szintén váltakozó ritmusban kiképzett törzsi lizénák fogják közre tagolt párkányt tartva, amelyet voluták díszítenek – a középrizaliton fölöttük, a homlokzat két oldalán közöttük lévő – kagylóval. A parapeteken tükörben plasztikus téglatextúra. A háromrészes, tagolt főpárkány frízében hangsúlyos, vakolt keretben félköríves padlásszellőzők sorakoznak. Az épület mellett erősen tagolt, törtvonalú oromzattal koronázott, téglával burkolt falkeretben bádogkapuszárnyak rátétornamentikával, fölül műves, plasztikus, kovácsoltvas rács. A kerítés: tömör téglalábazat fölött, pillérek között áttörten rakott téglamezők.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell, kezelve a fölvizesedés okozta problémákat.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSÉG
3.	2082	lakóház	Bajcsy-Zsilinszky Endre u. 7. – Móra Ferenc u. Tarjányi Dezső-ház	fokozott helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Tarjányi Rezső / Dezső földbirtokos két utcára néző, lesarkított polgárházát *Ujszászy János* és *Majláth József* tervezte és kivitelezte 1909-1910-ben. Bár a homlokzatképzésben eklektikus, szecessziós és art deco elemek egyaránt szerepelnek, mégis sikerült egy sajátos hangulatú, egységes, kiérlelt, megnyugtató homlokzati rendszert alkotni, miszerint minden elem indokoltan van a számára kijelölt helyen.

A rövid főhomlokzatával a Bajcsy-Zsilinszky utcára néző, alapincézett, földszintes, szalagcseréppel födött épület hosszan a Móra Ferenc utca mentén húzódik. Itt két épület áll egymás mellett; tengelyképletük: 2+1/1/1+3+4 | 3+1. A homlokzatokat lizénák lekerekített sarkú falmezőkre tagolják. A nyílásközökben dekoratív felületkitöltést képez a három-három szál napraforgó; az ablakok vállmagasságában őket keresztező ívnyalábok a homlokzat vízszintes tagolását eredményezik. A vakolt lábazatra támaszkodnak az ablaknyílásokat közrefogó, sajátos fejezetű lizénák, melyeket csúcsban végződő, íves szemöldökök koronáznak dekoratív, kissé a gótikát idéző – csigavonalas növényi indákkal közrefogott címerpajzsos – mezővel. A parapeteken nútozott vakolattükrök. (A főépülettel egyező homlokzatképzésű, Móra Ferenc utca menti, második ház első és negyedik nyílástengelyben megdőbbentő ablakcserékre került sor – az eredetinel jóval alacsonyabb ablakszerkezetet helyeztek az eredetinel jóval alacsonyabb parapetre, fölül befalazással.) A széles, háromrészes, profilozott deszkával szegélyezett főpárkányon gyöngysor és növényi mintázat.

A Bajcsy-Zsilinszky utca mentén, egy szakaszon magas, tömör téglakerítésen folytatódik a homlokzatképzés egy vakablakkal és a közrefogó ornamentikával. A kerítés félköríves nyílású falkeretben végződik, melyben kerek műkö kerékvetők között mives kapuzat: a *Tóth Károly* félegyházi műlakatos (*Grand Prix*) alkotta váztaablázatos, kovácsoltvas kapu hordozza a jellegzetes napraforgó-motívumot; virágokból szőtt, „fölvilágító” rácsának középpontjában a kiskun kapitányság domborművé címere.

JAVASLAT

A viszonylag jó állapotban fennmaradt épületek szerencsés módon megőrizték az eredeti részletképzés jórészét, sajnos azonban csak az elmúlt évtized alatt is látható rongálódást szenvedtek el. Ennek az igen frekvenciált helyen álló, igen reprezentatív, kvalitásos polgárháznak jelenleg meglehetősen méltatlan feladatot kell ellátnia, amely helyett ajánlott valamilyen – az építetthez hasonlóan igényes, minőségi – és elsősorban közösségi funkció szolgálatába állítani.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSEÉG
4.	2717	lakóház	Bajcsy-Zsilinszky u. 14. – Semmelweis u.	javaslat fokozott helyi védelemre

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Eklektikus, lesarkított L alakú, alápincézett, földszintes lakóház, melyen a patinás hódfarkú cserépfödést a közelmúltban préselt cseréphéjalásra cserélték. A főhomlokzatot széles középrizalit tagolja, szélein sajátos, erős kiülésű kváderekkel. A tengelyképlet: K+5+1/1(vak)/3. Az ablakok körül

kettős vakolat-keretezés: a belső, húzott vakolatkeret fölött magas zárókő a frízben, afölött a középrizalit szélén tymapnonos, közöttük törtvonalú íves szemöldökök. A két szélén – a szárazkapu és pandanjában egy szélesített ablaktengelyben - széthúzott félkörívek között obelisztk. Az alapfalsíkokon – az oldalhomlokzaton is – páros ritmusú nutozás. A lesarkításon bejárat nyitásának méltó lehetőségét teremtették meg a félköríves szemöldökkel. A háromrészes, húzott főpárkány frizét padlásszellőzők tagolják, eredetileg csipkemintás ráccsal. A tetőn mives, díszműbádogos padlásablakok voltak. Az udvarra deszka szárazkapu vezet.

JAVASLAT

A folyamatban lévő följújtás során különös figyelemmel kell megőrizni lehetőség szerint minél több eredeti, értékes homlokzati elemet, valamint megoldandók a fölvizesedés okozta problémák.

2013; 2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSEG
5.	3150/2	egyházi épület	Béke tér 2. R. kat. plébániaház	javaslat fokozott helyi védelemre

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A jelenleg funkcionáló, emeletes épületet – 1809. évi tanácsi döntés alapján – 1812-1815 között emelték a szegedi *Grieszer József* egyszerűsített tervei alapján. 1849. július 28-án a várost megszálló császári csapatok fővezére, Haynau az ótemplom plébániáján rendezkedett be. Ezen épület 1938-ban jelentős, külső és belső helyreállítást kapott cseréphejalásának palára cserélésével. További fölüjltásra 1956-ban, 1968-ban és 1976-ban került sor.

A visszafogottan barokk jellegű, egyemeletes épületet sarokrizalitok tagolják. Tengelyképlete: 2/1+3+1/1+K, a bejárat fölött csigavonalas, kovácsoltvas konzolokon rézlemez előtető. A rizalitokon a földszinti ablakok lekerekített falmélyedésben ülnek. Az emeleten a rizalit ablakai fölött, közbül a parapeteken mélyített vakolattükör. A földszinti ablakokat egyszerű, barokkos, kosaras kovácsoltvas rács védi. Az alapfal felületet az összefüggő emeleti könyöklővel övpárkány tagolja; a főpárkány egyszerű húzott forma. A fő oldalak kerítése dörzsölt lábazat fölött egyszerű, kovácsoltvas rács téglapillérekkel. (Archív fényképek: Lechner Nonprofit Kft. Dokumentációs Központ / Fortepan, 1970.)

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSÉG
6.	3194/1, /2, /4, /5	középület	Béke tér, Oskola u. 1-3., Petőfi Sándor u. 2. Constantinum épületei	fokozott helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Az 1807-1808-ban – a régi temető helyén, az *ótemplom*ra nézően – a *ferencszállási* pusztatemplom köveivel alapozott, új, öttantermes iskolát (*nagyoskola*) a *Kővágóér* köveiből a szegedi *Krieszer József* kőművesmester építette; a tornyot *Novák Gergely* ácsmester emelte. A *kisgimnázium* a következő esztendőben kezdte meg működését még magánjelleggel, 1815-től nagy beiskolázási körzetű, nyilvános (teljes önállóságú, független) gimnázium. 1876-ban – az akkor *Félegyháza*ra helyezett tanítóképző számára – emeletráépítést kapott *Pártos Gyula* (1846-1916) tervei alapján. Ma a *Constantinum* részeként a *Móra Ferenc Általános Iskola*.

Az iskolaegyüttes nevét *Schusster Constantin* váci megyéspüspökről (1817-1899) kapta, aki 1888-ban alapítványt tett a város javára: egy apácák vezetése alatt álló, római katolikus leánynevelő intézet létrehozására nyolc osztállyal és internátussal. Az iskolaépítésre a másik alapítványt 1890-ben és 1891-ben *Kalmár Józsefné* (1814-1909) hozta létre. Az építkezés alapjául *Vas József* (1867-1951) tervei szolgáltak. Az akkor éppen százestendős, régi, emeletes iskolaépületet a tanítóképző elköltözése után, 1907-1908-ban átalakították, és a Petőfi utcai szárnyal kibővítve a *Constantinum* rendelkezésére bocsátották. Az akkor avatott zárda figyelemre méltó része a házikápolna. 1913-ban készült el a Petőfi Sándor utcai épület folytatásában a *clausura* (ma mezőgazdasági kollégium). Az iskolát teljességében csak a világháború éveiben sikerült kiépíteni. A régi épület északi végén 1914-1918 között emelték az új szárnyat (Oskola utcai tornatermi rész). *Morbízer Nándor* (1874-1950) vezette ekkor már – tiszteletben tartva elődje elképzeléseit – az építési munkálatokat; a tetőfölépítményeket azonban muszáj volt elhagynia.

A *Constantinum* fokozatosan *Félegyháza* legnagyobb oktatási intézményévé vált. 1931-1932-ben észak felé tovább bővítették *gróf Klebelsberg Kunó* kultuszminiszter hathatós támogatásával. Ezen szárnyat *Hollmann Ferenc* tervei alapján *Majláth József* kivitelezte. 1940. évi, újabb miniszteri támogatásból a következő esztendőben építették föl a Petőfi Sándor utcai, emeletes épület mellett az internátust, a *Klebelsberg-szárny*nál a gazdasági iskolát. Az iskolakomplexum 1942-ben lett teljesen készen.

1943-ban négyosztályos elemi és (az 1887-ben alakult) polgári leányiskolának, gazdasági középiskolának, valamint (1909-től) tanítónőképzőnek adott otthont. Az összességében harmincnégy pedagógus legnagyobb része apáca (a *Miaszonymunkáról* nevezett *Szegény Iskolanővérek*) volt, s 913 leány növendékről gondoskodtak.

Az épületeket a második világháború utolsó hónapjaiban kórházként és hadifogolytáboroként használták. Az 1948. évi államosítással az iskolát kivették az apácák kezéből. Ők – a rendszerváltást követően visszatérve – jelentős mértékű följújtással és bővítéssel (többek között tetőtér-beépítéssel) korszerűsítették

az iskolakomplexumot az 1990-es évek második felétől. A *Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Középiskola és Szakiskola* ma *Constantinum Katolikus Gimnázium*.

Az épületegyüttes egy hosszú telektömb végén, két utcára és a térre nézően helyezkedik el. Az Oskola utcától körüljárva:

1. A telektömb felé eső telekhatár mentén húzódó épületnek az utca mentén L alakban befordított, kisebb, földszintes bütöje, melyet sarokrizalitok tagolnak a 1+2+1 tengelyképlet szerint. Mellette udvari kapu.
  2. Az Oskola utca közepe felé eső, egyemeletes, közép- és sarokrizalitokkal tagolt, hosszú homlokzatú épület; tengelyképlete: 2+5+2+12+K. A bejárat hullámdíszes tokosztója fölött pálcárcsos fölülvilágító; a filungos, üvegezett fakapuszárnyakban dekoratív táblázat és vasrács.
  3. Az Oskola utcában, a térhez közelebbi, szintén egyemeletes, kissé rövidebb épület. Homlokzatát gúla alakú tetőfölépítményekkel hangsúlyozott rizalitok tagolják; tengelyképlete: 2iker+2iker+3iker+7+(2iker+2iker+K), ahol az utolsó kaputengely ráadásul kettős rizalitiként kiemelt. A vízszintes záródású kapu magas fölülvilágítója előtt egyszerű pálcárcs; a filungos kapuszárnyak üvegezését dekoratív vonalvezetésű rács védi.
  4. Az Oskola utca és a tér sarkán álló, eltérő homlokzati vonalú, alagsoros, egyemeletes és beépített tetőterü épület a kétszázésettendős *nagyiskola*. Többszöri átalakítását követően jelenleg teljesen jellegtelen: hatalmas ablakok, rajtuk külsőszekrényes, műanyag redőnyök, sima deszkaborítású eresz jellemzik, a tér felé néző homlokzatának alsó sávján az Oskola utcai épületek utánérzéseként készített, kevésbé hangulatos téglaburkolattal.
  5. A térre, valamint főhomlokzatával a Petőfi Sándor utcára néző, egyemeletes, beépített tetőterü, tekintélyes megjelenésű főépület homlokzatait kissé megemelt tetőzetű közép-, valamint magas, gúla alakú tetőzettel bátyaszerűvé tett sarokrizalitok tagolják, mindegyiknél íves vonalú, tagolt, tömör attikával. A tengelyképlet: 4+3iker/3vak iker+7+(2iker+K+2iker)+ +7+3iker. Az attikán keresztrel is hangsúlyozott kaputengelyben a fölülvilágító, filungos fakapuszárnyak üvegezett mezőit kovácsoltvas rács védi; az övpárkányra állított, stilizált oszlopok – jelzésszerű portikuszként – enyhén ívelt, egyszerű szemöldököt tartanak.
  6. A főépület után, a Petőfi Sándor utcában – egy egytengelyes, hátrahúzott nyaktag közbeiktatásával egyemeletes épület következik a 4+3iker+6 tengelyképlet szerint. Rajta túl két új építésű ház.
- A jellegzetes *constantinumi* épületeket a kisszámú elemből álló, de hatásosan működő, egységes architektonikus eszköztár visszafogott alkalmazása jellemzi a magyaros szecesszió jegyében. A működőházak és az övpárkányként összefüggő, földszinti könyöklők között a téglaburkolatos parapetsávot műkö armirozás szegélyezi, valamint sima vakolatükrök és téglamintázat tagolja. A nagyméretű ablakok felső szárnyai finom osztásúak. A homlokzatok fő ékességei a földszinti ablakok vízszintes szemöldöke, valamint az emeletiek hasonló, profilos könyöklője által közrefogott, tagolt vakolatmezők a domborművű, cserepes virágokkal (tulipán, vadrózsa, lilium). Fölül egyszerű, húzott, tagolt főpárkány.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épületek és környezetük jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSÉG
7.	4770/2	középület	Blaha Lujza tér Fürdőszálló	fokozott helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A trianoni békediktátumot követően fölvert Speyer-kölcshönből emelték 1926-1928-ban Hegedűs Ármin (1869-1945) és Böhm Henrik (1867-1936) műépítészek pályázatot nyert tervei alapján – eredendően elegáns szállodának és gőzfürdőnek. A kiviteli munkálatokkal Székely Béla fővárosi céget, valamint a Cyclop Építő és Ingatlanforgalmi Rt.-t bízták meg. A szobrászmunkákat Krisztián Sándor pesti szobrász cége és Majláth József végezte. A jelenleg az épület előtt álló, Fürdőzők című műköszobor is eredetileg befolyóként a fürdő nagy vízmedencéjét ékesítette. Az építkezést az igényes anyaghasználat jellemezte: a nyílászárók külső részéhez borovi, a belsőkhöz lucfenyőt, a fürdőhelyiségekhez vörösfenyőt használtak; a palotához egyedi tervezésű rézkilincseket öntöttek. Az intézmény megnyitásának híriül adása:

„Kiskunfélegyháza rend. tan. város – a mai kor legmagasabb igényeit is kielégítő – artézi gőz, kád, szénsavas fürdője, iszap és hidegvíz-gyógyintézete megnyílt. A fürdő Kiskunfélegyháza vasútállomás közvetlen közelében, a várossal összefüggő területen, a főútvonal mellett levő 11 holdas park közepén fekszik. A gyógyintézet a következő legmodernebb kivitelű fürdőkkel van berendezve: gyengeség és egyéb hántalmak gyógyítására is kiválóan alkalmas szénsavas fürdő, csúsz, köszvény, ischias stb. gyógyítására kitűnően bevált kolopi rádiumos iszapfürdő, ideggyengeségben szenvedők részére hidegvíz gyógyfürdő, továbbá fenyőfürdő, sósfürdő és terrasz napfürdő. A fürdő vendégek arc és test masszage, női és férfi fodrászat, valamint kéz és lábápolásban is részesülhetnek. Gyógykezelés alatt álló betegeknek a gyógyintézettel egybeépített, modernül berendezett közp. fűtéssel, hideg- és melegvíz szolgáltatással ellátott szálloda, valamint elsőrendű étterem rendelkezésre áll. Kítűnő magyar konyha! Diétás étkezés! 1928. augusztus 6.”

Az új, a legkényesebb igényeket is kielégítő gőz- és tisztasági fürdőt, valamint szállodát – a közegészséget, a köztisztaságot és a vendéglátást kiszolgáló létesítményt – a helyiek örömmel, a szakmai kritika elismeréssel fogadta. (Urbán Miklósné alapján)

A hamar bekövetkező gazdasági válság időszakában azonban tudomásul kellett venni, hogy a létesítmény sajnos ráfizetést termelt. A második világháború alatt megrongálódott épületszárnyat Eng Károly (1893-1974) irányításával állították helyre.

Az 1945 utáni évtizedekben stílusidegen átalakításokkal kísérve ugyan, de alapjában eredeti rendeltetése szerint üzemeltették az épületet, melynek kínálata kiegészült az 1964-re kiépített, termálvizés strandfürdővel. A közepen hátranyúló szárnyat törökfürdőnek nevezték. Az 1970-es években / 1981-ben fölújították, de már nem eredeti funkciójában. Az elbeszélések alapján volt benne tsz-iroda, majd étterem és díszkó is. A rendszerváltást követően bezárták, egy-egy részét még más szerepben használják (újság- és tv-szerkesztőség); az épület egészét azonban a rövid idő alatti, erőteljes tönkremenetel jellemzi. Az alagsorban rendszeresen magasan áll a víz; a baloldalon a kert elvadult növényei lassan birtokba veszik az egykor oly pompás épületet és kerítését.

A fürdőpalotát – a korra jellemző – visszafogott barokk modorú eklektikus stílusban építették meg. A fővonulatában homorú ívű, alagsoros, egyemeletes, rombuszpalával fődött épületet csúcsdíszes manzárdtetővel kiemelt közép- és sarokrizalitok tagolják. Közöttük pilléres folyosó és fölötte működő balusztrádos terasz mögött húzták a közbülső szárnyrészeket. A két terasz közötti átjárhatóság biztosított a középrizalit emeletének stilizált ion fejezetű pillérei mögött. A tengelyképlet: 3/1+5-3+5+1/3; a középtengelyben barokkos oromzaton a város címere. A működő lábazat fölötti, homlokzati sávot és a pilléreket eredetileg sima felületű kváderezés borította; közepén és a baloldalon időközben részben működő burkolatot kaptak. A rizalitokat szélesebb, illetve keskenyebb, sima felületű armirozás szegélyezi. Közül erőteljes, húzott, profilos övpárkány.

A földszint baloldalán az étterem nagy portálokkal rendelkezik; a jobboldalon vízszintes, a rizalitokon félköríves záródású ablakok kis vállal. Az emeleti nyílások hasonlóak, igen finom üvegoztással. Körülöttük húzott keretezés; a félkörívcek tetején tagolt, barokk ornamentika

volutákkal. A széles, profilos könyöklők alatt alacsony, dús, plasztikus díszítés. A húzott, profilos főpárkányt akantuszleveles konzolok sora gazdagítja.

A bejárat mélyen ívegezett fakapuszárnyain részletgazdag, kovácsoltvas rács, akárcsak a kétfelől lévő egy-egy ablakon is. A bejárat nagy, falikaros lámpái szintén mives, kovácsoltvas munkák. Az épület bütüihez félköríves alaprajzú, földszintes toldalékok csatlakoznak tetőterasszal, amit műkö tállal koronázott posztamensek közötti, igényes, kovácsoltvas rács szegélyez. Az épület két oldalán hasonló, kovácsoltvas kerítés és nagykapu. A tagolt felületképzésű és stílusidegen elemekkel átalakított előcsarnokból egymással szemben, két irányban kényelmes lépcső vezet az emeletre; a középtengely két oldalán, kosáríves keretű vakolatmezőkben csikós és gulyás pásztoridillt ábrázoló falképek.

JAVASLAT

Szomorú sorsa ellenére településképi, egészségtörténeti és kulturális szempontból egyaránt indokolt megtartása, és a település jövőjébe való beillesztése, mert nem csupán egy építménnyel tárgyi valójában állunk szemben, hanem - városképi jelentőségén túlmenően - a Félegyháza fejlődésében a polgárvárosi miliő egyik megteremtőjének, az egészséges és fejlődni képes testi és szellemi egyensúly megalapozójának, az egészségmegőrzésnek, a ma oly sokat emlegetett prevenciónak és rehabilitációnak részesével. Amennyiben megvizsgálánk a kórház elhelyezésének szempontjait, ott találunk az egykori Fürdőszálló által megteremtett föltételeket, balneológiai előzményeket.

(Fortepan)

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSEÉG
8.	2007	lakóház	Blandina nővér u. 6.	fokozott helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A neobarokkos részletekkel eklektikus, földszintes, félkontyolt tetején szalagcseréppel fődött polgárház négyablakos homlokzatát egy-egy kompozit fejezetű pilaszter szegélyezi, törzsükön függőleges és vízszintes füzérdísszel. A téglalábazat fölött övpárkányt képeznek az összefüggő könyöklők, melyeket konzolként egy-egy kicsi kartus tart. Valószínűleg lesimítás miatt hiányzik az ablakokat közrefogó, húzott vakolatkeret. Fölül volutás állókonzolokon törtvonalú íves, erős kiülésű szemöldök dús ornamentikával: volutás zárókő egy-egy fél kagyló között. A háromrészes, húzott főpárkány frízében – hasonló profilú szegéllyel – padlásablakok és vakolattükrök váltják egymást. A lakóház mellett egyszerű, kötött deszkapu nyílik a magas, vakolt téglakerítésben.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell, kezelve a fölvizesedés okozta problémákat. A homlokzatok egységesen színezendők. A kapu kerete javítandó.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSÉG
9.	2011	lakóház	Blandina nővér u. 10.	fokozott helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A provinciális eklektikus, földszintes, kontyolt tetején szalagcseréppel fődött lakóház tapasztott jellegű homlokzatát kompozit fejezetes pilaszterek tagolják a 2+2+1 tengelyképlet szerint. A pilaszterföket puttófejek gazdagítják. Az ablakszerkezeteket fogsoros tokosztó és plasztikus ütközőléc díszíti a felső ablakszárnyak sajátos osztásával. A nyílások fölött két kis állókonzol vízszintes szemöldököt tart, közbül enyhén kiemelt vakolatűtkörrel; az ablak alatt tömbszerű könyöklő. A homlokzattagoló pilaszterek széles, háromrészes, profilozott főpárkányt hordanak. A lakóház mellett közvetlenül egyszerű deszkakapu nyílik rézkilincessel, – az egységes építészeti komponálás szép példajaként – a házzal egyező és összefüggő architektonikus díszítésű, fődött falkeretbe foglaltan, melynek fődése a háztető közvetlen folytatása.

JAVASLAT

A homlokzat-helyreállítás időszerű, melynek során megoldandók a fölvizesedés okozta problémák. Az elkövetkező följújtás során a homlokzat értékes elemei (ornamentika, nyílászárók) különös figyelemmel kell lenni.

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSÉG
10.	1981, 1982	lakóház	Blandina nővér u. 13-15.	fokozott helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A gazdag, mives eklektika stílusát mutató, földszintes, szalagcseréppel fődött polgárház tapasztott felületű homlokzatát ion jellegű pilaszterek tagolják az 1+1+A+K+2+1 tengelyképlet szerint, ahol a két tulajdonból fakadó mindkét bejárat nyitása átalakítás eredménye. A tagoló pilaszterek törzsén rusztikus vakolattűkör. Az összefüggő, gazdagon profilozott könyöklők mint övpárkány fölött köburkolatot imitáló, finom nutozás borítja a falfelületet.

A belső spalettás ablakok ékessége a mives részletképzésű ütközőléc kompozit fejezettel és füzéres, vázás lábazzal. A húzott és virágfüzérrel kísért nyílászerezés füzérdíszze alul egy-egy volutában végződik. A két rétegben lépcsős, szegmensíves szemöldök alatt növényindákkal közrefogott kartus. A parapetsáv gyémántkváderézése már csak a jobboldali házrészen látható. A háromrészes, húzott főpárkány frízében dinamikus ritmusban dús gyümölcs- és virágfüzerek sora. Az utólagosan vágott, keskeny ajtónyílásban, fölülvilágító alatt filungos szárny nyílik rézkilincsel. A széles, egyszerű deszka szárazkaput pedig szintén utólag, egy ablakszemöldök alatt nyitották fölülvilágítószárvval együtt.

JAVASLAT

A homlokzat-helyreállítás időszerű, és megoldandók a fölvízesedés okozta problémák. Az elkövetkező fölújítás során a homlokzat értékes elemei (ornamentika, nyílászárók) különös figyelemmel kell lenni.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSEÉG
11.	5198	v. lakóház, üzlet, vendéglátás	Daru u. 1. – Zrínyi Miklós u. Kneffel-ház	fokozott helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Ujszászy János és Majláth József tervei alapján 1909-ben emelték egy városképileg meghatározó jelentőségű helyen: két utcának a főutcáról remek rálátással bíró, hegyesszögű találkozásánál. Az építető családjából *Kneffel Ede* kávéházat és vendéglőt működtetett 1894-ben a *Korona Szállóban*. 1910-ig szálloda és kávéház céljából a *Feuer-palotát* bérelte, amelyet az évtől fia, a kereskedelmi akadémiát végzett *Kneffel Béla* vett át, és virágoztatott föl. Sajátos, hogy saját házukban más és éppenséggel vendéglátóhelyet üzemeltetett, s jelenleg is az működik benne. Ezen épület adott tehát helyet *Kocsis Laci* nagyhirű kocsmájának.

A jobboldali homlokzat összes, a baloldal két ablakának helyére utóbb stílusidegen bejárásokat nyitottak; a főhomlokzat ablakszerkezeteit is – a parapetet lecsökkentve – nagyobbra cserélték: mindez a jelentős architektonikus értéket képviselő épület nyilvánvaló kárára vált. A falfelületeket fröcsköléssel borították, mely a különlegesen szép ornamentika finomságát erősen korlátozza. A főhomlokzat előtt időközben fölnövekedett fák sajnálatos módon eltakarják ezt az egyébként jó rálátású és kimondottan artisztikus homlokzatképzésű házat, ezáltal fényképezése is csak korlátozottan lehetséges.

A három homlokzattal rendelkező, alapincézett, földszintes épületet külső oldalán új, az udvarra nézően régi hódfarkú cserép fűdi. A középső homlokzatot hármassívű, körablakos oromzattal hangsúlyozott középrizalit tagolja; a tengelyképlet: 3/1+1+1/4. A vízszintes záródású nyílások fölött festői, szecessziós ornamentika mákgubókkal és napraforgókkal, melyeket igen finom adagolásban türkizszínű majolika egészít ki. A jellegzetes napraforgó-motívum egyik első előfordulási helye. Széles, tagolt főpárkányát a konzorsor stilizált utánérzése díszíti, mely végighúzódik a baloldali, rövid oldalhomlokzat kontyolt tetőzete előtt fölmagasított, sajátos kinézetű pengefalon is.

Az épületre nézve – a káros hatású, stílusidegen nyílászáró-cseréken túl – a jelenlegi használat rendkívül méltatlan hatást gyakorol. A Zrínyi utca felőli négy üzletbejárat részben többféle, az épület artisztikus ornamentikáival igencsak konkuráló módon tarka üzletfőliratokkal és cégablakkal.

JAVASLAT

A jelentős építészeti értékű polgárház homlokzatainak egyértelműen a kárára vált, hogy ablakai legtöbbjének helyére utóbb stílusidegen bejárásokat nyitottak; a főhomlokzat ablakszerkezeteit is – a parapetet lecsökkentve – nagyobbra cserélték. A különlegesen szép ornamentika finomságát erősen korlátozza a fröcskölt felületkezelés. A kimondottan artisztikus homlokzatképzésű ház minőségéhez méltó és városképi érvényesülése érdekében igényesebb használati módot és minőséget érdemelne.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSEG
12.	397	lakóház üzletekkel	Deák Ferenc u. 2. – Kossuth Lajos u.	fokozott helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Az art deco modorú, két utcára néző, egyemeletes, szalagszerűvel fődött palota főhomlokzatát középrizalit tagolja; a tengelyképlet: 4+4+4/1+2+2toldalék. A tömör, törtvonalú, közepén tympanonszerű attikával hangsúlyozott rizalit ékessége a piano nobile mives kovácsoltvas rácsú erkélye. A homlokzatok tagolásban mindkét szinten lizénák is részt vesznek. A műkö lábazat fölött a földszint háromnegyed részét teljesen stílusedgen módon mezőtűri téglá burkolja. A portálok egységesen szegmensívesek, fölülvilágító mezőikben mives, kovácsoltvas ráccsal (mely csak egynél hiányzik); a profilos tokosztón tojássorszerű díszítés. Ezen egységes megjelenést igen károsan lerontja a portálok igen különböző színezése és cégfölriratai. Az ablakok finom osztásúak, amihez az emeleten szerény díszítés járul, a rizaliton lekerekített sarkokkal és tagolt, mély vakolattükrökkel a parapeteken. Az fröcskölt textúrájú emeleten az ablakszemöldökök helyén – egyszerű megoldásként – kék mázas csempék láthatók, melyek a rizalit ablakait fölső vonalukban össze is kötik. A két szint között profilos övpárkány. A széles főpárkányt a rizaliton kiemelt felületű, nutozott vakolattükrök és jelképes konzolok váltakozó ritmusa díszítik a lizénák sajátos fejezeteivel; a többi részen egyszerűbb a főpárkány.

A Deák Ferenc utcai homlokzat meglehetősen szedett-vedett a nyílászárók – a négyféle ablak és kétféle ajtó – helyét és vegyes formáit tekintve.

JAVASLAT

Az épület egy elkövetkező helyreállításánál egységes és igényes kialakítású nyílászárók építendők be, valamint kedvező lenne újra – egységesen - vakolattal burkolni a homlokzat földszintjét.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSEG
13.	404/1	középület	Deák Ferenc u. 12-14. József Attila Általános Iskola	fokozott helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A korábbi, neológ zsinagóga telkén, a zsidó iskola helyén emelték 1955-ben, a szocreál modorában. Tekintélyes méretű, L alakú, az utcavonaltól hátrébb húzott tömegének főhomlokzatát egy erőteljesen kiülő, a többi résznél kissé magasabb középrizalittal tagolták, amely fogadja a jelentős forgalmú, szegmensíves záródású, kőkeretes bejáratot. Afölött két szinten pilléres loggiák révén vált áttörtebbé, s ezáltal könnyedebbé az alapjában masszív épülettömb. Az első emeleten vízszintesek, a másodikon enyhén szegmensívűek a pillérközök. A szocreál díszítésmódjának megfelelően: a loggiák élén profilos párkány húzódik; a pillérek fejezettel rendelkeznek; a pillérközök pálcarácsán füzér ívbe, valamint koszorúba hajtva; az aránytalanul hangsúlytalan főpárkány alatt konzolsor.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSÉG
14.	176/10	lakóház	Dózsa György u. 10.	fokozott helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Az eklektikus, földszintes, szalagcseréppel fődött lakóház homlokzatát kompozit fejezetű pilaszterek tagolják; a tengelyképlet: 2+2+2+2iker, mely utolsó elem utólagos épülettoldalékhoz tartozik. A rusztikus kőburkolatot imitáló lábazat fölött a homlokzat alsó sávját leegyszerűsítették. A sima vakolatkeretben lévő ablakok fölött a frízben két kis konzol vakolattükröt fog közre. A két szélen lévő nyílásokat vízszintes szemöldök és kis kiülésű, síkfelületű tympanon koronázza; a középső két ablak fölött szegmensíves szemöldök. A toldalék ikerablaka közös íves szemöldökmező alatt nyílik. A könyöklők helyén összefüggő, sima vakolatsáv. A háromrészes, húzott főpárkány frizében padlásszellőzők. A kapu tagolt oromzatú falkeretében utólagos készítésű, alacsonyabb, vaskeretes deszkaszárnyak.

JAVASLAT

A stílusidegen ablakok helyett az eredeti formájúak és az eredeti homlokzati ornamentika visszaállítandók; valamint a homlokzat egységesen és visszafogottabban színezendő.

SOR- SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSÉG
15.				

Hatályon kívül helyezte a 18/2021. (IX.30.) önkormányzati rendelet 2021. október 1-től.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSÉG
16.	3188	lakóház	Dr. Holló Lajos u. 13.	fokozott helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Az eklektika eszközkészletét a provincialitás jegyében mondhatni a maximumig túlhajtottan fölhasználó homlokzatképzésnek vagyunk tanúi, amit sikerült a színezés kifestőkönyv modorával még tovább fokozni. A földszintes, rombuszpalával fődött épületet kompozit fejezetes pilaszterek tagolják az 1+2+2+1+K tengelyképlet szerint. A mintás, vakolatlan téglalábazat fölött az alapfal felületen vízszintes csíkos téglaburkolat. A hat darab, belső spalettás ablak háromféle keretezésű; nem gyözi egymást a díszítettségben túlcitálni. Egymás fölött két szemöldököt is viselnek: pilaszterek tartják az alsó vízszinteset, s az arra támaszkodó konzolok a felső, változó alakút. A „háromféleség” a homlokzat tagolásával sincsen összhangban, mivel még az egy homlokzati mezőben lévő, két ablak is különböző – ez eklatáns példája a provincializmus magasiskolájának!

1. ablaktípus: a gyémántkváderes parapet fölött a kompozit fejezetű, kettős pilaszterek törzsét rombusz díszíti; a kettős konzolok törtvonalú, alul nyitott tympanont tartanak; a közrefogott mezőben hosszúkás kagyló.
2. ablaktípus: a parapeten két hosszúkás, leveles ággal kitöltött vakolattükör között rozetta; az ablakot közrefogó pilaszterek törzsén is körmotívum; az akantuszleveles konzolok törtvonalú, megszakított szegmensívet tartanak, a közrefogott mezőben címerpajzs dús garnirunggal.
3. ablaktípus: a parapet hosszúkás vakolattükrei rombuszt fognak közre; az ablak két oldalán lévő pilaszterek törzsén gyémántkváder; fölül három konzol tart egy szelíden golyvás tympanont; a konzolok között szalagos ornamentika.

Az összefüggő, profilos könyöklők övpárkányként szolgálnak. A háromrészes, rendkívül díszes főpárkányon kettős konzolsor: a felső, egyszerű, sűrű konzolsor minden második eleme alatt egy tagolt, volutás állókonzol; köztük fogsor és füzérdíszes vakolattükör.

A bejárat jóval visszafogottabb, későbbi készítésű; barokkos, törtvonalú íves tokosztója fölött fölülvilágító.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell, ügyelve.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSÉG
17.	3219	lakóház	Dr. Holló Lajos u. 23.	fokozott helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Az eklektikus stílusú, alapincézett, földszintes, szalagcseréppel fődött lakóház homlokzatát tetőmegemeléssel is hangsúlyozott sarokrizalitok tagolják; tengelyképlete: 1+4+1. A vakolt lábazatot félköríves pinceablakok törik át. Csak a rizalitok belső élét szegélyezi váltakozó ritmusú armozás. A belső spalettás ablakokat toszkán pilaszterek fogják közre, melyek párkányt és tympanont – a rizalitokon – szegmensívet – hordanak. Az összefüggő könyöklők övpárkányt alkotnak. A húzott főpárkány alacsony, profilozott deszka csatlakozik hozzá, valamint a rizalitokon fogsor díszíti. A lakóház mellett félköríves nyílású falkeret barokkos ívű oromzattal; a félkörben híg kovácsoltvas rács; a bádogkapuszárnyak felső mezejében dúsabb kovácsoltvas ráccsal.

JAVASLAT

Az erőteljesen fölvezesedett épület homlokzatának helyreállítása időszerű, és egységesen színezendő.

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSÉG
18.	4769	középilelet	Fadrusz János u. – Liszt Ferenc u. Kürtösi-féle szélmalom (a kórház udvarán)	fokozott helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Az egykori Alsónyomáson, azaz a vasútállomás közelében a 19-20. század fordulóján számos szél- és szárazmalom örökl, kihasználva a terület magasabb fekvését, illetve a városszéli, szabad széljárást. A számos szélmalomból mindössze ez az egyetlenegy maradt meg eredeti helyén, amely egyben Kiskunfélegyháza utolsó, fölülhajtott, téglapalástú szélmalma is (szemben a múzeum udvarába betelepített - archaikusabb - vályogfalú, alulhajtott szélmalommal). Mint ilyen jelentősége túlmutat építészeti értékén, hisz a hajdani városkép és a mai városszerkezet alakulására ad megfellebbezhetetlen támpontot. Nem véletlen, hogy ma a kórház telkén áll, hisz amikor a gyógyintézményt telepítették, akkor e célra a már küldetésüket befejezett szélmalomok helyén viszonylag könnyedén lehetett jól megközelíthető és egyben a betegek számára is kellemes környezetben helyet biztosítani.

Archív fényképek az épület körül még a szélmalomoknál megszokott érdeklődést mutathatják. A mai ezen érdeklődéssel éppen ellentétes - a szélmalom érvényesülését ellehetetlenítő, zsúfolt állapotokhoz hozzájárul, hogy a malomdombból két oldalról is levágtak; új épületeket emeltek közvetlenül a domb mellett, rajta a dombon, sőt bele is vágtak egy raktárpépületet.

A dörzsölt téglapalást fölött széles cresszel bádoghéjalást és facsúcsdíszet visel a szélmalom. A tető két nyílása jórészt eredeti formáját mutatja: a kukkóré a szelestengellyel, valamint a főkészár számára szolgáló macskalyuk. A patinás faajtón szép formájú a zárcím. Az épületet vadregényesen, de a megengedhetetlenül egy kissé jobban birtokba vette a növényvilág. A szélmalom belsejét jelenleg lomtárként használják; az elképzelések szerint kórház-kápolnává alakításával szánnak neki méltóbb feladatot.

A Kürtösi-féle szélmalom jelképes értéke abban is megmutatkozik, hogy a hajdani képeslapokon az egyik leggyakrabban előforduló szélmalom. Több olyan képeslapot is ismerünk, amelyen a tőle pár száz méternyire álló, kőtornyú templom mellett hirdeti a kenyér szentségét. Talán elhanyagolt sorsa ellenére ez az a belső erő, amely mindmáig megőrizte, hisz belső szerkezeteiben megroskadva várja, hogy társainak és egykori építőinek méltón szolgálja emlékét a városban.

Szalay Gyula közel 90 évvel ezelőtt írt - ma is aktuális - soraihoz magunk is csatlakozunk: „*Hogy emléke maradjon a sokáig szolgáló szélmalomnak, ezért szeretném én, ha valamely úton-módon ma a város tulajdonát képező Kürtösi-féle szélmalmot, mely elárvalva és lassan haldokolva, vitorlái nélkül ott áll a(z azóta elbontott) Gőzfürdő háta mögött, visszaállíthatnánk a régi felszereléssel, hogy legalább egy szélmalom-emlék legyen a régi jó időkől.*”

JAVASLAT

A felső szintek szerkezeti elemei mindenképpen megvédendők; az esetleges hozzáépítés módját igen óvatosan szabad csak megválasztani. Az épületet túlságosan birtokba vevő növények eltávolítandók.

(Fényképek a következő oldalon.)

(Fadrusz János u. – Liszt Ferenc u. Kürtösi-féle szélmalom folytatása)

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSÉG
19.	1864	lakóház	Jókai Mór u. 3.	fokozott helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Az art deco modorú, alápincézett, földszintes, rombuszpala fedésű lakóház homlokzatát lizénák tagolják, a főpárkányban golyvázatokkal. A tengelyképlet: K+3x3iker. Az ablakkönyöklőig fölérdő, magas, műkö lábazatot szegmensíves pinceablakok törik át. A könyöklők vonala fölött a homlokzatfelület egészét idomtégglákat is alkalmazó téglaburkolat borítja. A hármaskerablakokat téglaboltóvvel hangsúlyozott, tekintélyes méretű, közös szegmensív fogja össze. A műkö lábazatba eső parapeteken terméskötetűrával kiképzett mező. Az igen széles, háromrészes, tagolt főpárkány frizében kicsi, félköríves padlásablakok nyílnak; fölül díszített deszka szegi a párkányt. A szintén nagyméretű szegmensívvel záródó szárazkapunyílásban háromszárnyú, filungos fakapu rézkilincsel; a díszített tokosztó fölött fölülvilágító.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület utcai homlokzatának megőrzéséről gondoskodni kell.

2007; 2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSÉG
20.	1865	lakóház	Jókai Mór u. 5. Kocsis Ferenc-ház	fokozott helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Iffabb Kocsis Ferenc földbirtokos emeltette *Kiss Mihály* tervei alapján 1913-ban. A tágas, bolthajtásos pinceszint fölött négy szoba készült tágas verandával. Az udvari, gazdasági épületeket – kocsiszín, istállók, mosókonyha – 1924-ben építették. A porta 1950-beli államosításakor az utóbbi épületeket lakásokká alakították; a főépületet a rendőrség vette birtokba. Jelenleg újra lakóházként használják.

Az art deco modorú, földszintes, hódfarkú cseréppel fődött lakóházat a különféle dekoratív díszítőelemek meglehetősen ötletszerű, egymással össze nem hangolt alkalmazása jellemzi. A homlokzatot csonkakontyos oromzattal és csúcsdísszel hangsúlyozott, enyhe kiülésű középrizalit tagolja. A megemelt falfelületet közös falmezőkeretbe foglalták hullámvonalas szegélyű vakolatsávvval, az ablakok fölött lesarkított vakolatmező szalagos koszorúval. A tengelyképlet: K+3x3iker.

A műkö lábazatot szegmensíves pinceablakok törik át. A földszinti falfelületeket kétféle durvaságú fröcskölés és függőleges, körszelet alapú (kanneluraszerű) sávozás borítja. A hármaskerakokat sima vakolatkeret szegélyezi, melyek fölül ablakoként félköríves szemöldökmezőt is körülvesznek. A parapeteken sűrűn nűtozott vakolatmező. A széles, tagolt dekoratív főparkányt tojássor díszíti. A szárazkapu tengelyét a középrizalittól teljesen eltérő homlokzati elemekkel hangsúlyozták: a magas, törtvonalú szemöldökmező fölött törtvonalú íves attika, rajta szegmentíves, mélyített vakolatmezőben szárnyas angyalfej. A háromszárnyú, dekoratívan tagolt, filungos kapu díszített tokosztója fölött fölülvilágító.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSÉG
21.	1916	lakóház	Jókai Mór u. 18. – Báthory u.	fokozott helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Az alapjában eklektikus, három utcára néző, lesarkított L alakú épületen már szecessziós homlokzatképző elemek is megjelentek. A tekintélyes méretű, alápincézett, földszintes, hódfarkú cseréppel fődött polgárház tengelyképlete: 8/lesarkítás/9. A vakolt lábazatot sajátos, homorúan íves pinceablakok törik át; fölöttük fröcskölés borítja a homlokzatot. Az ablakok fölött – csak a kis térre néző főhomlokzaton – virágdíszes konzolok között szintén virágdíszes zárókő; fölöttük tagolatlan, hasábszerű, lépcsőzetes szemöldök; az ugyancsak hasábszerű könyöklő alatt igen rövid, tagolt vakolatkötény. A Jókai utca felől mindössze sima vakolatkeret fogja körül a nyílásokat. A háromrészes, profilos főpárkány frizében konzolok és vakolattükrök váltakozó ritmusa; legfölül profilos deszkaszegély. A Báthory utca felől egyszerű deszka szárazkapu.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTISÉG
22.	4533	lakóház üzlettel	Ficsór József u. 2. –Dessewffy u.	javaslat fokozott helyi védelemre

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A nagy múltú Bercsényi utcával az újabb utcák sajátosan szűk hegyesszöget zárnak be, és egy ilyen összeszögellésből létrejött, háromszög alakú térre néz az L alakú, lesarkított épület, mely a mezővárosi kereskedőház tipikus példája. A sarkon nyílt a bolt, mellette egyik irányban a raktár, másik irányban pedig ugyanezen épület biztosította a kereskedő lakhelyét is.

Az 1920 körül emelt polgárház tömege teljesen egyszerű, megjelenését mozgalmassá egyenletes nyílásritmusa teszi szükség esetén vakablakok kialakításával. Az építés korát az ablakoknak a korábbiakénál jelentősen nagyobb mérete is jelzi, a felső ablakszárnyak kellemes, filigrán osztásával. A lesarkításon máig tisztas korú vasspaletta védi a boltajtót; fölötte sajátosan bájos a többször használt, festett cégtábla, melyet új fölírat esetén nem megfordítottak, hanem fejre állítottak... A homlokzatok ékessége a felületeket kiadósan nagy arányban borító, art deco modorú vakolathím: a nyílások fölött egyszerű, finom csikozással kitöltött, lesarkított szemöldökmezők, a homlokzatokat szegélyező, dekoratív, lapos, indás mustrával koronázott, széles pilaszterek. A ház zömökségét fokozza a sajátos módon alkalmazott, széles, lapos övparkány körös sormintával. A polgárház udvarára egyszerű deszkakapu vezet.

JAVASLAT

A ház sajnálatosan rossz állapota ellenére figyelmet érdemel azért, mivel teljességgel magán hordozza eredeti állapotának minden részletét, eredeti anyaghasználatát és felületkezelését, tetten érhetők a még tisztán hagyományos épülethasználat módja és minősége, egy régi, nyugodt, kisvárosi világ rezdülései. Mindezek olyan értékek, amelyet egy ropogósan újjá varázsoló fölüújítás egyszer s mindenkorra eltüntet. Az esedékes homlokzatfölüújítás során nagy figyelemmel kell megőrizni az értékes elemeket, megoldva a fölvizesedés okozta, jelentős problémákat.

(További fényképek a következő oldalon.)

(Ficsór József u. 2. –Dessewffy u. folytatása)

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTISÉG
23.	329	lakóház üzletekkel	Kossuth Lajos u. 6. – Korond u. Kiss Lajos-palota	fokozott helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A vasúti allé egyik legtekintélyesebb, emeletes palotáját 1899-ben emeltette *Kiss Lajos Ujszászy János* tervei alapján és kivitelezésében, mindössze hét hónap alatt. A 20. század elején az emeleten honvédtiszti étkező és kaszinó, valamint a *Kereskedelmi Alkalmazottak Egyesületének* székhelye működött. A földszintet üzletek számára alakították ki.

A későeklektikus stílusú, két utcára néző, lesarkított, alapincézett, egyemeletes, szalagcseréppel fődött palota homlokzatait reneszánsz hangulatú, volutás, tagolt attikával hangsúlyozott közép- és sarokrizalitok tagolják. A tengelyképlet: $4+(1/1/1)+2+(1+K+1)+2+1$. A köburkolat mintáját hordozó lábazatot a főhomlokzaton vörösmészko előlépcsők szakítják meg, melyeket néhány üzletajtónál sajnálatos módon csempével leburkoltak; az oldalhomlokzaton a lábazatot pinceablakok törik át. A földszint falfelületén sima felületű kváderezés. Az emeleten mintás téglaburkolat, a rizalitokon – sima felületű, a földszintiekénél enyhébb nütokkal tagolt kváderekből – armirozással.

Az alsó szint nagyméretű, félköríves záródású, boltóvvel hangsúlyozott portáljai fölülvilágítóiban általában mívés, kovácsoltvas rács; az osztatlan kirakatokat izléstelen színek és reklámok borítják. Az oldalhomlokzat szintén félköríves záródású, kevés osztású ablakait volutás fejezetű ütközőléc díszíti. A futókutyamintás övpárkány fölött az emeleti ablakokat esetleges elemekkel dekorált vakolatkeret fogja körül zárókövel; fölöttük az alapfalfelületen szegmensíves, a rizalitokon tympanonos szemöldök kis vállakkal. A széles, profilos főpárkány frizében lekerekített vakolattükör és ritkásan, csak a nyílásközökben egy-egy állókonzol.

A félköríves záródású, nagyvonalú elemekkel gazdagon díszített bejárat üvegezett kovácsoltvas ráccsal. A bejárat tengelyében, valamint a lesarkításon rokokósan mívés, kovácsoltvas rácsú erkélyek tagolt, díszes, emberfejeket támaszkodó konzolokon nyugszanak azzal a megjegyzéssel, hogy a lesarkítás erkélye és a fejek közül jelenleg hiányoznak a konzolok.

A Korond utca felől a palota mellett hasonló homlokzati architektúrával $4+K$ tengelyképletű, földszintes épület áll kosáríves deszkakapuvál.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSÉG
24.	328/1	lakóház üzletekkel	Kossuth Lajos u. 8. Propper Miksa-ház	fokozott helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Dr. Propper Miksa orvos 1909-ben, szűk hét hónap alatt építtette föl házát *Barta József* és *Kovács József* kőművesmesterek terve alapján. Az épületet utóbb – eredeti homlokzatképzésének kárára – átépítették. Jelenleg gyógyszerár, pizzeria és üzlet működik benne különböző és stílusidegen bejáratokkal. A figyelemreméltóan különleges, jobb sorsra méltó homlokzatot rajtuk kívül eldolgozatlan vakolatjavítások, lesímitott részletek és légkondicionáló csúfítják.

A szecessziós stílusú, art deco felé hajló, alapjában földszintes épületet rombuszpala fűdi. A középrizalítot négy, sűrűn egymás mellett álló, keskeny padlásemeleti ablakkal áttört, törtvonalú oromzat hangsúlyozza, mögötte magas manzárdtető. A tengelyképlet: K+1+2+2.

A kettős lábazat fölött durva fröcskölés borítja az ornamentikákkal díszített falfelületet. A háromféle üzlet portáljai háromféle arculatot mutatnak csúf rácsokkal, különböző előlépcsőkkel. A rizaliton kosárféle záródásúak a nyílások, fölöttük konzolokon nyugvó, tompa záródású, tympanonszerű szemöldökök. Kétfelől homorú ívesek a nyílászáródások fölülvilágítóival és kovácsoltvas ráccsal, melyet egy portálnál eltakartak a cégtáblával. A tokosztók magasságában erőteljes, széles övpárkány. A nyílások és a főpárkány között sajátságosan magas a tömör falsáv. A széles, dekoratív főpárkányt kétfelől egy-egy kisebb, törtvonalú attika tagolja; a középrizalít oromzatának szegélyezése hasonló. A gazdag részleteképzésű, filungos bejárat fölülvilágítóját és üvegbetétjét kovácsoltvas rács védi.

JAVASLAT

Az épület homlokzata helyreállítandó, melynek során törekedni kell az eredeti megjelenés rekonstruálására.

2007; 2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSÉG
25.	5061	középület	Kossuth Lajos u. 9. – Széchenyi u. volt főgimnázium, ma Móra Ferenc Gimnázium	fokozott helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A város algimnáziumát 1891-ben főgimnáziummá fejlesztették föl. Az új intézmény osztályai azonban még néhány évig az *ótemplom* téri *kisgimnáziumban* működtek az *újtemplom* mellett, a volt *honvéd-kiskaszárny* helyén emelt, új palota 1896. évi átadásáig. *Alpár Ignác* (1855-1928), a tervpályázat győztese 1895 őszén kezdte az *újtemplom* stílusához igazodó tervek összeállítását. A kivitelezést a szegedi *Robelly, Szilágyi és Winkler Testvérek* nyerték el. A következő év márciusában alapoztak az 1200 m² öles telken, szeptemberben már a szakmunkák is befejeződtek. A millenniumi ünnepek részét képező, november 28-i avatáskor (kilenc hónap!) már a korítás is készen állt. Az iskola-palotát azonban csak a falak kiszáradását követően, a következő tanév elején lehetett birtokba venni. (*Móra Ferenc*, a jelenlegi névadó még a régi helyen tartott, utolsó tanévben fejezte be az iskolát.)

A főgimnáziumban 1902-ben létrehozták a *Kiskun Múzeumot Szalay Gyula* (1865-1937) iskolai gyűjteményéből. A tornacsarnokban tartották a *Népszerű Irodalmi Esték* előadásait, majd ezekből bontakozott ki a *Közművelődési Egyesület*. Az eredetileg *Kiskunfélegyházi Városi Római Katolikus Főgimnázium* 1922-től *Szent László*, 1948-tól *I. László*, 1956-tól *Móra Ferenc Gimnázium* nevet viseli. A második világháborúban kiégett épületet 1947-től hozták helyre minisztériumi segítséggel. Az 1990-es évek második felében több szakaszban felújították, és új tornacsarnokot emeltek.

A későeklektikus stílusú, alapincézett, kétemeletes, középtengelyében T alakban az udvar felé hátranyúló épületet vadonatúj, piros, hódfarkú cserép fődi sajátos bádoggal csúcsdíszekkel és a tetősíkból kiemelkedő, cseréppel fődött, csúcsíves padlásablakokkal. A főutcáról látható, közép- és sarokrizalitokkal tagolt homlokzatok tengelyképlete: 4/1+4+(1+K+1)+4+1/4. A vakolt lábazat fölött a földszinti ablakok boltválláig sima felületű kváderezés; fölötté a teljes magasságig fakó okkerszínű téglaburkolat. A rizalitokat mindhárom szinten sima felületű kváderekből armozás szegélyezi; az első emelet kettős kvádersora erősen stilizált pilaszterként hat; a második emeleten a kváderezés közepén függőleges, kiemelt, sima vakolatútkör.

A földszinten félköríves záródású ablakok, fölöttük kissé megemelt, csúcsíves kváderív. Az emeletek nyílásai vízszintes kiváltásúak; furcsa arányban, a szokottnál magasabbra helyezettek a vízszintes tokosztók. Az első emeleten illes, húzott vakolatkeretbe foglaltak, fölöttük sajátos módon a téglaburkolatban kirajzolt szegmensív kiugróan nagy, sima felületű zárókövel. A második emeleten a húzott vakolatkeret fölött profilozott, vízszintes – a sarokrizaliton tympanonos – szemöldök. A középrizalitot címerpajzsos tympanonnal koronázott ikerablakok ékesítik.

Mindkét emeleten az övpárkányokból és az összefüggő könyöklőkből alkotott sávokkal oldották meg a parapetképzést. A viszonylag alacsony, húzott főpárkányt kicsi konzolok sűrű – a középrizaliton pedig éppenséggel ritka – sora díszíti.

Az új, félköríves záródású, filungos kapun fölülvilágító, kovácsoltvas ráccsal védett, üvegezett mezők, félköríves szemöldökök. A kváderezett falkeretet portikuszként toszkán féloszlopok fogják közre tympanonnal.

Az épület előkertjét újra épített kerítés – téglaburkolatos lábazon, fejezetes kerítéspillérek között vesemotívumos, kovácsoltvas rácsok – határolják. A kerítés Széchenyi utcai sarkán színes üveg napóra. (Marton Géza, 2006.)

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSÉG
26.	326	lakóház és közintézmények	Kossuth Lajos u. 10. – Hunyadi János u. Molnár Imre-palota	fokozott helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Ifjabb Molnár Imre 1899-1900-ban, egy esztendő alatt fölépíttette két utcára néző, gazdagon díszített palotáját. Földszintjén posta, távirda, telefon és postatakarékpénztár működött 1939-ig; az emelet lakásként szolgált. A főépület mögött, a Hunyadi utcára nyílt a *Lenke-malom*. A palota 1999-ben honvédségi hasznosításban állt. A földszinten orvosi rendelő és védőnő-szolgálat működik.

A túlhajtott, provinciális későeklektika jegyeit magán viselő, alapincézett, egyemeletes palotát szalagcserép fűdi; a Hunyadi utca felőli büntűn gazdag kiképzésű oromfal. A főhomlokzatot kettős középrizalit tagolja; a tengelyképlet: $4+[1+(1+K+1)+1]+4/1+1$.

A vörösmészke lábazatot csúful sötétlilára festették. A földszinten sima felületű kváderezés, az emeleten mintás téglaburkolat. A földszinten a homlokzat két szélén látható armirozás; az emeleten az alsó rizalitot szegélyezik volutás fejezetű, különböző felületű kváderekkel tagolt törzsű pilaszterek.

A földszinten félköríves záródású, nagyméretű ablaknyílások kváderboltívvel és szakállas fejjel díszített zárókövel; a nyílászárók újabb készítésűek és jellegtelenek. Az emeleti nyílásokat a finoman díszített ablakszerkezetek, valamint az architektonikus keretezés erős túlhajtottsága jellemzi: négyféle nyíláskeretezést alkalmaztak, és például a fejmotívumot igen eltérő méretekben használták.

1. ablaktípus: a középrizalit ikerablaka egy-egy női herma között; magas párkány fölött, két voluta között két fekvő szobor.
2. ablaktípus: volutás féloszlopokon rokokósan cizellált ornamentika; volutás, íves szemöldök alatt női fej hálómintás kartussal.
3. ablaktípus: kompozit fejezetes, kannelurás féloszlopok; íves szemöldök alatt kicsi férfifej gazdag ornamentikával.
4. ablaktípus: húzott, profilos vakolatkeret kettős vízszintes szemöldökkel, az alsón golyvázat a zárókö, a felsőn nagy, női fej.

A széles, tagolt övpárkány és az összefüggő könyöklők között, a parapeteken egészalakos dombormű, illetve gyémántkváder. A főpárkány – tojássorral, valamint bőségszaruk közötti félputtókkal – különlegesen díszes.

A félköríves záródású kapu kovácsoltvas rácsú fölülvilágítója alatt gazdag, erőteljes részletképzésű, filungos fakapuszárnyak üvegezett, kovácsoltvas rácsos mezőkkel és kagylós, félköríves szemöldökökkel.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell.

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSEG
27.	78	középület	Kossuth Lajos u. 24. v. tanítóképző; Petőfi Sándor Gépészeti Szakközépiskola tornaterem nélküli főépülete	fokozott helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Még 1894-ben döntött a városi tanács: az 1871-ben alapított, 1876-ban Csongrádról Félégyházára telepített *Magyar Állami Tanítóképzőnek* az ótemplom melletti *kisgimnázium* épületéből új helyre kell költöznie. Helyet a város – 5 hold telekkel – már 1894-ben fölajánlott az iskola számára a vasúti allé melletti vásártéren. Az építkezés – a neves iskolatervező, *Baumgarten Sándor* (1864-1928) tervei alapján – a költségek előteremtésének elhúzódása miatt később, 1902-ben kezdődött; az avatásra pedig majd csak 1904-ben került sor. Ekkora időtartam abban az időben a kivitelezés elhúzódását jelentette! Az építkezés *Schreiber Gyula* vállalkozásában zajlott le. Ez az iskolapalota volt az első kétemeletes épület a városban; a felső szint internátusként szolgált.

„Nagyszerűen megépített, célszerűen elrendezett szintjein minden olyan helyiség megtalálható volt, mely az akkori korszerű oktatáshoz szükségeltetett. ... A legfigyelemreméltóbb talán a 725 m²-es botanikus kert, melyet az udvar délnyugati részében épített ki *Pinkert Zsigmond* tanár, s amelynek tervéért az 1908-as londoni kiállításon aranyérmét kapott. De ez a csodálatos kert – arborétum – éppúgy áldozatul esett az 1950-es évek dilettáns városvezetésének, mint az akkor már 86 éves [1871-1957] országos hírű tanítóképző.” (*Rosta Ferenc*)

1936-ban jelentősebb állagmegóvási munkákat végeztek. A második világháború során, 1944-1945-ben német, majd orosz hadikórházként, valamint szovjet főnhatóság alatt álló, nemzetközi hadifogolygyűjtő táborként, végül szovjet laktanyaként használták – a hadi igénybevétel bombakárokkal együtt az épületet teljesen tönkretette.

1946 közepétől kerülhetett sor az iskola helyreállítására. 1949-1955 között összevont testnevelési gimnáziumként is működött. 1957-ben számolták föl végül a tanítóképzőt; helyette 1967-ben pedagógiai gimnáziumot hoztak létre. Az 1954-ben alapított *Petőfi Sándor Gimnáziumot* 1975-ben gépészeti szakközépiskolává alakították tizenkét tanulócsoporttal.

Az iskolapalota alapjában későeklektikus stílusú, melyen visszafogottan, de már megjelennek dekoratív, szecessziós hangulatú díszítések. Alagsoros, kétemeletes – hátra, az udvara felé E alakú – épület, melynek középső szára a legerőteljesebb. Utcaképileg a három elülső homlokzata

érvényesül, melyek tengelyképlete: $4+\text{üres}/8+(2\text{iker}+K+2\text{iker})+8/\text{üres}+4$. A főhomlokzatot középrizalit tagolja, melyet attika hangsúlyoz középen törtvonalú ívvel és tetővázakkal megemelve; ebben az építés évszáma: ANNO MCMIV. Az attika mögött magasságával határozottan kiemelkedik a gúla alakú tetőidom különleges csúcsdíszsel; az alatta volt padlásablakot időközben megszüntették.

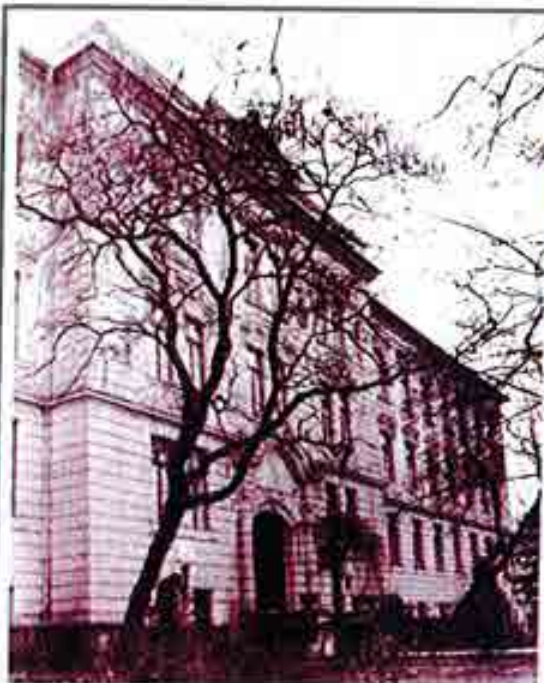
Az alagsort és a magassföldszintet vízszintes nűtozás borítja, az alagsori ablakok fölött boltötvvé alakulva. A felső két szinten csak az épületsarkokat szegélyezi sima felületű armirozás, valamint a középrizalit nyílásközeit borítja a két szinten összefüggő, vízszintesen tagolt kváderezés a felső szinten függőleges mezőt kitöltő, dús és dekoratív, szakállas emberfejes ornamentikával (melyek sajátosan feleződnek a rizalit szélein). A többi nyílásközben kétszintes, sima lizéna egészen jelképes fejezettel.

Magas, nagyméretű ablakai jó arányban osztottak; a magassföldszinten mindössze egy jelképes, sima szemöldökkel és könyöklősávval. Az emeletieket gazdag architektonikus keretezés övezi konzolokon nyugvó, lépcsőzetes, vízszintes szemöldökkel, alatta címerpajzsos, dekoratív mezőkitöltő ornamentikával. A parapeteken lépcsőzetes, kiemelt, sima vakolatkötény. A középrizalit emeleti ikerablakainak keretezése az előzőkből komponált, de részben eltér a két emeleten. Az első emeleten a közös, középen megemelt, törtvonalú íves szemöldököt két konzol tartja a nyílásközben egy címerpajzssal; a felső szinten az alap ablakformát töltik oly közel egymáshoz, hogy a szemöldökök összeérnek, de megtartották két-két konzoljukat és a külön címerpajzsukat is.

A magassföldszint fölött erőteljes övpárkány; hozzá hasonlóan mértéktartó a profilos főpárkány is, melyet mindössze fogsor díszít. A középtengelyben a magas előlépcső fölött nyíló, széles, kosárfécs záródású bejárat körül tekintélyt parancsoló portikusz: vízszintesen nűtozott törzsű, sajátos fejezetű oszlopokon – magas közelemekre támaszkodva – barokkos, törtvonalú íves szemöldök fogsorral és egy-egy kövázával. A közrefogott mezőben zöldágak között az ország színezett címere. A filungos fakapu fölött függőleges osztású fölülvilágító; a kapuszárnyakon vasráccsal védett, nagyméretű, lekerekített üvegezés, alatta díszített táblázat.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSEG
28.	4773	v. lakóház, középület	Kossuth Lajos u. 29. – Fadrusz János u. Spiller-villa; Waldorf óvoda	fokozott helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Dr. Spiller villa

A kiskunfélegyházi zsidó hitközség alapítói között található Spiller Leopold és Spiller Mátyás kereskedők, akiknek családjai az 1850-es években költöztek ide Albertirsárról.

(Id.) Spiller Dezső (sz. 1873) helybéli kereskedő, a neológ hitközség vezetőségi tagjának fia, dr. Spiller Dezső (sz. 1892, főhadnagy) 1928-ban kért építési engedélyt egy, a „Kertvárosi malomtelken” építendő lakóháza. Egy kocskeméti építész által készített földszinti alaprajz szerint az alapincézett épület az alábbi helyiségekből áll: iroda, szalon, ebédlő (a sarki kiugró

tornyocskával), hall, gyermekszoba (a Fadrusz János utcára néző ablakokkal), hálószoba, tálaló, konyha, éléskamra, fürdőszoba, az udvar felé pedig egy l-alakú terasz nyílt. Az épület Kossuth utcai frontja előtt már a tervrajz is egy kerítéssel zárt előkertet jelez. A homlokzati terv a főhomlokzatnál két kivitelezési alternatívát is kínált.

(Nincsenek adatok arra, hogy a köznyelv mikor és miért kezdte a házat „Strasser-villaként” emlegetni, illetve valóban lakott-e ott ilyen nevű család. A levéltári iratok alapján kiderül, hogy mind a Spiller, mind a Strasser családok izraeliták voltak, neveik szerepelnek az 1944-ben deportáltak listáin. Az első munkaszolgálatos halálhírt id. Spiller Dezsőnek hozták, akinek egyetlen fia – a villa építtetője – a Szovjetunióban megfagyott.)

Visszacmlékezések szerint az épület a második világháborúban, s az azt követő időszakban katonai parancsnokok szálláshelyeként funkcionált. Az igen lepusztult állapotú épületet az ezredforduló környékén felújították. Az időben a szomszédos Petőfi Sándor Általános Iskola ebédlőjeként és napközijeként hasznosították. Jelenleg a Waldorf Óvoda használja. (Ónodi Márta, Kun Zsuzsanna) Az art deco modorú, két utcára néző, saroktornyos – alagsoros és földszintes – villát rombuszpalával héjalt manzárdtető fűdi az összes nyílástengelyben nagy, háromszög alakú, tejüveg padlásablakkal. A tengelyképlet: $K+3+1/3/2iker+2iker+3ból$ 1vak. A Kossuth Lajos utcai főhomlokzatot középrizalit, a saroktornyot sajátos fejezetű pilaszterek tagolják. A magas lábazatot különféle méretű, négyszögletes terméskövel burkolták, és négyzet, illetve félkör alakú, részben vakablakok tagolják. A fölötté lévő falfelületet fröcskölés fűdi. A földszinti ablakok háromféle szélességűek, valamint az oldalhomlokzat utolsó ikerablakai alacsonyabbak a többinél. A vízszintes tokosztó fölött apró osztások. Szemöldökként kis vakolatkiülésben egyszerű, profilos vakolatfélkör szolgál, a saroktornyon sima félköríves, süllyesztett vakolatmező.

A szerény, profilos, fa főpárkány fölött a tetőskönn ül az ereszeszatoma. A félköríves kiváltású, filungos, üvegezett, fa bejárati ajtóban napraforgómintás a fölülvilágító rácsa, körülötte sajátos, félkörívnyi vakolatkeret zárókövel.

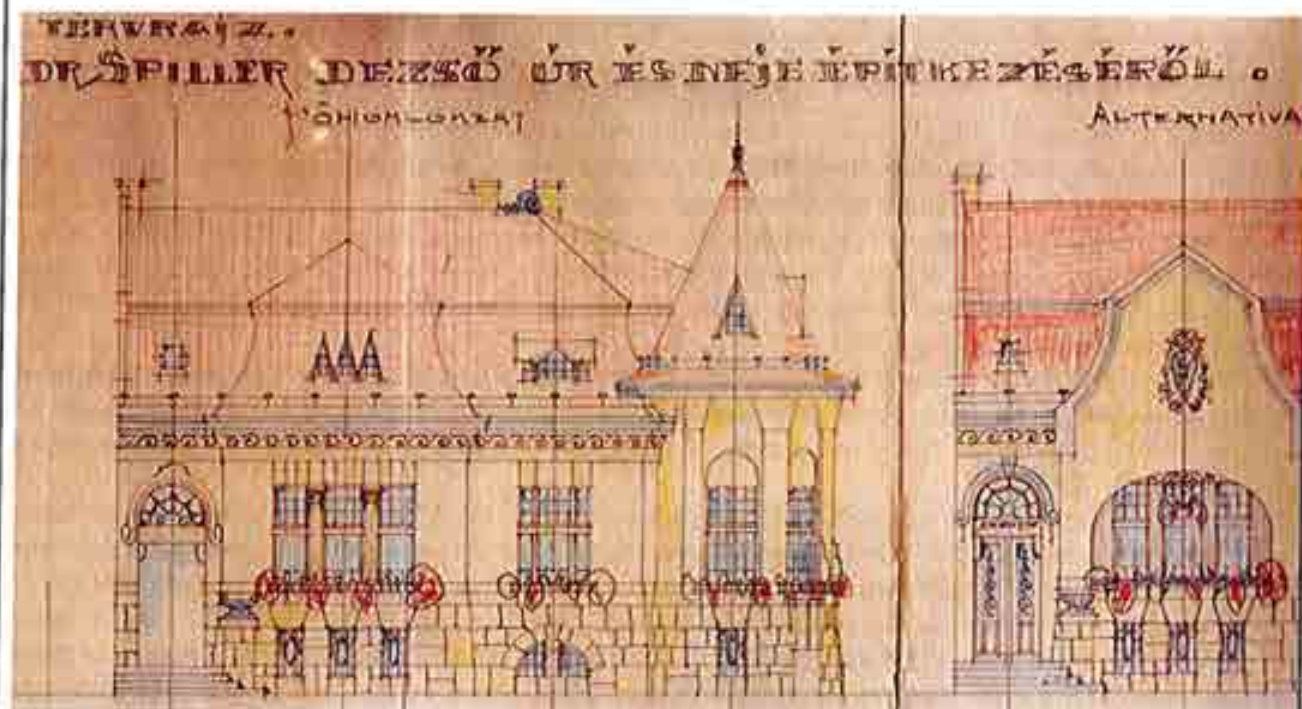
Sajátos kontrasztot képez az előkertet övező kerítés hatalmas, négyszögletes terméskövekből rakott lábazata, valamint a fölötté lévő, filigrán, füzerekkal díszített, kovácsoltvas pálcarács.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell.

(Fényképek a következő oldalon.)

(Kossuth Lajos u. 29. – Fadrusz János u. Spiller-villa; Waldorf óvoda folytatása)

(Ónodi Márta közlése)

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSEG
29.	4727	középület	Kossuth Lajos u. 35. – Izsáki út v. honvédlaktanya, Öreglaktanya	fokozott helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Laktanya építésének igénye már a 19. század közepén egyre sürgetőbbé vált, miután a város lakossága egyre nagyobb teherként szenvedte a katonai beszállásolásokat. Végül 1885-ben minisztériumi / 1888-ban városi közgyűlési határozat rendelkezett egy gyalogsági laktanya létesítéséről. 1889-ben elfogadták *Léderer Gusztáv* terveit / nem fogadták el a budapesti *Fligauf Károly* és *Léderer Gusztáv* terveit, melyeket a pesti *Gregerson G. és Fiai* céggel átdolgoztattak. (A / jel az irodalomban talált adatok eltérő voltát jelzi.) A *Solymosy-féle* telken a tágas udvarú épületet *Ujszászy János* kivitelezte 1889-1890 folyamán, tizenhárom hónap alatt.

„Hogy az indulóházból kivergődünk, egy egész épület-tömb állja el szemünk elől balfelől a kilátást. Ez az egyemeletes épület, nagy portájával és sok melléképületével a honvéd-kaszárnya, melynek bakancsos, derék lakói jó magyar fiúk, tisztjei pedig a félegyházi társadalomnak kedves és nélkülözhetetlen szereplői.” (1894)

A laktanya *Ferenc József*, majd *Horthy Miklós* nevét viselte. 1952-2002 között honvédségi ételmezési raktárként használták. Ennek utolsó esztendejében emléktáblát helyeztek el: „...Itt képezték ki, és innen indították az I. és II. világháború idején a harcmezőkre Kiskunfélegyháza és környéke hadköteleseit...”. A szerény eklektikus stíluselemekkel rendelkező, emeletes, hódfarkú cseréppel fődött épület főhomlokzatának tengelyképlete: 16+K+17. Falfelületeit dörzsölt téglatextúra jellemzi, a kevés tagozatot bordó színe is kiemeli az alapfelület sárgájából. A két szint között erőteljes, profiltéglából képezett övpárkány farkasfogazással. Az egyszerű, nagyméretű, szegmensíves záródású ablakok tokosztóinak vonalában farkasfogas téglasor; a nyílások fölött kiemelt téglakiváltó. Az emeleti ablakok alatt sima, mélyített faltükrő. A túlnyúló ereszalja jellegzetessége a szerényen díszített szarufavégek sora.

Hat földszinti ablak helyén a parapetek elbontásával ajtókat nyitottak stílusidegen, alumínium nyílászárókkal és csúnya rácsokkal. A hatalmas, széles, halszállkamintás fakapu mindkét szárnyában egy-egy, egymástól különböző gyalogkapu. Az épülethez pilléres, tömör téglakerítés csatlakozik.

JAVASLAT

Az épület minőségileg és mennyiségileg egyaránt vegyes használatának mindkét szempont szerinti, minőségi javítása szükséges.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSEG
30.	5440	lakóház	Könyök u. 16.	javaslat fokozott helyi védelemre

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Fésűs beépítésű, földszintes, csonkakontyos tetején szalagcseréppel fődött parasztház. Egyszerű, tapasztott jellegű homlokzatképzése az art deco népi változata; a lakóház bútúját és az egyszerű deszkakapu magas falkeretét összefüggően függőleges és vízszintes, szegélyes vakolatsávok hálózata tagolja. A tengelyképlet: A+2. A hagyományos formájú ablakokat tokosztójuk magasságában összeköti a megszokott vakolatsáv, s csak efölött készült vakolatkeretezés. A bejárati ajtó filungos voltával szintén illeszkedő formájú. A sima főpárkány is része a homlokzati hálózatnak; fölötte az oromfalon a régi homlokzatképzést híven követő, új (erősen javított) vakolat a két kicsi padlásszellőző díszített kontúrú keretezésével. A deszkakapu fölött egyszerű, téglalap alakú, kétkazettás középdísz függ az épülettel közös főpárkányról; a kapun rézkilincs.

JAVASLAT

A már 2007-ben fokozott helyi védelemre javasolt házat időközben példamutató módon fölújították, amely tényező még külön indokolja a védelemre való javaslatot.

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSEÉG
31.	5436	lakóház	Könyök u. 26. – Kazinczy u.	fokozott helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Art deco modorú, de igen kevés homlokzatképző elemmel bíró, leginkább tömegével ható, földszintes, kontyolt tetején szalagcseréppel fődött lakóház. A három homlokzatával utcára néző épület középső, fő homlokzatát csonkakontyos oromfallal hangsúlyozott sarokrízalit tagolja a 3+2 tengelyképlet szerint; ezenkívül a lépcsősen kissé tagolt oldalhomlokzatok – a baloldali egyetlen ablakának kivételével – nyílás nélküliek. Az oromfalon három keskeny padlásszellőző. A homlokzatszakaszokat egyszerű lizénák szegélyezik. A díszített tokosztójú, magas ablakok a sarokrízaliton íves záródásúak; a közrefogó, jelképes fejezetű lizénák a három ablak fölött közös, lépcsős, vízszintes szemöldököt tartanak. A jobboldaliak körül sima vakolatkeret. A háromrészes főpárkány frízében egyszerű tagolás; fölül díszített deszkaszegély. (A főépítész úr kérésére – helye és tömege okán – került e kategóriába. Korábban a hrsz. tévesen lett 5389-ként föltüntetve.)

JAVASLAT

A főhomlokzaton mutatkozó repedések – okainak föltárásával – elhárítandók, valamint kezelendők a fölvizesedés okozta problémák.

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSÉG
32.	4996	lakóház	Lónyai u. 4.	fokozott helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Az eredeti megjelenését híven megőrzött, eklektikus stílusú, földszintes, szalagcseréppel fődött, mezővárosi polgárház. Homlokzatát középrizalit és posztamenseken álló, egyszerű toszkán pilaszterek tagolják; tengelyképlete páros ritmusú: $K+(2+2)+2$. A vakolt lábazat fölött övpárkányt képeznek az összefüggő könyöklők és a pilaszterek lábazatának magasságában futó, sima vakolatsáv. Közül a parapeteken kiemelt vakolatmezők. Az egyforma, archaikusan kifelé nyíló ablakokat profilos vakolatkeret veszi körül; vízszintes szemöldökük fölött enyhe kiülésű, alacsony, tympanonszerű idom. A háromrészes, tagolt főpárkány frizében hosszú gyémántkváderék között mintával áttört padlásszellőzők; a tetőn két, egyszerű, íves bádogszellőző. A deszka szárazkapun szép formájú rézkilincs.

JAVASLAT

A polgárház példaként állítása a helyhez és a tájhoz való alkalmazkodásán, az anyaghasználat és a technológia harmonikus és tudatos egységén, a homlokzati nyílások nyugodt, páros ritmusán alapul. Patinássága magában hordozza, hogy minden részletében őrzi eredeti állapotát. Ebből fakad, hogy kopottsága, avítsága ellenére is tisztán mutatja, mintegy vezetni tudja a hozzáértő mestert egy elkövetkező helyreállítás folyamatában. Egyetlenegy dologra kell odafigyelni: követni a korabeli mester gondolkodását és anyaghasználatát.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSÉG
33.	46	lakóház	Marosvásárhely u. 5.	fokozott helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A régi vásártér helyén 1926-1929 között kiépített *Erdélyváros* vagy *Tisztviselőtelep* legsajátosabb, intenzív és dekoratív ornamentikájával a mexikói indián művészetet idéző, földszintes, szalagcseréppel fődött polgárháza. A lábazaton rusztikus felületű, fekvő téglalap alakú elemekből rakott kőburkolat textúrája látható. A homlokzatot két – ténylegesen fejes fejezetű – lizéna tagolja a 2iker+3iker+2iker tengelyképlet szerint. Vízszintes irányban kétszeresen tagolt a homlokzati falfelület, amit így ténylegesen hálózat borít be. Az alsó, keskenyebb, díszített vakolatsáv sajátos módon közvetlenül a könyöklők vonala fölött húzódik; a felső, többszörösen tagolt sávköteg alapjában a tokosztók magasságában halad, és – körülkerülve az ablakok tetejét – egyben szemöldöksávként, illetve -mezőként szolgál. A középső homlokzatszakasz hármás ikerablaka fölött sávokból összetett, széles, tympanonszerűen megemelt szemöldökmező; két oldalt jóval hangsúlytalanabb szemöldöksáv. Az ornamentika legsajátosabb eleme a visszatérően ismétlődő, hosszú hajú indiánfej: a középső ikerablak tympanonjának tengelyében; a homlokzattagoló lizénákon, a főpárkány magasságában, valamint a két szélső ikerablakot közrefogó, kisebb lizénákon. A főpárkánynál – a hangsúlyosságot tekintve – fordított a helyzet: a középső homlokzatszakaszon teljességgel hiányzik, viszont a két szélső fölött lendületesen széles és dekoratív.

JAVASLAT

A jelenleg alapjában jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell, ügyelve, hogy az esedékes homlokzatzölújítás során a homlokzatképzés eredeti, finom részletgazdagsága megmaradjon.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSEG
34.	473	lakóház üzletekkel	Mártírok u. 2. - Kossuth utca - Szent János tér, v. Közgazdasági Takarékpénztár, Frank-ház	fokozott helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

1910-ben *Kurvaly Gyula* tervci alapján emeltette a *Közgazdasági Takarékpénztár Rt.* a régi *Heinrich-ház* helyén. A telek központi helyének köszönhetően már a régi házban pénzügyintézet működött: 1894-ben a *Félagyházi Kereskedelmi és Iparhitelintézeti Népbank*, később a *Közgazdasági Takarékpénztár*. A tekintélyes méretű, új bérpalota 1910 márciusa és novembere között, kilenc hónap alatt fölépült. A földszint természetesen az építendő banknak, valamint üzleteknek adott helyet, közöttük a két háború közötti időben *Frank Ignác* és *Fia* (*Frank Dezső*) nagynevű, rőfös üzletének – ennek köszönhetően a város köznevelésben az egész palotát *Frank-házként* emlegették. Az 1970-es években az alsó szintből üzletházat alakítottak ki. 1993-ban külső fölüújítást végeztek.

A szecessziós és art deco modorú, három utcára néző, lesarkított tőmegű, egyemeletes, rombuszpalával födött palota homlokzatai – hangsúlyos sarok- és középrizalittal – változatosan tagoltak. Tengelyképlete: $4+1+(1/1/1)+4+(1+1+1)+4+(1/1/1)+3+1+1$.

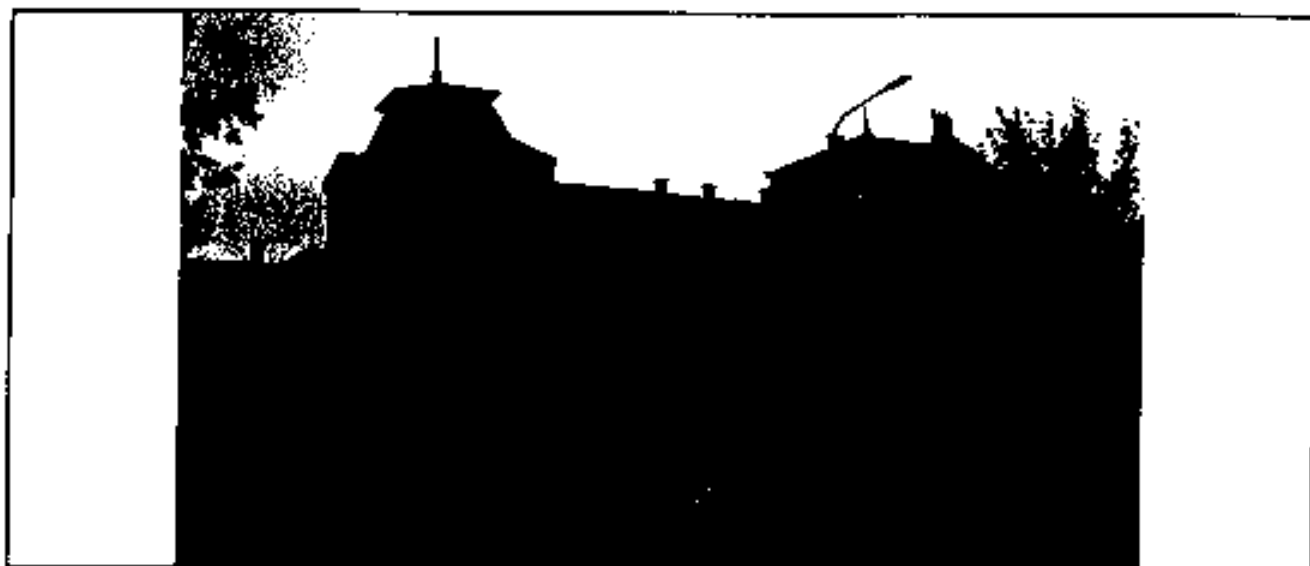
A sarokrizalitok lesarkított, zömök sarokbástyaként fogják körül az épület sarkait. Jellegzetes elemei: a csücsdíszes, meredek manzárdtető; a három tympanonos oromzattal szegett padlásemelet és a zárterkély. A középrizalított szintén csücsdíszes, megemelt, robusztus manzárdtető és törtvonalú, magas oromzattal hangsúlyozták. Különleges, plasztikus elemei a homlokzatnak az utóbbi elé is fölmagasodó, kétszintes zárterkély külön saját tetővel és padlásablakkal, valamint az oromzatot közrefogó, dekoratív, kicsi, tőmör korbástyák, melyek cakkos tetőszegélyében visszacsüng a nagy sarokbástyák loszegése. Az oromzat tetején, a palota középtengelyében kapott helyet a takarékos gyűjtögetést jelképező méhkas egy női és egy férfialak között.

A magas műkö lábazon apró tennéskőtextúrát imitáltak; a földszinten vízszintes rátozás. A portálok sajnálatos módon stílusi degenek és különbözőek (kevés és különféle fa-, részben régi fém-, valamint műanyag nyílászárókkal). Az emeleti ablakok között sekély, zömök faloszlopok dekoratív fejezettel. Maguk a nyílások – tudatos ritmusú elhelyezésben – keskenyek és szélesek, fölül lekerekített sarkokkal. A parapetek a falsíkhól kissé kiemelkedő, törtsíkkú felületek, melyek a faloszlopok posztamenseivel dekoratív sávot képeznek. A sarokbástyák padlásemeleteinek ablakai – a cakkos párkányvonalhoz illeszkedően – szögben megtört záródásúak.

A főpárkány széles, dekoratív textúrával ellátott sáv, fölül erőteljes kiülésű konzolokkal, közöttük a faborítású ereszalján mélyített tükrös díszítés. A két fülugos, mélyen üvegezett kaput dekoratív rács és részletképzés díszíti; a kapualjban korabeli keramitlap.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSÉG
35.	404/1	közüntézmény	Mártírok u. 15. v. neológ zsidó kis tanácsterem	javaslat fokozott helyi védelemre

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Zsidók csak 1840-től telepedhettek le Kiskunfélegyházán. Az 1850-ben alakult hitközség 1869-ben neológgá nyilvánította magát. A 19. században jelentős szerepet játszottak a település életében; a század végén már több mint ezren laktak itt. 1899-ben a megnövekedett létszámú hitközség új zsinagógát épített. 1944-ben a neológ anyahitközség lélekszáma 459 fő volt.

A zsinagóga mellett balról volt az ún. *kis tanácsterem*. Itt tartották összejöveteleiket, a teadélutánokat, és itt végezték a körülmétéleéseket is. (*Kun Zsuzsanna*) 1948-ban ebben avatták föl először a zsidó mártírok kegyhelyét, majd amikor a korábbi *zsidó udvaron*, az iskolájuk helyén 1955-ben megépült a József Attila Általános Iskola, annak napközi otthonává alakították át. (A kegyhelyet áttelepítették az alsóvárosi, új zsidó temető ravatalozójába.)

A későeklektikus, zömök tömegű, földszintes, szalagcseréppel födött épület fröcskölt felületű homlokzatát kváderes törzszű lizénák szegélyezik, melyek kvázi fejezetet nyertek a főpárkány kiülésével. A durván fröcskölt lábazat fölött négy félköríves záródású ablak nyílik füles, húzott vakolatkeretben; fölöttük törtvonalú íves szemöldök fogsorral. A profilos deszkával szegélyezett, húzott főpárkány széles frizében vak padlásszellőzők. Az épület előtt – a korábbi *zsidó udvart* határoló - vakolatlan téglalábazaton, pillérek között míves, kovácsoltvas kerítés és nagykapu.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell. Meglepő, hogy az épület minőségén, városképi helyén és helytörténeti jelentőségén alapuló, 2007. évi javaslatunk ellenére nem kapta meg a védelem jelentette minősítést.

A neológ zsinagóga és a *kis tanácsterem* hátsó homlokzatai, 1950 k. (Bardoczky Anikó közlése.)

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSEÉG
36.	524	lakóház	Móra Ferenc tér 3.	fokozott helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A későeklektikus polgárház homlokzatának ablakszemöldökök alatti sávját időközben egészen leegyszerűsítették, így jelen állapotában erős kontrasztot képez a felső, eredeti ornamentikáit megőrzött rész plasztikusságával. A földszintes, rombuszpala fődésű épület homlokzatát lizénákkal szegett középrizalit tagolja a K+2iker+(2+1+2)+2iker tengelyképlet szerint. Téglával burkolt a lábazat, a középrizalit könyöklő fölötti része, valamint a szárazkaput közrefogó, két pillér. A vakolt felületeken durva fröcskölés.

Igen finom részletképzésű az ablakszerkezetek volutás fejezetű, vázas lábazatú ütközőléce. A tympanonos, illetve szegmensíves szemöldökök közepe fejjel díszített. Az ikerablakok fölött megszakított tympanon rozettával, a frízben akantuszdíszes konzolok között gyümölcsfüzérék. A rendkívül gazdag, tagolt főpárkány frízében oroslánfejek, valamint fiúfejjel és akantuszlevéllel ékesített, volutás állókonzolok váltakozó ritmusú sorolása. A deszka szárazkapu fölött finom osztású fölülvilágító sáv; kétoldalt sárkányt formájú, öntöttvas kerékvetők.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell, megoldva a fölvizesedés okozta problémákat.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSEG
37.	525	v. lakóház, közintézmény	Móra Ferenc tér 4. Jenovay-ház	fokozott helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A városi főügyész 1900-ban emeltetett háza. A háborút követően már nem eredeti formájában állították helyre. Jelenleg a *Szivárvány Személyes Gondoskodást Nyújtó Intézmények Nappali Klubja* működik az épületben.

Az alapincézett, földszintes, rombuszpalával fődött épületet szecessziós és art deco motívumok díszítik. A sarok- és középrizalittal tagolt homlokzat tengelyképlete: $K+1+(3iker)+1$. A lizénákkal közrefogott középrizalítot törtvonalú, enyhén íves, tömör attika hangsúlyozza, rajta lizénák, posztamensek és szélein egy-egy gömbdíz.

A pinceablakokkal áttört, műkö lábazon finom nütözással köburkolatot imitáltak. Az eredetileg finom részletképzésű, vakolt falfelületet nagyon durva fröcsköléssel borították. A szokatlanul nagyméretű, szegmensíves ablakok finom, kellemes arányban osztottak és díszítettek; fölöttük nütözött boltív és zárókő. A parapeteken rövid, dekoratív tagolású vakolatkötény. A középrizaliton a főpárkány alatt, magasan nagyvonalúan formált, vízszintes mező. A széles főpárkányon hangsúlytalan profilok és deszkaszegély, a középrizaliton fogsorral és konzolsorral. A tető szélén szecessziós stílusú a kovácsoltvas hófogórács. A félköríves záródású fölülvilágító ablak alatt sajátos, festői tagolású, filungos fakapu másik, saját fölülvilágítóval, a kapuszárnyakban mives ráccsal védett üvegezés.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell, megoldva a fölvizesedés okozta problémákat.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTség
38.	527	lakóház	Móra Ferenc tér 8.	fokozott helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Az art deco idejének homlokzatképezését mutató, alapincézett, földszintes, szalagcseréppel fődött, kisméretű épület K+2 tengelyképlettel, valamint szabadon is áll egy másik kapu a homlokzaton túl. A pinceablakokkal áttört betonlábazaton látszik a sablondeszkák lenyomata. Az összefüggő téglakönyöklők övpárkányt képeznek; ez alatt és fölött vakolt a homlokzat, a félköríves záródású ablakok vállmagassága fölött téglával burkolt. A díszített tokosztójú és ütközőlécű ablakokban jelenleg tükröződő üveg; az ablakok körül profiltéglából csúcsos keretezés. Az egyszerű, háromrészes, húzott, profilos főpárkány frízében kicsi, csúcsíves padlásszellőzők, fölül profilos deszkaszegély A nagyméretű, deszka szárazkapun rézkilincs; körül sima vakolatkeretezés.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell, megoldva a fölvizesedés okozta problémákat.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSÉG
39.	1725	egyházi épület	Móra Ferenc tér Kalmár-kápolna	fokozott helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Kalmár József, az utolsó kiskun kapitány és felcségye, *Fazekas Anna* (1814-1909) 1875-1876-ban – a városiól kapott telken – a család tagjainak temetkezési helyül emeltette, s a *Szenháromság* tiszteletére szenteltette föl *Schusztér Constantin* (1817-1899) váci püspök jelenlétében. A kápolna terveit *Pártos Gyula* (1845-1916) állította össze. 1904-ben jelentős belső díszítőmunkát végeztek. A kis dombon álló kápolna padozata alatt a családi kriptá készült el; a kápolna belsejét márványdíszes falak és színes üvegablakok ékesítik. „... körülatól körülvevett gyeper dombocskán emelkedik. Filigrán kis templom ez, vízfestékes ablakaival, karcsú, kis hangos szavú haranggal ellátott tornyával kívülről jó hatást tesz a szemlélőre; míg belül csillagos mennyezetével, remek oltárával és sok szép képével (melyeket néhai Horváth János (1843-1891) a kápolna első plébánosa [/ második plébánosa / második káplánja] festett), igazán felemeli a hívek telkét.” (1894)

A neoromán elemekből válogató eklektika jegyében emelt kápolna félköríves apszissal rendelkezik; zömök tornya a hajó előtt emelkedik, alsó szintje előtérként szolgál. A háromszintes toronytesti rencszánsz pártázatos atikája mögött fémlemez horítású, nyolcszög alakú gúla a toronysisak. A toronytest és a háromablakos hajó homlokzatait támpillérek tagolják, fölöttük kicsi pártával koronázott posztamensek. Az egyszerű mérműves ablakok félköríves záródásúak: a hajón csúcsíves bojtóval hangsúlyozva; a torony felső szintjén bélében és zsálulevelkekkel kitöltve. A magas, vakolt lábazati sáv fölött vízszintes nátozott a falfelület. A főpárkány keskeny, húzott profiljai alatt, a golyvázással kísért támpillérek között ívsor kagylókkal. A félköríves bejárati nyílást konzolokon ülő, húzott, profilos szemöldök kíséri, a nagyméretű zárókövön koronás, sisakos cimerpajzzsal; fölötte, a torony második szintjén arkádsor. A bejárat maga kettőzött: kívül kovácsoltvas rács, az előtér belső oldalán filungos, lécezett táblázatos faajtó.

Kalmár Józsefné megbízásából – a korábbi fakoriátok helyett – *Penk Antal* műlakatos 1896-ban készítette a keretet övező, igényes kivitelű kerítést, mely tömör lábazaton, pillérek között kovácsoltvas rács hasonló kapuval.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell.

Nagy Zsolt Imre felvétele

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSÉG
40.		lakóházak 3399 3395/1 3408	ONCSA-házak Dr. Holló Lajos u. 68. Dr. Holló Lajos u. 72. B. Szabó József u. 9.	javaslat fokozott helyi védelemre

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A nagy világválságot követően az országszerte jellemző lakásínség enyhítésére az Országos Nép- és Családvédelmi Alap országos programot indított a sokgyermekes családok számára. Főlegyházán a szegény családok helyzetét még az 1941. évi helvíz is nehezítette. Ekkor a (11 éve sajnálatos módon lebontott) Molnár-féle villanymalom mellett, a Dr. Holló Lajos, a Károlyi Mihály utca, a Kisszegedi út és a Fölsűtérmető közötti, 14 holdas városi telken - a korábban számos szélmalom által uralt területen - 22 új lakóházat kaptak a helvíz miatt károsult, sokgyermekes családok.

A ONCSA-telepen tiszta, higiénikus és egészséges, de nem túl tágas lakások gazdaságosan, általában térségenként títustervek alapján készültek, amelyek követték a helyszíni adottságokat. A mai szójárással minimálprogramosnak tekintett lakóházak bár alapterületre kicsinynek számítottak, összességükben egységes, jó ritmusú utcaképet nyújtottak. Jellegetes motívumuk volt a nem nagy, de igen praktikus, egyúttal szép formájú oszlopok által tartott, boltíves tornác. Ezen jellegzetes ONCSA-telepek épületeinek legnagyobb részét azonban ki-ki módja és lehetősége szerint, nielőbb bővítette és átalakította. Emiatt mára már csak mutatóban akad egy-egy példány, ahol megmaradt az eredeti forma, vagy legalább jól fölösmerhető a hozzáadódások mellett.

Főlegyházán három háztól mondható el, hogy megérdemlik a különös odafigyelmet, mivel kellemes megjelenésük mellett emléket is állítanak az egykori ONCSA-programnak. A Dr. Holló Lajos utcai, egymáshoz közeli, mindkét épület előtt gondozott élsővövény a kerítés, amely további kedvező és értékes elem a portáknak.

JAVASLAT

Minden támogatással segíteni kell a még eredeti formájukat részben őrző házak fennmaradását.

Dr. Holló Lajos u. 68.

(További fényképek a következő oldalon.)

(ONCSA-házak: Dr. Holló Lajos u. 68., Dr. Holló Lajos u. 72., B. Szabó József u. 9. folytatása)

Dr. Holló Lajos u. 68., 2005; 2017.

Dr. Holló Lajos u. 72., 2005; 2017.

B. Szabó József u. 9.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSEG
41.	3208	lakóház	Oskola u. 17.	fokozott helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Az art deco modorára emlékeztető – új (2007), hódfarkú cserépfödésű - földszintes polgárház. A közelmúltban átalakított, egymással össze nem függő elemekkel rendelkező homlokzatot vakolatkeretek és – a hagyományos eszközkészleten kívül eső –, a főpárkányról lelógó, dekoratív fél lizénák tagolják a 2iker+2+2iker tengelyképlet szerint. A lábazatot új, a hagyományostól teljesen eltérő, posztmodern fogalmazású mészkőlapokkal burkolták; az ablakok is új, idegen, mészkő könyöklőket kaptak. A nyílások sima vakolatkeretének fönti, enyhe ívében szerény díszítés. A főpárkányban cakkos és hullámvonalas deszkaszegély. A ház melletti, szegmensíves falkeretben új, szervesen szerkesztésű, indokolatlanul sok motívumot fölvonultató, kovácsoltvas kapu. (E nagyon jelenkori homlokzatképzésű épület csak a főépítész úr véleménye alapján maradt a védelemmel rendelkezők között.)

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell.

2007; 2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTISÉG
42.	3178	középlet	Pázmány u. 4. v. adóhivatal vagy pénzügyi palota, ma rendórség	fokozott helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A megnövekedett állami pénzügyi adminisztrációnak helyet biztosítandó – 1928. évi döntést követően – a következő évben, a városközpontban új palotát építettek a két utcára nyíló telekre a M. Kir. Állami Adóhivatal számára. A terveket *Lux Kálmán* (1880-1961) és *Möller Károly* (1894-1945) állította össze. A kivitelezést *Majláth József* és *Hoffer József* építési vállalkozók nyerték el. Az 1929. évi átadást vörös mészkő emléktáblán örökítették meg, amelyet az épület padlásán, sérülten töltött 57 év után, 2003-ban találtak meg, és került vissza a kapualjba. (Urbán Miklósné) Az épületet az 1950-es évektől a rendórség hasznosítja.

Az eklektikus és art deco elemekkel rendelkező, egyemeletes, szalagcseréppel fődött palota homlokzatát – a középső falszakasz hátrahúzása révén – igen erőteljes kiülésű sarokrízalitok tagolják a K+8+2 tengelyképlet szerint. A nyílásközökben kétszintes, volutás, füzéres fejezetű pilaszterek sorakoznak. A vakolt lábazat fölött egy második, sima vakolatsáv húzódik az összefüggő, földszinti ablakkönyöklők alkotta övpárkányig, s arra támaszkodnak az előbbi pilaszterek. Az ablakok körül egyszerű, profilos díszítés. A széles, húzott főpárkány is hangsúlytalan. Az épület egyedüli ékessége a portikuszos bejárat: toszkán pilaszterek csonka, íves szemöldökpárkányt hordanak, közöttük sajátos komponálásban voluták és csigavonalas girlandok. A négyzetes szerkesztésű, filungos fakapuszárnyak fölött fölülvilágító.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell.

2007; 2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSEG
43.	3179	lakóház	Pázmány u. 6. Hoffer József-ház	fokozott helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

1907-ben *Ziegler Géza* tervei alapján emelt nagypolgárház. Ugyanazon építész munkája, aki pontosan tíz esztendővel korábban tervezte az építető fivérének Petőfi tér 2. alatti, emeletes házat.

A neobarokk és neorokokó motívumokat használó, későeklektikus stílusú, alapincézett, földszintes polgárház L alakú telke hátul az Oskola utcára nyílik. A főépület bal fele jóval szélesebb a jobboldali résznél; a középén hátranyúló épületszárny a telket egy kisebb és egy nagyobb, különálló udvarra osztja. A tetőt szalagszerép fűdi mives – íves és csücsdíszes – bádogn padlásszellőzőkkel. A rendkívül hosszú homlokzatot – a többi résznél magasabb, afölött még manzárdtetővel is hangsúlyozott – közép-, valamint sarokrízalitok tagolják. A tengelyképlet: K+4+4+4+K.

A műkö lábazatot szakaszokra tagoló pinceablakok fölött boltív vakolt kváderekből. A lábazat fölötti falfelület vízszintes nűtozása az ablakkönyöklők vonala fölött csak a nyílásközökben sorakozó lizénákon, valamint a sarokrízalitokon folytatódik. A középrízalit nyílásközeiben a toszkán jellegű pilaszterek törzsén egyszerre van jelen kannelurázás és vízszintes nűtozás is; a fejezet alatt füzérdísz.

Az alap homlokzatszakaszok vízszintes záródású, húzott vakolatkeretbe foglalt ablakai fölött filigrán, rokokós könnyedségű vakolatornamentika. A középrízalit szegmensíves záródású, húzott vakolatkeretbe foglalt ablakai fölött finoman tagolt szélű vakolatmező füzéres-sugaras ornamentikával; legfölül a nyílástól teljesen elszakadt, rövid, vízszintes szemöldök. A középrízalított szegélyező, széles lizénákon – az ablak-szemöldökmezők magasságában – kör alakú vakablak, belőle függőleges füzér lóg, fölötté kettős, füzéres zárókő, valamint kartus az itt enyhén golyvás főpárkány frizében.

A két szélső homlokzatszakasz széles, háromrészes, húzott főpárkányát gazdagon profilozott deszka szegélyezi. A megemelt középrízalit fölött: a frízben, a pilaszterek tengelyében kör alakú padlásszellőzők, kicsi konzolok sora, profildeszka és tömör attika. A tekintélyt sugárzó, félköríves kapubejáratok körül a nűtozás boltívet jelképez; a törtvonalú íves tokosztó fölött színesüveg-berakású fölülvilágító; a filungos fakapuszárnyakban részletgazdag, kovácsoltvas ráccsal védett, üvegezett mező. A homlokzat jobb szélén nyíló szárazkapu két oldalán kerek, tagolt, műkö kerékvetők.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell.

2007; 2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSEG
44.	3168/3	v. lakóház, középület	Petőfi Sándor tér 2. Hoffer Imre-ház	fokozott helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Hoffer Imre földbirtokos, a *Félegyházi Takarékpénztár* igazgatója emeltette 1897-1899-ben, a budapesti *Ziegler Géza* műépítész tervei alapján, *Ujszászy János* és *Majláth József* kivitelezésében. Az eszességéről és jó kedélyéről nevéssé vált építető temperamentumát jól kifejezi a két bejárat közötti, a homlokzat komolyságát és szigorú szimmetriáját arcvonásaival mindössze egy csipetnyit megbontó, plasztikus pojácafej. A földszinten működött eredetileg a város elsőként – ezen épület elődjében – alapított gyógyszerháza (*őregpatika*; 1894-ben *Hoffer-patika*ként említve); az emeletet lakások foglalták el. A tömböt átérő, két utcára néző telek hátsó felén gazdasági épületek szolgáltak.

A polgárházat a második világháborút követően a katonaság kórházként használta. 1957-ben került át a városhoz, s harminc évtizeden át egészségügyi szakrendelést folytattak benne. Az 1990-es évek óta a földszint banknak ad helyet.

A későeklektikus, alápincézett, egyemeletes polgárház homlokzatát hangsúlyos középrizalit, valamint a nyílásközökben széles lizénák tagolják. Tengelyképlete: 2iker+2iker+(K+K)+ +2iker+2iker. Működő lábukat pinceablakok törik át. A földszinti falfelületet vízszintes nűtozással tették erőteljesebb látványúvá. E szint ikerablakai közösen alkotnak egy szegmensíves nyílásformát szegélyes vakolatkeretbe foglaltan, középen kettős zárókövel. A szintén közös keretezésbe fogott, emeleti ikerablakok díszesebbek: volutás konzolfejezetű pilaszterek háromrészes párkány fölött szegmensíves szemöldököt tartanak, benne kagyló, amiből három füzér lóg; a parapeten posztamensek között egy-egy kiharapott oldalú vakolatkötény.

A középrizalítot a földszinten a homlokzat sfkjából ívesen kiemelték, ami hangsúlyosan kifejezésre jut a piano nobile körselet alapú – posztamensek között áttört körácsos mellvédű – erkélyében; ennek a fallal való találkozásánál egy-egy díszes kőváza. A köztük lévő nyílás fölött magas, törtvonalú íves szemöldök, rajta tekercsen H betű; a szemöldökmezőben füzéres, széles konzollal koronázott zárókö, amit rozetta és aszimmetrikus akantuszinda ékesít. A középrizalítot törtvonalú íves oromzat koronázza fekvő ovális ablakkal, melynek húzott vakolatkeretén akantuszlevél a zárókö. Az oromzatot két dús kőváza hangsúlyozza. A háromrészes főpárkány a lizénák fölött sajátos konzolokat kapott. A két szint között igen széles, háromrészes, húzott övpárkány. A szimmetrikus homlokzat középtengelyének két oldalán – az erkély alatt, kosárirves kontúrú, ívesen hátrahúzott falmezőben – sajátos módon két egyforma, félköríves záródású, míves, részletgazdag bejárat nyílik ívelt tokosztóval és táblázatokkal. A fölülvilágítók és az üvegezett mezők előtt filigrán, kovácsoltvas rács. A két ajtónyílás között rokokós kartus foszlányokkal; az alatta lévő, nagyméretű, tátott szájú pojácaarc a másik homlokzati elem, amely – ezen a teljesen szimmetrikus homlokzaton – rendelkezik egy kicsi aszimmetriával.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell.

2007; 2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSÉG
45.	3093	v. lakóház, közintézmény	Petőfi Sándor u. 7. Szabó Sándor-kúria, Petőfi-ház és Petőfi-emléktábla	fokozott helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A telken korábban állt, fésűs beépítésű lakóházban élt *Petrovics István* családjával 1824-1830 között. Az 1830-as évek végén vásárolta meg *Boconádi Szabó József* kiskun kapitány, akinek fia, *Szabó Sándor*, a város 1848. évi országgyűlési képviselője 1845-1850 között bővítéssel átépítette kúriává.

1861-ben *Reményi Ede* világhírű hegedűművész (1828-1898) áldozatossága és közadakozás révén készített emléktáblát *Gerenday Antal* pesti kőfaragóteleppel rendelkező szobrászművész. Az elnyomatás visszatérte miatt azonban csak a kiegyezés évében kerülhetett sor leleplezésére az első országos *Petőfi-ünnepség* keretében. „Az ótemplom körüli tér keleti oldalán áll a Szabó-féle nemesi kúria, e ház a 'Petőfi-ház', mert ennek helyén állott az akkoriban még törpe, rozszant, nádfedelű, az udvarra benyúló épület, mely ... előtt játszadozott sokat a 'Sándor gyerek' ... a ház falába Pásztor Ferencz buzgólkodására, a pesti irodalmi körök részvételével ... szürke márványtáblát helyeztek el, melyen aranyos betűkkel ez áll: Itt élte gyermekéveit Petőfi Sándor. A nagy költő emlékének tisztelői. 1861.” (*Borovszky Samu*, 1910) Az épületben 1993 óta múzeumi szerepű *Petőfi-emlékszoba* található.

Az eklektikus, L alakú, földszintes, kontyolt tetején rombuszpalával fődött polgárház homlokzatát középrizalit tagolja a 2+2+2 tengelyképlet szerint; középen kapott méltó helyet az emléktábla. A középrizalit szélein sajátos, volutás fejezetű, kannelurás pilaszterek. A lábazat vakolt; az alapfal felület a könyöklők vonala fölött vízszintesen nütözött. A nagyméretű ablakokat füzéres fejezetű pilaszterek fogják közre, melyek záróköves, tagolt párkányt tartanak. A középrizaliton fölötté vállas, csonka szegmensíves szemöldök, benne egy fél sugárzó nap; kétfelől vízszintes szemöldök. A húzott, profilos főpárkány keskeny frízében a nyilástengelyek ritmusában tagolt vakolattükkör.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell.

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSÉG
46.	3097/1	közintézmény	Petőfi Sándor u. 11. – köz, Kanizsai Nagy Antal-ház	fokozott helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Kanizsai Nagy Antal városi főmérnöknek 1912-ben, saját tervezésében megvalósított polgárháza, melynek igényes voltát a szerencsésen megmaradt, homokfűvott mintázatú üvegezett ajtók is mutatják. Az épület később a *Constantinumban* oktató nővéreké lett, akiket 1945 után kilakoltattak. Jelenleg újra az ő tulajdonukban áll, és az 1990-es évek második felében fölújították. Irodaként használták; jelenleg a *Constantinum Intézmény Diákothona*.

A három utca által határolt telek utcavonalai végig beépítettek. A főépület a szecesszió szabad és lendületes homlokzatképzését mutatja; alapincézett, földszintes és szalagszerű födésű. A főhomlokzatot középrizalit tagolja rendkívül dekoratív keretézéssel, mely íves oromzatként a főpárkány fölé emelkedik; benne ovális padlásablak. A tengelyképlet: 4/1+3iker+1. A vakolt lábazat fölött a vakolatkeretbe foglalt falmezőket köburkolatot imitáló nűtozás borítja. A középrizalitet többrészes, filigrán sormintákkal díszített, a szélső falmezőket sima vakolatkeret szegélyezi. A finoman tagolt ablakok közül a középrizalitban három keskeny nyílást félkörös hármásív kapcsol össze ikernek; összefüggő könyöklőjük övpárkányt képez; a szemöldökmezőkben virágfüzerek. A két oldalsó homlokzatszakaszon négy egymás melletti ablakszámnyból képezett, nagyméretű ablakok, fölül boltív jelképes jelzésével. A tagolt, húzott főpárkányt díszített deszka szegélyezi. A tekintélyes méretű deszkaput a középrizalitéval megegyező kiképzésű, csak alacsonyabb – szintén alul trapéz, fölül ovális ívű – falkeretbe foglalták, melyen az ovális padlásablak formáját mindössze nűtozással jelezték.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell, kezelve a fölvezesedés okozta problémákat.

2017; 2007.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSEG
47.	3102	lakóház	Petőfi Sándor u. 15.	fokozott helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A későeklektikus stílusú, földszintes, szalagcseréppel fedött polgárház homlokzatát rusztikus felületű kváderekkel armirozott középrizalit tagolja az 1+2+1 tengelyképlet szerint. A vakolt lábazat fölött az alapalfelület nutozott. A belső spalettás ablakokon a vízszintes tokosztó középmagasságban helyezkedik el; a szárnyak három részre osztása sajátos, fekvő ablakszemeket eredményez. A középrizaliton a nyílásokat közrefogó, lesarkított, toszkán pilaszterek fölött magas, fogsoros párkány és tympanon; kétfelől a fejezetes vakolatkeret fölött magas párkány vízszintes szemöldökkel. A rossz állapotú parapeteken posztamensek között mély vakolattükrök. A háromrészes, húzott főpárkány tojással szegett frízében kör alakú padlásszellőzők. Az épület mellett stílusidegen bádognyílás.

JAVASLAT

Az épület homlokzatförlújítása már 2007-ben is időszerű volt. Megoldandók a fölvizesedés okozta problémák. Egy elkövetkező förlújítás során különös gondot kell fordítani a homlokzat eddig szerencsésen megörzödött, finom részletképzésére.

2017; 2007.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSEG
48.	3105	lakóház	Petőfi Sándor u. 17.	fokozott helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Az L alakú, földszintes, szalagcseréppel fődött polgárház szecessziós elemekkel díszített homlokzatát igen enyhe kiülésű középrizalit, valamint a főpárkánnyal együtt falmezőkeretezéseket adó lizénák tagolják. A tengelyképlet: 3iker+(2+2)+3iker+K. A finom plasztikájú homlokzatot fröcsköléssel durvították el. A szegélyes vakolatkeretbe foglalt ablakok fölött ívesen, illetve ferdén lesarkított szemöldökmezőkben igen gazdag, növényi ornamentika, kétoldalt lecsüngő virágbojtokkal. A parapeteken rövid vakolatkötény alatt rusztikus vakolattükrök. A széles, tagolt főpárkányt mintázott deszka szegélyezi; a frízben napraforgósor. A háznál igénytelenebb kialakítású, vaskeretes deszkapu fölött üres fölülvilágító.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell, kezelve a fölvizesedés okozta problémákat.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSEG
49.	3106	lakóház	Petőfi Sándor u. 19.	fokozott helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A nagy valószínűség szerint eklektikus előzményekből alakítottan art deco modorú, I. alakú, földszintes polgárház szalagcseréppel fődött tetőzetét közbül tűzfal osztja meg. Az enyhe kiülésű sarokrizalitokat sajátos, volutás fejezetű pilaszterek szegélyezik; a tengelyképlet: 2+2iker+K+(1+A). A vakolt lábazat fölött az alapfal felület felső sávját széles kannelurák borítják a legyezősoros vállpárkány fölött három ovális vakolattükörrel. A nyílások fölött lépcsőzetes, illetve ferdevonalú szemöldökmező egy-egy szögletes meander között. A parapeteken sűrűn nűtozott, mély vakolattükör. A háromrészes, húzott főpárkányt díszített deszka szegélyezi, a frízben padlásszellőzők. Az előlépcsőről nyíló ajtón filungos spaletta. A szárazkapuban szerény eszközökkel négyzetes mezőkre tagolt bádogkapuszárnyak.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell, kezelve a fölvizesedés okozta problémákat.

2007; 2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSEG
50.	537	lakóház	Szegedi út 3.	fokozott helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Az eredetileg gazdag plasztikájú, eklektikus homlokzatot az ablakszemöldökök vonala alatt sajnálatos módon teljesen leegyszerűsítették a tagozatoknak mindössze jelképes jelzésével. A földszintes, új, préselt cseréppel fedött polgárház homlokzati síkjában aszimmetrikusan csekély ugrás mutatkozik: az épület baloldalán lévő rizalitot rokokó finomságú, kompozit fejezetes, kannelurás törzsű pilaszterek fogják közre – a törzs nagy részének a posztamenssel együtt szintén a lesimítás jutott osztályrészül. A tengelyképlet: 3+2. A most csak sima vakolatkerettel övezett ablaknyílásokban az eredetiek méretének és osztásának mintájára, egyszerű kivitelben újra gyártott, kifelé nyíló ablakszerkezetek. Az ablakok fölötti frízben kis kiülésű állókonzolok között rokokó finomságú rózsafüzérek; fölöttük a rizaliton megszakított, magas tympanon díszes vázával; a jobboldalon vízszintes szemöldök fölött volutákkal közrefogott angyalfej. E homlokzatszakasz két szélén íves, plasztikus díszítésű vakolattükör felső maradéka. A finoman profilozott, deszkával szegett főpárkány frízét váltakozó ritmusban profilos vakolattükörök és padlásszellőzők töltik ki.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell, kezelve a fölvizesedés okozta problémákat. Egy elkövetkező homlokzatfőújítás során helyreállítandók az eredetileg finom részletképzésű, de mára mindössze jelzésszerűvé egyszerűsített homlokzati ornamentikák.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSEÉG
51.	1729	lakóház	Szegedi út 8.	fokozott helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Az eklektikus, földszintes, félkontyos tetején patinás hódfarkú cseréppel fődött polgárház homlokzat-ornamentikája sérült. Sajátos homlokzatának tagolása: a középső épületrészt igen szélesen emelték ki középrizalítként, egyúttal helyette a két szélső, kisebb szakasz kapott sokkal gazdagabb díszítést. A tengelyképlet: 2iker+(1+3+1)+K. Lábazata erőteljes, függőleges nütokkal tagolt; a fölötté lévő falfelületen köburbolatot imitáló, enyhe nütózás. Mind a középrizalit, mind az alapfalfelület szélein sima felületű armirozás váltakozó hosszúságú kvaderekből.

Az ablakok hagyományos formájúak díszített tokosztóval; a parapeteken posztamensek között profilos vakolattükör. A középrizaliton profilos, húzott vakolatkeret fölött két akantuszleveles konzol profilos vakolattüköröt fog közre, legfölül tympanon. A két szélen a húzott vakolatkeretet fülekkel tagolták; a két ablakot ikerként összefogja a széthúzott szegmensíves szemöldök, közbül – a nyílásközi megkoronázandó – külön vízszintes szemöldök magas, levél- és mélyített vakolattükör-díszes posztamenssel alátámasztva. A lábazat és a parapetsáv között sima, erőteljes övpárkány; azonkívül a középrizaliton a különálló ablakok könyöklőit is összekapcsolták övpárkányszerűen (ezzel szemben a szélek ikerablakainak különálló a könyöklői). A szárazkaput az ikerablakokéval megegyező szemöldök koronázza; a deszkakapuszárnyak fölött tömör „földülvilágítóval”.

JAVASLAT

Az esedékes homlokzatförlújítás során helyreállítandók az eddigiekben elpusztult vagy elnagyoltá tett ornamentikák, összességében különös gonddal kell eljárni a részletképzések finomságának megőrzése érdekében, egyúttal megoldva a fölvizesedés okozta problémákat.

2007.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTISÉG
52.	5057	lakóház	Szent István tér 1.	fokozott helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Későeklektikus, földszintes, félkontyolt tetején szalagcseréppel fődött lakóház. A baloldali, fél házrész rizalitként kiemelték; a homlokzat egészét stilizált, toszkán pilaszterek tagolják a (A+2)+1+1 tengelyképlet szerint. A vakolt lábazon vak pinceablakok. A belső spalettás ablakok igen részletgazdag szerkezetűek kicsi fűles, sima vakolatkeretben. A főpárkányban egy széles, sima sáv egészül ki kevés profillal és fogsorral; a sima sávban padlásszellőzők sorakoznak egy-egy trigliffel közrefogva. A mives, filungos faajtón a homlokzatornamentikáéval egyező motívumok láthatók tympanonnal és gyémántkváderrel kiegészülve. A lakóházhoz balról hozzáépült egy melléképület a házéval egyező homlokzatszdíszító elemekkel, melyekbe belevágtak egy stflusidegen garázskaput.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell.

2007; 2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSÉG
53.	475	középület	Szent János tér 2. Innovációs Központ	fokozott helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

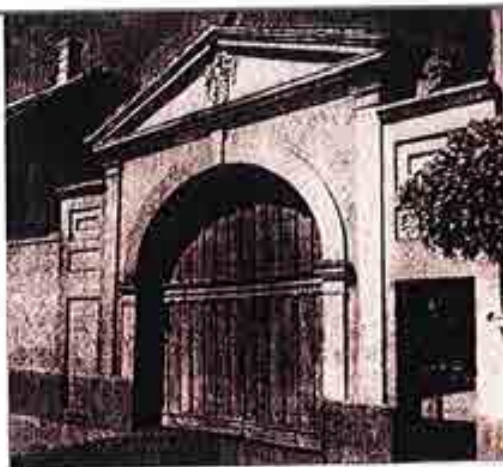
A statikailag menthetetlennek ítélt polgárházat az ezredforduló táján újjáépítették a klasszikusan elegáns eklektika stílusának megközelítő követésével. A földszintes, félkontyolt tetején új, hódfarkú cseréppel fődött lakóház homlokzatát középrizalit tagolja a 2+3+2 tengelyképlet szerint. A középrizalít nyílásközeiben, valamint a homlokzatszakaszok szélein kannelurás törzsű, toszkán pilaszterek jelen formájukban már csak stilizált posztamenseken. A lábukat vakolt; az alapjában sima parapetsáv fölött az összefüggő könyöklők erőteljes övpárkányként hatnak.

Az ablakok profilos vakolatkerete fölött, a frízben kiharapott sarkú vakolattükör egy-egy már csak jelzésszerű konzol között. Ezek a középrizaliton tympanonos, kétoldalt vízszintes szemöldököt tartanak. A széles, tagolt, húzott főpárkányban enyhe golyvázatok láthatók a pilaszterek fölött.

A ház mellett tekintélyes, háromrészes, tagolt falkeret középen profilozott tympanonnal. A falkeret újjáépítése során sajnálatos módon nem követték a kapuzat korábbi megjelenését, amit az akkor közelmúltbeli – de ma már archívnek számító – fénykép híven mutat. Az eltérés részleteinek sorolása nélkül csak a nagykapu jelenlegi, szalagparkettaszerű – nemcsak a stílustól, hanem a funkciótól is messzemenően idegen – kialakítását és a gyalogkapu farácsát említem (a túlsó, korábban vak nyílásban is), ami az épületen látható stíluskövetésre való törekvéstől meglehetősen eltér. A tympanonban volt címernek vajon mi lett a sorsa? A járda viacolor burkolata szintén stílusidegen; jó példának még ott van a kocsibejáró bazaltkocka-burkolata.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell. Egy elkövetkező fölüújítás során rekonstruálandók az eredeti homlokzati elemek, formák, anyagok.

A Szent János tér 2. szám alatti kúria kapuja a leegyszerűsítő újjáépítés előtt és után.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSÉG
54.	5156	középület	Wesselényi u. 1. – Kossuth Lajos u. – Zrínyi Miklós u. Feuer-palota, v. Európa Szálló	fokozott helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A Feuer kereskedő család emeltette üzletház céljából. 1910-ben a palota bérletét Kneffel Edétől fia, a kereskedelmi akadémiát végzett és nyugat-európai tapasztalatokat szerzett Kneffel Béla vette át, aki „esztétikusan átalakította és pazarul berendezte az egész épületet” szálloda és kávéház számára. „Az étterem magyaros motívumú berendezésével, a kávéház piros és zöld színével, dúsan faragott zsöllyéivel, majolikával díszített emelvényeivel a kor legszebb berendezésű szállodája volt.” (Urbán Miklósné) Az emeletet szállodaként hasznosították.

A palota funkciója időközben gyakran változott, és ennek következtében jelentős átalakításon esett át. Az Angol-Magyar Bank is működött benne. 1980-as években tetőtér-beépítést kapott. Jelenleg a földszintet üzlet foglalja el, mely a nagyméretű kirakatok sorát átlátszatlan fóliaragasztással vakká – ezáltal a palota központi helyéhez városképileg méltatlanná – tette. Az emeletet irodák foglalják el.

Három utcára néző – kicsi, brutálisan tönkretett udvarát körbezáró –, lesarkított, egyemeletes, a közelmúlttól beépített tetőterű, provinciális modorú, későeklektikus palota. A színezett, préselt cseréppel fődött tetőn szegmensíves, záróköves, süllyesztett tetőablakok sorakoznak. A lesarkított sarokrízalitokkal tagolt épület tengelyképlete: K+3+1/1/1+7+1/1/1+4; a lesarkítások fölött tömör attika.

A vakolt lábazat fölött a földszinten sima felületű kváderezés; az emeleten, az övparkány és az összefüggő könyöklők között sima vakolat. Afölött téglaburkolat, a nyílásközökben szögletesen

kiharapott sarkú vakolattükrök; a sarokrízalitokon félköríves aediculák tympanonos keretezésben, körszelet alakú vakolatköténnyel.

A földszinten szegmensíves portálok kváderboltövvvel és jelenleg stílusidegen nyílászárókkal. Az emeleten zárókő és két kicsi konzol fölött profilozott, vízszintes szemöldök, tetején lépcsős vakolatmező; a sarokrízalitokon tympanon. Az összefüggő könyöklők alatt rövid vakolatkötény triglifbojtokkal. A háromrészes, húzott főpárkány egyszerű. A szegmensíves kapuban fölülvilágító mívés, kovácsoltvas ráccsal és egyszerű, filungos fakapuszárnyakkal.

A Zrínyi utca felől a szomszédos telken álló, K+3 tengelyképletű, földszintes épület sajátos módon a *Feuer-palota* homlokzatképzését viseli.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell. A földszinti portálok kirakatjellege visszaállítandó.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSEG
55.	5153	egyházi épület	Wesselényi u. 7. - Daru u. Kiskunfélegyházi Egyesült Protestáns Egyház temploma	fokozott helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A Félegyházára 1853-tól betelepülő protestánsok 1901-ben fogalmazták meg szándékukat templom és parókia építéséről. 1904-ben vásárolták meg ezen két utcára néző telket Az *Ujszászy János* és *Majláth József* által tervezett templomot 1906-ban kezdték el építeni, s a következő esztendőben szentelték föl a *Kiskunfélegyházi Egyesült Protestáns Egyház* számára. A berendezés *Laczi Sándor* kecskeméti műbútorasztalos munkája. A Wesselényi utca felől 1912-ben készült el a parókia. A későbbiek folyamán adományként kapott harang számára 1934-ben emeltek tornyot *Eng Károly* (1893-1974) terve alapján, melyet ugyancsak az ő irányításával 1958-ban átalakítottak. A templomot 1966-1968 között följújtották. A közelmúltban mind az imaház, mind a parókia helyreállításban, illetve bővítésben részesült.

A templomnak az utcaképpen leginkább megjelenő homlokzatát magas, lépcsőzetesen tagolt oromzat hangsúlyozza, amely kiemeli a lakóházak sorából. A középrizalittal tagolt, a gótika elemeit idéző homlokzat tengelyképlete: 1+2iker+1. Az apró osztású, csúcsíves ablakokat profilos keretezés fogja körül; a közepen nyíló ikerablakok fölött rózsablakszerű ornamentika. Az oldalhomlokzat mellé illesztett torony alsó részét vízszintes nütözás, felső részét keskeny, függőleges ablaknyílások tagolják. A cseréppel fődött toronysisak eresztét dekoratív elemként is szolgáló fakonzolok támasztják alá. (valójában a Damjanich utca vonalában)

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTISÉG
56.	1030/4	temető	Alsótemető Jókai u.	javaslat fokozott helyi védelemre

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Kun Fehérláza

1791-ben szentelték föl. Az 1970-es évek elején átmenetileg lezárták esetleges megszüntetésével; utóbb újraindították a temetkezést.

A kb. 500 m hosszú, keskeny, 8 hektáros sírkertben jelenleg 12 ezer sírhely található. 2004-ben *Fekete János* vezetésével fölkutattak 140 nevezetes sírhelyet, majd *Fehér Tamás* elkészítette a részletes temetőterképet. *Boros Pál* Ybl-díjas építész tervei alapján új ravatalozót adtak át f. év decemberében (2 napja).

JAVASLAT

A sírkert bekerítése további adóssága a városnak. Megoldandó a kripták és a nevezetes sírhelyek gondozása, melyek helytörténeti és építészeti értéket egyaránt képviselnek. Helyreállítandó a temető nyugati felében álló kereszt, melynek már csak az alépítménye van meg (ne végezze úgy, mint a temető másik, a Szegedi út mellett a közelmúltban teljesen megsemmisült keresztje.)

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSÉG
57.	4482/5, 4483, 3434	temető	Fölsőtemető Nádasdy u.	javaslat fokozott helyi védelemre

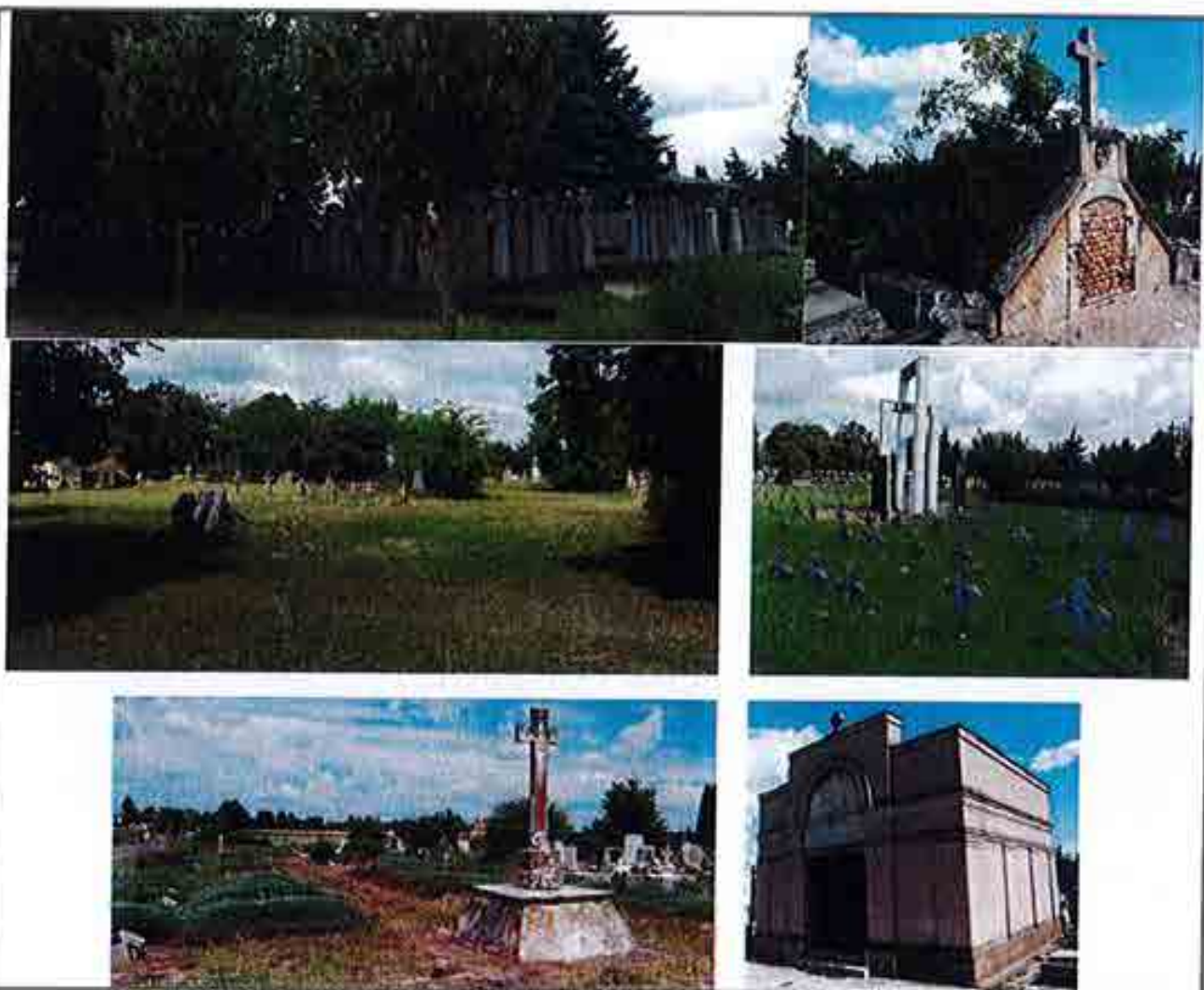
LEÍRÁS, JELLEMZŐK

1791-ben szentelték föl. 1952-ben a *Fölsőtemető*ben átadták az új *ravatalozót*, s ezáltal megszüntették a háztól való temetést. Az 1980-as években 19. századi, felszámolt sírhelyekről kimentett kökeresztekből lapidáriumot építettek. 1991-ben avatták a II. világháború hőseinek emlékművét. A 14 hektáros sírkertben 18 ezer sírhely található. 2004-ben *Fekete János* vezetésével fölkutattak 140 nevezetes sírhelyet, majd *Fehér Tamás* elkészítette a részletes temetőtérképet. Az I. világháborús sírkertet 82 hadisírával felújították f. év november 15-i átadással; (a patinás, régi állapot sokkal emberközelibb volt.)

JAVASLAT

Megoldandó a kripták és a nevezetes sírhelyek gondozása, melyek helytörténeti és építészeti értéket egyaránt képviselnek. A régi temetőrész fenntartása és parkká alakítása kedvező lenne.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSÉG
58.	4482/2	temető	Régi (fölsővárosi) zsidó temető a Fölsőtemető része	javaslat fokozott helyi védelemre

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Az Fölsőtemetőben található izraelita temető mintegy 4 ezer négyzetméteres területén 1916-ban volt az utolsó temetés, azóta az enyészet uralta el a területet. A 200 sír állapota erősen megromlott, mára harmaduk ledől. A Mazsihisz nemrégiben felmérte a helyzetet, és első körben bekerítette a területet, jövőre megkezdik a balesetveszély elhárítását, a síremlékek rendbetételét is. (Fehér Tamás közlése, 2015.)

Az évben kivágták a temető fáit, de a muzeális értékű temetőben a sírok helyreállítása a mai napig nem történt meg.

JAVASLAT

Minél előbb megoldandó a sírkert és a sírok helyreállítása és látogathatóvá tétele, s ha nincsen, a temetőkataszter elkészítése. Mindezeket a temető helytörténeti és művi értékei egyaránt indokolják.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSÉG
59.	0653/9	temető	Új (alsóvárosi) zsidó temető és ravatalozó II. kerület Nyomás 1.	javaslat fokozott helyi védelemre

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

1923-1924-ben nyitották meg, és ma is működő, zsidó temető, ahová a térségből és külföldről is rendszeresen temetkeznek; az utolsóra 2001-ben került sor. A ravatalozó legelső része már 1990 körül összedőlt. 2006-ban leomlott a ravatalozó további harmada, ami miatt a temető látogatása is tilos. (Kardos András közlése) Ebben az épületben van 1954 óta a Mártírok terme: az első világháború 16, valamint a második világháború 854 áldozatának nevével.

JAVASLAT

A temető és a ravatalozó gondozása nem megoldott, ami az őrizetlenséggel együtt igen méltatlan a kegyeleti helyre, s amit mindenképpen orvosolni szükséges minél előbb.

2006; 2005.

2. Védett épületek értékelőlapjai

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSÉG
1.	4777	lakóház	Ady Endre u. 34. – Mikszáth Kálmán u.	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A főhomlokzatával a jelentősebb Mikszáth Kálmán utcára forduló, art deco modorú, földszintes lakóház ezen oldalát kis kiülésű, csonkakontyos oromzattal hangsúlyozott sarokrízalit, valamint lizénák tagolják a 4/vak/1+1+2 tengelyképlet szerint. A lizénák az ablakok magas, negatívan lekerekített sarkú keretezéseivel összefüggő, dekoratív homlokzattagoló hálózatot képeznek. A lesarkításon a keretezés csonkasága nyílásbefalazásra utal. Az oldalhomlokzaton két keretezésben nincsen nyílás; a szemöldökmezők függőlegesen nútozottak. A vakolt lábazat fölött fröcskölés borítja a falfelületeket. A háromrészes, fogsoros főpárkány frizében padlásszellőzők sorakoznak. Az udvarra fölül lépcsőzetes falkeretbe foglalt, magas, széles kapu vezet.

JAVASLAT

A főhomlokzat oromzatos sarokrízalitján a homlokzatképzést erőteljesen átalakították, melyen mindenképpen kívánatos az eredeti, egységes formák és színezés visszaállítása.

2007; 2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSEÉG
2.	2384	közintézmény	Alpári u. 61. (53.) v. bankfalui iskola	javaslat helyi védelemre

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A Bankfalui Római Katolikus Iskola 1928. október 1-jén kezdte meg működését. Felépítése *gr. Klebesberg Kunó* vallás- és közoktatásügyi miniszternek, *dr. Holló Béla* polgármesternek és *dr. Horváth Zoltán* országgyűlési képviselőnek köszönhető. Az avatás 70 éves évfordulóján Klebelsberg Kunó arcképét ábrázoló emléktáblával emlékeztek meg.

2009-ben bezárták a kívül-belül impozáns iskolát, mert az Esélyegyenlőségi Törvény alapján nem lehet 25 %-nál magasabb a halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek aránya, ott pedig meghaladta az ötvenet. Az intézményt nagyon jó helyre építették, mert a város ezen részén nem volt másik iskola. Nagyon szép az épület környezete, fűves focipálya, futópálya, arborétumszerű kert fogadta a 98 diákot. (*Rekedt Nagy Zoltán* v. iskolaigazgató közlése)

Jelenleg a Kapocs Szociális, Gyermekvédelmi és Egészségügyi Intézmény Hajléktalanok átmeneti szállása, Hajléktalanok éjjeli menedékhelye, Nappali Melegedő működik benne.

JAVASLAT

Mindenképpen mielőbb vissza kell állítani az eredeti funkciót, mert a közvetlen környék tanulóit is egyértelműen az szolgálja, ha nem kell távolra utazniuk.

(Balogh Tünde fényképei)

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSEG
3.	25	lakóház	Arad u. 7.	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A *Tisztviselőtelep* dekoratív tömegformálású, alapjában földszintes saroképület, sarkán kétszintes, manzárdtetős, zömök, bástyaszerű toronnyal. A tagolt tetőkön préselt cseréphejálás. A főépület erőteljesen emelt párkánymagasságú. A sima, de a tagolt tömegeknek köszönhetően mozgalmas homlokzatfelületeket keskeny – hármás, illetve négyes ikercsoportokat alkotó – ablakok törik át egyszerű vakolatkeretézéssel hangsúlyozva. A saroktorony ezekkel erősített bástyajellege kiegészül a pillérekkel tagolt, tömör, magas téglakerítéssel – összességében erődre emlékeztetően.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSÉG
4.	51	lakóház	Arad u. 10. – Erkel Ferenc u.	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Az art deco modorú, földszintes, szalagcseréppel fedött lakóház homlokzatát dekoratív fejezetű lizénák tagolják a 2iker+3iker+2iker tengelyképlet szerint. Az ikerablakokat egyszerű vakolatkeret fogja körül törtvonalú, illetve íves szemöldöksávval, bennük a nyílástengelyekben egy-egy négyzettel. A széles főpárkány szélén díszített deszka.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell, kezelve a fölvizesedés okozta problémákat.

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSEÉG
5.	3028		Arany János u. 13.	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A valószínűleg eklektikus lakóház átalakításával született, provinciális art deco modorú homlokzatot stilizált fejezetű lizénák tagolják jelenleg 1+2+2 tengelyképlet szerint, melyben a bal szélén durván stílusidegen ablakcserére került sor a két tengely összevonásával. Az alapincézett, földszintes, szalagcseréppel födött épület jobboldali nyílástengelyeiben törli át két pinceablak a vakolt lábazatot. A finom részletképzésű ablak szerkezetek felső része körül sima vakolatkeret, fölül kazettákra tagolt szemöldökmezővel. Ezen ablakkeretezéseket a tokosztók magasságában sima vakolatsáv köti össze. A tagolt, húzott főpárkány frizében kerek padlásszellőzők. A födött, kötött kapukeretben új, alacsony deszkapapuszárnyak.

JAVASLAT

Az épületben jelentősek a fölvezesedések okozta problémák. Az ezzel kapcsolatos vakolatjavítás stílusidegen, osztás nélküli ablakcserével járt (bár enyhébb mértékben, mint a korábbi); mindezek erőteljesen kárára váltak az eredetileg műves és értékes homlokzatnak, és megkérdőjelezzik a védelem indokoltságát.

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSÉG
6.	3033	lakóház	Arany János u. 17. – köz	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Az eklektikus stílusú, eredetileg finom ornamentális részletekkel ékes homlokzat jelenleg fölüjítás közbeni (?), remélhetőleg helyreállítás alatti (?) állapotot mutat elemek hiányával, illetve mindössze jelzésével. Kár lenne, ha így maradna. (2007)

A földszintes, mára új cseréphejalást kapott polgárház középrizalittal tagolt homlokzatának tengelyképlete: 1+2+1. Az épület szélein egy-egy kompozit fejezetű pilaszter, tükördíszes törzsén rozettával. Most vakolat nélküli téglafalásáv látható az összefüggő, tömbszerű könyöklők magasságáig; a pilaszterek mind erre támaszkodnak. A belső spalettás ablakokat is kompozit fejezetes pilaszterek fogják közre; a középrizaliton szegmensíves, kétfelől vízszintes szemöldökköket támasztva. A középső nyílásközt dús, szalagdíszes gyümölcsfüzér ékesíti. A háromrészes, húzott főpárkány frízében, a nyílástengelyekben egy-egy padlásszellőző.

JAVASLAT

A fölvizesedéssel küzdő épület lábazatának időközbeni burkolása – a nedvességet a falba bezárva – nem oldja meg a fölvizesedés okozta problémákat.

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTISÉG
7.	2074	lakóház	Bajesy-Zsilinszky Endre u. 3.	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Eklektikus, neorokokó hangulatú, földszintes lakóház hódfarkú cserépfödéssel. A homlokzatot kannelurás törzsű, ion pilaszterek tagolják; tengelyképlete: 2iker+2+K. A középső tengelyközben – a ritmus biztosítására, felületkitöltésként – vízszintes szemöldök alatt fekvő gyémántkváder, alul bojtsorral. A volutás ütközőlécű ablakok húzott vakolatkerete fölül – egy magában álló zárókő fölé ívesen fölmagasodva – egy-egy volutában végződik. A két szélen a húzott vakolatkeret törtvonalú, körívben megemelt szemöldökmezőt zár körül, amelyben gyümölcs- és virágfüzérék, valamint kartus foglal helyet angyalfejjel. A kereten kívül kétfelől egy-egy voluta. A szemöldök mindkét formánál megismétli a keret vonalát. Az udvarra deszka szárazkapu vezet rézkilincessel.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell.

2007; 2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VEDETTSÉG
8.				

Hatályon kívül helyezte a 32/2018. (XI.30.) önkormányzati rendelet 1. § a) pontja, hatályba lép 2018. december 1. napján.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSEÉG
9.	4995	lakóház	Batthyány u. 9.	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Az art deco modorú, földszintes, rombuszpala födésű lakóház homlokzatát kartus- és füzérdíszű lizénák tagolják a 2+3+2+K tengelyképlet szerint. Az ablakok körül szerény, húzott vakolatkeret. A lizénákra támaszkodó főpárkány, alsó, széles, sima sávja fölött ritkás konzolsor, a lizénák fölött kettőzéssel. A részletgazdag, fölülvilágító, filungos, fa bejáratban hullámdíszes tokosztó; a táblázatokon finom, sűrű nutozás; a középmagasságban lévő üvegezések előtt központos szimmetriájú, kör alakba szerkesztett vasrács, valamint rézkilincs.

JAVASLAT

Az alapjában jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell, megoldva a fölvizesedés okozta problémákat.

2007.

2017.

SOR- SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSEG
10.				

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSÉG
11.	2004	lakóház	Blandina nővér u. 2. – Bajcsy-Zsilinszky Endre u.	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Két utcára néző, eredetileg eklektikus, utóbb, az art deco idején eljellegtelenített homlokzatú lakóház rombuszpala födéssel. Az alapincézett, földszintes épület Bajcsy-Zsilinszky utcai oldalát enyhe kiülésű középrizalit tagolja; a tengelyképlet: K+3+3+1+3iker/3iker+2+2. A homlokzati szakaszokat lizénák szegélyezik, melyek a széles, háromrészes, profilozott főpárkány kigolyvásodásában is jelentkeznek. A magas, vakolt lábazat fölött a falfelületet fröcskölés borítja. Az ablakok sima vakolatkeretbe foglaltak, részben lekerekített sarkokkal. A hármás ikerablakok szép arányúak és kidolgozásúak. A főpárkány frizében padlásszellőzők. A Bajcsy-Zsilinszky utca felől toszkán pilaszterek között mives, deszka szárazkapu rézkilincsel; magasan a kapu fölött profilos vakolattükör. A Blandina nővér utcára szegmensíves rácskapu nyílik, alul a tömör rugdosósávokon egy-egy rozetta.

JAVASLAT

Megoldandók a fölvizesedés okozta, jelentős problémák.

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSEG
12.	119	lakóház	Csíkszereda u. 1.	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A *Tisztviselőtelep* art deco módorú – ténylegesen igen dekoratív –, földszintes, kontyolt tetején szalagcseréppel fődött lakóháza. A homlokzatot sajátos pilaszterek tagolják a 2iker+3iker+2iker tengelyképlet szerint. Lábazatán erőteljes, rusztikus – küklopszfalat idéző - kőburkolat. A fölül lekerekített sarkú ikerablakokat sima vakolatkeret fogja össze különleges, dekoratív szemöldökmezővel és egyszerű, húzott könyöklővel. A parapetsávon egyenletes, mezőtűri téglaburkolat. A főpárkányban dekoratív, geometrikus sorminta.

JAVASLAT

Az alapjában jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell, törekedve a homlokzat egységes színezésére.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTISÉG
13.	118/1	lakóház	Csikszereda u. 3. – Marosvásárhelyi u.	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Két utcára néző, földszintes, szalagcseréppel fődött, art deco modorú lakóház a *Tisztviselőtelepen*. Homlokzatán dekoratív vakolatmustra: pilaszterek, ablakkeretezés szemöldökmezővel, a tokosztók vonalában vízszintes, összekötő sávok, cakkosoros főpárkány díszített deszkaszegéllyel.

JAVASLAT

Az alapján jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell, megoldva a fölvizesedés okozta problémákat.

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTség
14.	5151	középület	Damjanich János u. 4.	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A szecesszió és az art deco modorát mutató, földszintes, rombuszpalával fődött épület. A homlokzatot tagoló, három kannelurás lizénájából már csak egy van meg; a tengelyképlet: 2+2. Vakolt lábazata fölött a durva fröcskölés a finom vakolatmustrát alig hagyja érvényesülni. Az ablakok dekoratív vakolatkeretezésében még eklektikus reminiscenciák is jelen vannak; fölül törtvonalú szegmensíves szemöldök, a köztes mezőben jellegzetes szecessziós virágminta. A széles, tagolt, díszített deszkával szegélyezett főpárkányban konzolok utánérése. Jelenleg a Rózsakert Vendéglő működik benne.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell. A homlokzatszínezés jelentősen javára változott.

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSEG
15.	5194	lakóház	Damjanich János u. 5.	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A későeklektikus stílusú, vakolt lábazatú, földszintes, rombuszpalával fődött lakóház négyablakos homlokzatát kváderekre tagolt lizénák szegélyezik. A füles, szegmensíves vakolatkeret tengelyében egy keskeny, magas, szintén szegmensíves szemöldök. Egyszerű, húzott főpárkánya háromrészes. A ház mellett nyíló, kötött deszkakapujának újabb szárnyain fölül megmaradt a jellegzetes, díszített deszkasáv.

JAVASLAT

A közelmúltban fölújított épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell, kezelve a korábbi, fölvizesedés okozta, jelentős problémákat.

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSEÉG
16.	5150	lakóház	Damjanich János u. 6.	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A provinciális későeklektika stílusát mutató, földszintes, hódfarkú bitumenes zsindelemmel fedett polgárház négyablakos homlokzatát nyílászözként kváderezett lizénák tagolják. A belső spalettás, szegmensíves ablakok sima vakolatkerete fölött annál dúsabb díszítés: törtvonalú, számráhatívszerű szemöldök alatt hatalmas zárókő, felszínén szecessziós virágmotívummal. A tagolt, húzott főpárkányban sima konzolok sora; a lizénák tengelyében a konzolokat alól megkettőzték egy díszes másikkal. A magas, nagyméretű, kötött kapu profilos párkányát leegyszerűsítették; fölül tympanonszerű oromzatban hatalmas zárókő lebeg.

JAVASLAT

A közelmúltban fölújított épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell, kezelve a fölvizesedés okozta problémákat. A homlokzatszínezés változása jelentősen javára vált az épület megjelenésének.

2007; 2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSEÉG
17.	5171/1	lakóház	Damjanich János u. 29.	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Az art deco modorú, földszintes, szalageseréppel fődött lakóház homlokzatát két íves falmezőt eredményező lizénák tagolják; mindkét falmezőben egy-egy hármás ikerablak sima vakolatkeretben, a tokosztók magasságában vízszintes, összekötő sávval. Az épület mellett fődött, kötött deszkakapu a jellegzetes, felső díszítő deszkasávval és rézkilincsel.

JAVASLAT

A közelmúltban fölüjírtott épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell, kezelve a fölvizedés okozta problémákat.

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSEG
18.	92	lakóház	Dankó Pista u. 7.	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A *Tisztviselőtelep* art deco modorú – ténylegesen igen dekoratív –, földszintes, kontyolt tetején szalagcseréppel fődött lakóháza. A homlokzatot sajátos, páros pilaszterekkel szegélyezett középrizalit tagolja a 2iker+3iker+2iker tengelyképlet szerint. A kiselemes, rusztikus köburkolatot mutató lábazatban vak pinceablakok. Az ikerablakokat sima vakolatkeret fogja össze: a középrizaliton három részre tagolt, íves szemöldökmezővel és a könyöklő alatt magyaros mintával dekorált, rövid vakolatköténnyel; kétfelől a félköríves szemöldökmező közepén sűrű nűtozás között stilizált szűrminta, a parapeten felületkitöltően vakolattükrök. A főpárkányban hagyományos és dekoratív, óriás fogsor hullámdísszel.

JAVASLAT

A jelenleg is jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell.

2017; 2007.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSEÉG
19.	99	lakóház	Dankó Pista u. 9. (- Erkel Ferenc u. 1.)	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A *Tisztviselőtelep* art deco modorú, két utcára néző, földszintes, szalagcseréppel fődött lakóháza. Dankó Pista utcai homlokzatát lekerekített vakolatkeretbe foglalt sarokrízalitok tagolják a 2iker+2x3iker+2iker tengelyképlet szerint. A kiselemes, rusztikus kőburkolatot mutató lábazatban vak pinceablakok sora. Az ikerablakokat mintás vakolatkeret fogja össze; köztük a tokosztó magasságában vízszintes, összekötő vakolatsáv; a parapeteken kazettás tagolású, kiemelt vakolattükkör. Az ablakok igen finom üvegosztása maga is díszíti az épületet. A főhomlokzat középtengelyében dekoratív vakolatornamentika.

JAVASLAT

A jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell, törekedve az egységes – és a korábbihoz hasonlóan kevésbé kontrasztos - színezésre.

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSEG
20.	154	lakóház	Dankó Pista u. 10.	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A *Tisztviselőtelep* jellegzetes tömegű, art deco modorú – ténylegesen igen sajátosan dekoratív –, földszintes, kontyolt tetején szalagcseréppel fődött lakóháza. A homlokzatot csonkakontyos oromzattal hangsúlyozott középrizalit tagolja a 1+3iker+1 tengelyképlet szerint, ahol az 1-1 szélső ablak a középsővel egyező szélességű, belső hármassal. A szabálytalan, rusztikus, küklopszfalszerű kőburkolatos lábzatban pinceablakok. A homlokzat szakaszait sima armírozás szegélyezi. Az ablakokat profilos, fehér kerámiakeret fogja körül, a középrizaliton meredeken letört sarkokkal, kétfelől a középső szakaszokon szegmensívvel megemelve; kívül sima, lépcsőzetes vakolatkeret. szemöldökmező A parapeteken sima vakolattükrök. Az alapjában egyszerű, geometrikus részletképzésű, visszafogott földszinttel szemben az oromzaton neobarokkos erkély erőteljes, kőszzerű konzolok tartotta erkélylemezzel és filigrán, kovácsoltvas ráccsal; az erkélyajtó fölött érdekesen hangsúlyos kiülésű, profilos kiváltó, fölötté számráható felületkitöltés napsugár-motívummal.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSEG
21.	121	lakóház	Dankó Pista u. 19. – Csikszereda u.	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A *Tisztviselőtelep* jellegzetes, art deco modorú, két utcára néző földszintes, kontyolt tetején szalagcseréppel fedett lakóháza. A főhomlokzatot csonkakontyos oromzattal hangsúlyozott középrizalit tagolja, az oromzaton nagyméretű, osztott, színesüvegű körablak. A rusztikus lábazat fölött az alapjában sima homlokzatokat a hármás ikerablakok díszítik.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell.

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSEG
22.	174/1	lakóház	Dankó Pista u. 22. (- Dózsa György u. 31.)	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A *Tisztviselőtelep* dekoratívnak szánt - három utcával határosan igen jelentős városképi helyzetben lévő -, részben alapincézett, földszintes, kontyolt tetején szalagcseréppel fődött lakóháza két utca összeszögellése miatt különlegesen mély és keskeny előkert mögött. A három részre tagolt főhomlokzatot középen manzárdtetős tetőfölépítményben nyíló erkélyajtó, előtte filigrán, kovácsoltvas erkély hangsúlyozza. Az erkélyajtó fölött fölírat: *IRÉNLAJ*. Az ikerablakokat sima vakolatkeret fogja össze íves szemöldökmezővel.

JAVASLAT

Az alapján gondozott állapotú épületnél megoldandók a fölvizesedés okozta problémák.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSÉG
23.	331/4	középület	Deák Ferenc utca 7.	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Az alapincézett, egyemeletes, szalagcseréppel fődött, alapjában igen visszafogott homlokzatképzésű épületet egy enyhe kiülésű középrizalit tagolja a 2+3+3 tengelyképlet szerint. Sajátos módon a magas műkölabazathoz közel esően a földszinti ablakok összevont könyöklője alkot övpárkányt. A nagyméretű, finom tagolású ablakokat szegélyes vakolatkeretbe foglalták. Az épület egyetlen ékessége az első emelet különlegesen dekoratív aljú erkélye, melynek a mellvédrácsa azonban már csak egyszerű pálcarács. A hangsúlytalan főpárkányt is mindössze néhány profil alkotja.

A homlokzaton tábla állít emléket a hátrányos helyzetű, tehetséges fiúk támogatására 1946. október 26-án itt megnyílt *Móra Ferenc Népi Kollégium*nak. Az épület korábban a városi kórház Rendelő Intézetének adott helyet, ma a fogorvosi rendelőjeként működik.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell, megoldva a fölvizesedés okozta problémákat.

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSEG
24.	2005	lakóház	Dobó István u. 1.	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Az art deco modorú, földszintes, szalagcseréppel fődött lakóház homlokzatát lizénák tagolják a 2+A+K tengelyképlet szerint. A nagyméretű, alul három, fölül két részre tagolt ablakok körül sima vakolatkeret fölül dekoratív, domborművű mustrás szemöldökmezővel, a könyöklő alatt igen rövid, füles vakolatköténnel. A mélyen ülő, filungos ajtón rézkilincs; a szárazkapuszárnyak egyszerű, élszedett deszkából készültek. Mindkettő fölött sima, mélyített vakolattükör: a kapu fölött kosárv, az ajtó fölött lesarkított, zömök téglalap, mely megismétli az ablakokat fogadó falmező formáját. A kapu fölött régi házszámtábla.

JAVASLAT

Az esedékes homlokzattörlés során különös figyelemmel kell megőrizni a homlokzatképzés műves elemeit, egyúttal megoldva a fölvizesedés okozta problémákat.

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSEG
25.	2064	lakóház	Dobó István u. 16.	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Az eklektikus stílusú, földszintes, szalagcseréppel fődött lakóház homlokzatát középrizalit tagolja a 2+2+2 tengelyképlet szerint. A vakolt lábazon vak pinceablakok sora. Följebb, a középrizaliton mintás téglalburkolat és egyenletes ritmusú kváderekből armirozás. A korabeli ablakok körül hiányzik a vakolatkeretezés. A középső kettő fölött törtvonalú íves szemöldök rozettával; kétfelől zárókőből és tympanonból állnak a szemöldökök. A parapetsáv lesimított. A háromrészes, húzott főpárkány frizében padlásszellőzők. A fődött, kötött deszkakapu falkeretét kis, törtvonalú oromzat koronázza; a kapu rézkilincsel nyílik.

JAVASLAT

Az esedékes homlokzatfőújítás során különös figyelemmel kell lenni a mives homlokzati elemek megőrzésére, egyúttal megoldva a fölvizesedés okozta problémákat.

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSEG
26.	138	lakóház	Dózsa György u. 3.	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Az art deco modorú, alápincézett, földszintes, szalagcseréppel fődött lakóház homlokzatát sarokrizalitok tagolják a 2iker+2x3iker+2iker tengelyképlet szerint. A lábazatot pinceablakok törik át. A rizalitokat vízszintesen nútozott lizénák szegélyezik; kicsi, merőleges gerincű, kontyolt tetőfölépítmények is hangsúlyozzák; a jobboldalin fekvő tetőablakok. A fölül lekerekített sarkú elemekből álló ikerablakokat sima vakolatkeret fogja össze; fölül hármasisvű, tagolt szemöldökmező sűrű nútozással. A profilos könyöklőket három, illetve négy kicsi, jelképes konzol támasztja. A háromrészes, tagolt főpárkány frizében négyzetekből képzett díszítősor. A tetőn két törtvonalú íves, kicsi padlásablak. A ház mellett tagolt oromzattal és sűrű nútozású vakolatmezőkkel díszített falkeretben vaskeretes deszkakapu.

JAVASLAT

Az alapján jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell, megoldva a fölvizesedés okozta problémákat.

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSEG
27.	176/7	lakóház	Dózsa György u. 8.	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Az art deco modorú, szalagcsereppel fődött, földszintes lakóház homlokzatát lizénák tagolják falmezőkre; a tengelyképlet: 2iker+2iker. A téglaburkolatú lábazat fölött az ablakokat vakolatkeret szegélyezi, fölül függőleges textúrájú szemöldökmezővel. A könyöklő alatt rövid, egy-egy farkasfoggal díszített vakolatkötény. A főpárkány egyszerű, húzott. Közös falkeretbe foglalt a nagykapu és a személybejárat; mindkettő lefestett trapézlemez szárnyakkal, melyek stílusidegen volta csak közelről érvényesül.

JAVASLAT

Az alapján jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell, megoldva a fölvizesedés okozta problémákat.

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSEG
28.	155	lakóház	Dózsa György u. 13.	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A *Tisztviselőtelep* jellegzetes, art deco modorú, alápincézett, földszintes, csonkakontyos oromzatú, szegélyes középrizalittal tagolt homlokzatú lakóháza, melynek tengelyképlete 2+1+2. A szalagszerűvel fődött, kontyolt tetőn az oromzatot mives csúcsdisz is kiemeli. A téglalburkolatos lábazatot pinceablakok törik át. Az ablakok dekoratív vakolatkeretbe foglaltak; a parapeteken mélyített vakolattükör. Az oromzaton három keskeny padlásszellőző nyíl. A széles főpárkányban dekoratív díszítősor. A ház mellett – vele egyező kiképzésű foglalatban – deszkakapu.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell.

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSEÉG
29.	156	lakóház	Dózsa György u. 15. – Erkel Ferenc u.	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A *Tisztviselőtelep* két utcára néző, jellegzetes, art deco modorú, földszintes, csonkakontyos oromzatú középrizalittal tagolt főhomlokzatú lakóháza, melynek tengelyképlete ezen az oldalon 2iker+3iker+2iker. A lábazon vak pinceablakok. A szalagcseréppel fődött, kontyolt tetőn az oromzatot míves csúcspdísz is kiemeli. Az ablakokat egyszerű vakolatkeret fogja össze magas, tagolt szemöldökmezővel. A szegélyes oromzaton három keskeny padlásszellőző. A széles főpárkányban dekoratív díszítősor. A ház mellett gyalogkapu nyílik a tömör téglakerítésben.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell.

2007.

b

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSÉG
30.	166	lakóház	Dózsa György u. 23.	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A *Tisztviselőtelep* két utcára néző, jellegzetes tömegű – szerény építészeti értékekkel rendelkező - art deco modorú, földszintes, szalagcseréppel fődött, csonkakontyos oromzatú középrizalittal tagolt főhomlokzatú lakóháza, melynek tengelyképlete ezen az oldalon 2+2iker+2. Az ablakokat egyszerű vakolatkeret fogja össze. A szegélyes oromzaton két keskeny padlásablak.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell, kezelve a fölvizesedés okozta problémákat.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSÉG
31.				

Hatályon kívül helyezte a 18/2021. (IX.30.) önkormányzati rendelet 2021. október 1-cél.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTISÉG
32.	3182	középület	Dr. Holló Lajos u. 3. Nagyposta	javaslat helyi védelemre

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A város, valamint a Kereskedelem- és Közlekedésügyi Minisztérium közös szándéka volt egy olyan postaszékház létesítése, amely lehetőséget biztosít távkábel-erősítő állomás létrehozásának a Budapest-Konstantinápoly-Angora között létesítendő kábel számára. A két utcára néző, (akkor még) Pázmány utcai telken a maga korában előfutárnak számító - modernista és funkcionalista - postapalota 1938-1939 között épült föl Szabó Márton és Kovács Ferenc okleveles építészmérnökök tervei alapján; belsőépítészként vitéz Bene Antal műszaki főtanácsos és Erdélyi Jenő mérnök, gépészként Fejes Pál posta-segédmérnök működött közre. (Urbán Miklósné közlése) A közelmúltban följújítták az épületet, mely az archív kép tanúsága szerint nélkülözi az emeleti ablakok zsalugátereit, valamint földszintjén nagy üzletportálokat kapott.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell.

1956.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSEÉG
33.	5423	lakóház	Dr. Holló Lajos u. 6.	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A jelenleg meglehetősen egyszerű, art deco modorú, földszintes, szalagcseréppel fődött polgárház jelenlegi homlokzatképzése valószínűleg későbbi átépítés eredménye. Homlokzatát lapos lizénák tagolják, hálózatszerűen kiegészítve a tokosztók magasságában húzott, vízszintes vakolatsávval és az alapjában egyszerű, de igen széles főpárkány alsó és felső sávjával. A tengelyképlet: K+2iker+3iker+2iker. Műkö lábazata fölött sűrűbb, illetve ritkább „esőtextúrával” borították a vakolatot. A lekerekített sarkú ablakok sima vakolatkeretet csak a vízszintes tokosztók fölött kaptak. A szerényen díszített, deszka szárazkapu hullámdíszes tokosztója fölött tarka üvegezésű fölülvilágító; a kapun réz zárcím.

JAVASLAT

Az esedékes homlokzatzölújítás során megoldandók a fölvizesedés okozta problémák.

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSEG
34.	5421, 5422	lakóház, irodaház	Dr. Holló Lajos u. 8. Dr. Holló Lajos szülőháza	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Félegyháza egyik főutcája tekintélyes – a városáért különösen sokat tett – névadójának, *Dr. Holló Lajos*nak szülőháza telkét időközben megosztották, s a mives polgárház északi felét durván lecsupasztották. A polgárház déli fele – szintén rendkívül méltatlan módon – a lepusztultság meglehetősen előrehaladott fokán állt 2007-ben. A városáért harmincegy esztendeig dolgozó képviselő 1859-ben született, az emléktáblát születésének századik évfordulóján állították.

Az eredeti homlokzatát őrző, déli rész tetejét új, préselt cserép borítja fekvő tetőablakkal; az eljellegtelenített, északi részen szalagcserép. A középrizalittal tagolt, földszintes polgárház tengelyképlete: 2+(1+K+1)+2. Az eredeti kiképzésű házrészben a fröcskölt vakolatú lábazat fölött erőteljes övpárkány. Az alapfal felület vízszintesen nutozott; a tokosztók vonalában lévő, sima vakolatsáv fölött finomabb nutokkal téglaburkolat hálózatát imitálták. A rizalit teljes felületét az utóbbi textúra jellemzi. A homlokzati szakaszok szélein váltakozó ritmusú armozás. A belső spalettás, volutás ütközőlécű ablakok két oldalán valószínűleg időközben fejezetüket veszített pilaszterek vakolatütkőrrrel és kannelurázással díszített törzsei. A parapeteken ezek posztamensei által közrefogott vakolatütkőr. Gyémántkváderek támasztják a szemöldököket: a középrizaliton törtvonalú tympanont, kétfelől törtvonalú szegmensívet. A háromrészes, tagolt, profilos főpárkány frízében padlásszellőzők. A lecsupasztott homlokzaton nyíló, vízszintes záródású szárazkapu még külön hangsúlyt kapott a főpárkány kiemelésével. A deszkakapuszárnyak fölött fölülvilágító. (2007)

JAVASLAT

Az épület ezen sajnálatos állapota mind annak frekventált helye, mind az utca névadója szempontjából föltétlenül és mielőbb orvoslandó volt, viszont ami született, az csak mindössze emlékeztet az eredeti művességű homlokzatra. A homlokzatszínezés itt mindenképpen orvoslandó, valamint kedvező lenne rekonstruálni a lecsupasztott épületrész homlokzatképzését.

2007; 2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSÉG
35.	3190	lakóház	Dr. Holló Lajos u. 15. – köz	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A három utcára néző telek főutcai, földszintes, szalagcseréppel fődött, alapjában igen koros lakóházának jelenlegi, egyszerű homlokzata utólagos átalakítás eredménye. Tengelyképlete: 1+4+1+K. Vakolt lábazata fölött lesimitott, fröcskölt felületképzésű vakolat. A félköríves záródású ablakok körül sima vakolatkeret; az ablakok egyikén spaletta. A szintén félköríves záródású bejáratban art deco korabeli, filungos ajtó nyílik. Húzott főpárkánya is leegyszerűsített.

A teleknek a közre néző, másik, alápincézett épülete is figyelemreméltó art deco modorú homlokzatképzésével és 2007-ben még egyforma, kellemes arányban tagolt, nagyméretű ablakaival, fölül szegmensíves, nütözött szemöldökmezőkkel; mára két ablakot lecseréltek. A két ház között farkasfogas díszítésű, vakolatlan, tömör téglakerítés tagolt fejezetes pillérekkel.

JAVASLAT

Mindkét épületnél megoldandók a fölvizesedés okozta problémák.

2007; 2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSÉG
36.	5368	középület	Dr. Holló Lajos u. 18. – Martinovics u. Bíróság	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Képalbum: Bíróság

A *Kiskun Kapitányság* 1876. évi megerendszerbe olvasztását követően a volt székházban működött a jogszolgáltatás. A bíróság és a telekkönyvi hivatal új épületet ennek közelében – a régi *Postaház* helyén – 1929-ben kapott *Orbán Ferenc* (1874-1961) terve alapján. A kivitelezés a szegedi *Erdélyi András* vállalásában, helybeli mesteremberek közreműködésével egy szűk esztendő alatt

lezajlott. A kő- és műkőmunkákat *Ujszászy János* és *Majláth József* végezték. Az irodákat egyedi készítésű íróasztalokkal szerelték föl. (A telek Tompa utcai részén, különállóan börtönt is emeltek, melyben 1962-től – telekmegosztással – egészségügyi feladatokat láttak el.)

Az alapincézett, egyemeletes épületet bástyaszerű torony tagolja, és új, hódfarkú cserép fűdi. A tengelyképlet: 3+1/1/1+1vak/2+1+4+1+4+1+1vak. A főutca felől a homlokzatot tömör attikával koronázott rizalitok tagolják, melyeket armirozásként vízszintesen nütözött, függőleges, működő sáv szegélyez. A pinceablakokkal áttört, működő lábazat fölött fröcskölt, kőporos vakolat. Az ablakokat sima vakolatkeret övezi; övpárkányt képez az összefüggő, emeleti könyöklő. Az áttört mellvéddel szegett bástya felső szintjének főutcai oldalán félköríves záródású ablak, melynek motívuma megismétlődik a másik oldalon, valamint a rizalitokon. Fölül magas, tagolt, húzott a főpárkány. A míves, filungos bejárat üvegezett mezőit és a fölülvilágítót kovácsoltvas rács védi.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSEG
37.	5354	lakóház üzletekkel	Dr. Holló Lajos u. 26.	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Az art deco modorú, földszintes és beépített tetőterű, szalagcseréppel fődött épület homlokzatát csonkakontyos középrizalit tagolja műves csúcsdísszel. A tengelyképlet: 2+3iker+2, melyből három tengelyben ajtó nyílik. A magas lábazon jelenleg új, kőburkolatot imitáló, mázas kerámiaburkolat. A homlokzatot nagyvonalú, dekoratív vakolatornamentika borítja kissé esetlegesen összeválogatott elemekből. A középrizaliton stílusedgen, az ornamentikát nem tisztelő, zöld hullámlemez előtető durva vaskonzolokon. A tetőbe – a tetősík megemelésével – álló tetőablakokat építettek.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell, kezelve a fölvizesedés okozta problémákat, valamint kedvező lenne a homlokzatszínezést visszafogottabbá változtatni. (A korábbi, hagyományos méretű nyílászáróknak nagy üzletportálokra való cserélése a homlokzat minőségének határozottan kárára vált.)

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSEG
38.	3221	lakóház üzletekkel	Dr. Holló Lajos u. 27. – Kőrösi Csona Sándor u.	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Az art deco modorában átalakított, plasztikusság nélküli homlokzatképzésű, földszintes, szalagcserép fedésű polgárház, a mellékutca felől háromtengelyes melléképülettel. A főépület tengelyképlete: 2+2vak/2+2+2, mely utóbbi, főtcai tengelyeken három üzlet osztozik háromféle kialakítású kirakatablakkal és bejáráttal. A vakolt lábazat fölött a fröcskölt felületű homlokzatok lizénák révén lekerekített sarkú falmezőkre osztottak. A mellékutca felől mindkét épületen hagyományos formájú ablakok sima vakolatkeretben, fölül magas, törtvonalú íves szemöldökmezőkkel. Széles, húzott főpárkánya egyszerű.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell, kezelve a fölvizesedés okozta problémákat. Kedvező lenne a főhomlokzat jobb szélső üzleténél az eredeti ornamentika visszaállítása, valamint az oldalhomlokzatra kitett légkondicionáló áthelyezése kevésbé zavaró helyre.

2007; 2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSÉG
39.	5318	lakóház	Dr. Holló Lajos u. 34. – Nádasdy Kálmán u.	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Az art deco modorban átalakított, földszintes, szalagcseréppel fődött polgárház homlokzatát középrizalit tagolja a 2+3+2 tengelyképlet szerint. A vakolt lábazat fölött dekoratív hálózat borítja a homlokzatot: a mívés tokosztójú ablakok körül sima vakolatkeret, mely fölül magas, kanneluraszerű textúrával kitöltött, cakkos aljú szemöldökmezőt is közrefog; a vakolatkereteket alul téglalapok sormintája, fölül a háromrészes főpárkány alsó sávja köti össze. A főpárkányt fölül díszített deszka szegélyezi. A kötött kapukeret fölött tekintélyes, szegmentíves oromzat; a nyílásban stílusidegen, bádog kapuszárnyak.

JAVASLAT

Megoldandók a fölvizesedés okozta problémák.

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTség
40.	3232	lakóház üzlettel	Dr. Holló Lajos u. 39.	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A jelenleg provinciális art deco modorú, földszintes, szalagcseréppel fődött épület homlokzatát lizénák révén lekerekített sarkú falmezők tagolják a 2+1+1+A tengelyképlet szerint. A díszített tokosztójú, hagyományos formájú ablakok sima vakolatkerete fölött háromkaréjos szemöldökmező. A boltajtót összecsukható spaletták védik. Az egyszerű, húzott főpárkányt díszített deszka szegélyezi. Az épület mellett lépcsőzetes oromzatú, kötött deszkakapu rézkilincsel.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell, megoldva a fölvizedés okozta problémákat.

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSEÉG
41.	4811, 4812	lakóház	Fadrusz János u. 5.	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Az art deco idején leegyszerűsített, földszintes, nyeregtetején szalagcseréppel fődött polgárház homlokzatát két posztamens között kosárféves attikával koronázott középrizalit tagolja. A tengelyképlet: 2+2+K+2+2. A belső spalettás ablakok tokosztója díszített. A középrizaliban nyíló, kosárféves záródású, háromszárnyú, filungos, fakapu felső részén, a díszített tokosztó fölött fölülvilágító.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell, kezelve a fölvizesedés okozta problémákat, valamint megoldandó az egységes homlokzatszínezés.

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSÉG
42.	4578	lakóház	Gárdonyi Géza u. 2.	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A provinciális art deco modorú, földszintes, szalagcseréppel fődött lakóház homlokzatát stilizált fejezetes lizénák tagolják a 2+2 tengelyképlet szerint. Lábazata és az ablakkönyöklők vakolatlan téglából valók. Az ablakokat sima vakolatsáv fogja közre fölül ívesen lesarkított, nutozott szemöldökmezővel. A széles, tagolt főpárkány frizében hasonlóan lesarkított, rusztikus vakolattükrök és padlásszellőzők váltakoznak. A közelmúltban mind a négy, hagyományos kialakítású ablakot stilusidegen, széles, műanyag keretű, osztás nélkültre cserélték külső szekrényű, műanyag redőnnyel.

JAVASLAT

Egy esedékes homlokzatfőújításnál megoldandók a fölvizesedés okozta problémák, valamint vissza kell állítani az eredeti kialakítású ablakokat.

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VEDETTSÉG
43.				

Hatályon kívül helyezte a 32/2018. (XI.30.) önkormányzati rendelet 1. § b) pontja, hatályba lép 2018. december 1. napján

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VEDETTSEG
44.	2783	lakóház	Jász u. 1.- Bajcsy-Zsilinszky Endre u.	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A leegyszerűsített, két utcára néző, földszintes, szalagcseréppel fődött lakóház főhomlokzatát középrizalit tagolja a 2/3+2+1 tengelyképlet szerint. Az épület két tulajdonos kezében van, ami megmutatkozik abban is, hogy a sarok felőli részen sima, a túlsó részen kváderezett törzsű lizénák szegélyezik az épületsarkokat, az egyszerű, háromrészes főpárkányban enyhe golyvázattal. Az eklektika korából fennmaradt ablakok körül sima, lekerekített sarkú vakolatkeret. A főhomlokzaton, a középrizalit melletti, egyedülálló nyílástengelyben mindössze egy kicsi fürdőszobaablak. A főpárkány frizében padlásszellőzők sorakoznak. Igen ritka a sarkon látható, mives vízgyűjtőüst.

JAVASLAT

Az alapjában jó állapotú épületnél megoldandók a fölvizesedés okozta problémák. A homlokzatszínezés egységesítendő.

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSEG
45.				

Hatályon kívül helyezte a 32/2018. (XI.30.) önkormányzati rendelet 1. § b) pontja, hatályba lép 2018. december 1. napján

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSEG
46.	1989	lakóház	Jókai Mór u. 16.	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Az eklektikára emlékeztető, art deco kori homlokzatképzésű, földszintes lakóház félig kontyolt tetejét hódfarkú cserép fedi. A vakolt lábazat fölött téglával burkolt a tagolatlan falfelület, mindössze eltérő színű téglá szegélyezi. Az öt ablaknyílást sima vakolatkeret fogja közre fölül magas, nütözással boltívet imitáló, törtvonalú szemöldökmezővel. A háromrészes, húzott főpárkány frizében padlásszellőzők. Az épület mellett, tympanon alakú oromzattal megemelt, téglával burkolt falkeletben egyszerű deszkakapu díszített fém ütközőcsikkel.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell, kezelve a fölvizesedés okozta problémákat.

2007; 2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSEG
47.	1891	lakóház	Jókai Mór u. 27.	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A tekintélyes, gazdag homlokzatképzésű, eklektikus, alápincézett, földszintes, szalagcseréppel fődött polgárházat kissé leegyszerűsítették. Homlokzatát kettőzött, kompozit fejezetű pilaszterrel közrefogott középrizalit tagolja a K+2+2+2 tengelyképlet szerint. A kicsi pinceablakkal áttört, vakolt lábazat fölött az összefüggő, keskeny könyöklők övpárkányt képeznek; alattuk a részben kannelurázott törzsű pilaszterek posztamense helyett mindössze íves konzolok. Az ablakok körül szerény profilozású vakolatkeret, fölötté állókonzolokon vízszintes szemöldök, közbül mélyített vakolattükrök. A deszka szárazkaput egy-egy fél toszkán pillér fogja közre. A háromrészes, finoman profilozott főpárkány vakolattükrös frizében padlásszellőzők.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell, megoldva a fölvizesedés okozta problémákat.

2007.

2017.

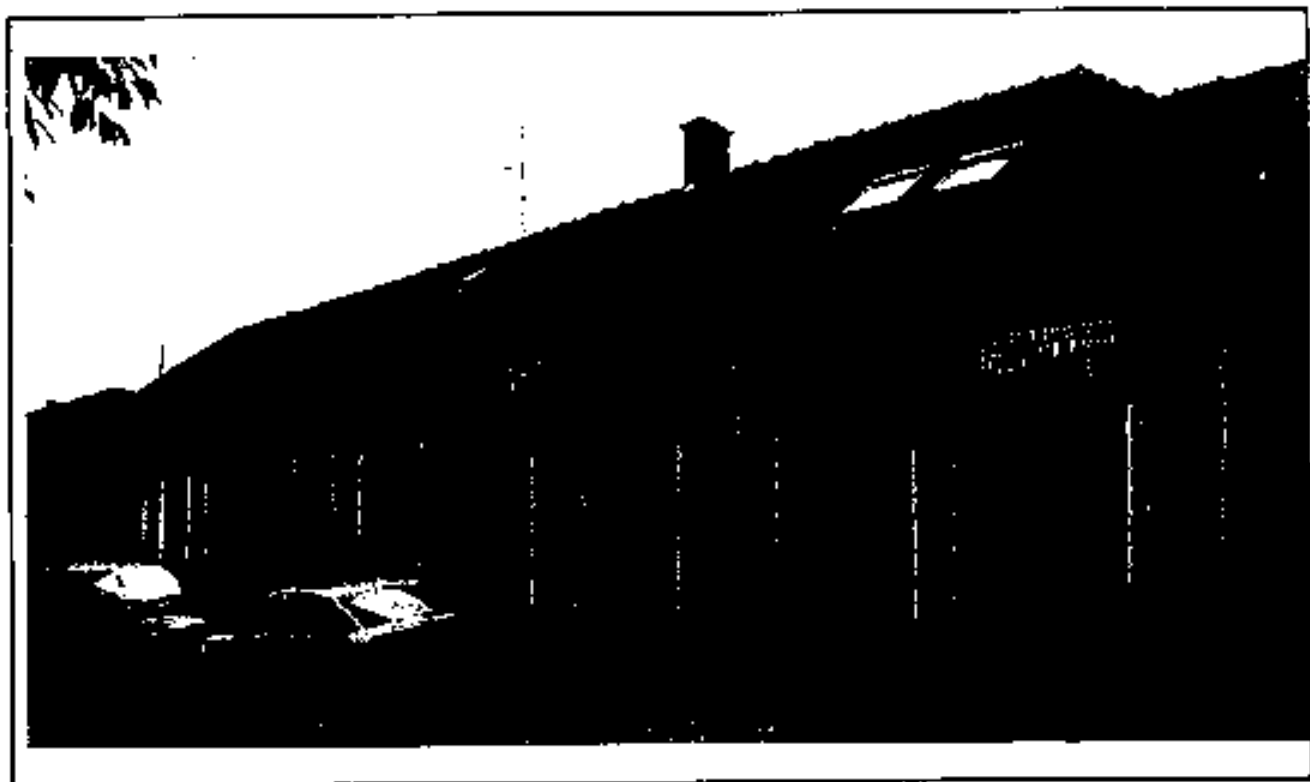
SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSEG
48.	1896	lakóház, rendelő	Jókai Mór u. 33.	helyi védelem alól törleendőnek javasolt

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Építészeti értékekkel nem rendelkező, földszintes ház. A főépítész úr kifejezett kívánságára szerepel továbbra is a védett épületek között.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell.

SOR- SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSÉG
49.				

Hatályon kívül helyezte a 32/2018. (XI.30.) önkormányzati rendelet 1. § b) pontja, hatályba lép 2018. december 1. napján

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTISÉG
50.				

Hatályon kívül helyezte a 18/2021. (IX.30.) önkormányzati rendelet 2021. október 1-től.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTISÉG
51.	1788	lakóház	Kalmár József u. 22.	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Az art deco modorában emelt, földszintes, kontyolt tetején szalagcseréppel fődött, szabadon álló, családi ház. Főhomlokzatát középrizalit tagolja, melyet manzárdtetős fölépítmény hangsúlyoz kiemelt, függőleges fapálcás padlásablakkal. A tengelyképlet 3iker+3iker+3iker. A vakolatlan téglalábazat fölött kőporos fröcskölés. A szerényen díszített, hármás ikerablakokban két keskeny fog közre egy normál kétszárnyút. A homlokzat ékessége a profilos, alul cakkssorral, fölül díszített deszkával szegett főpárkány.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell, megoldva a fölvizesedés okozta problémákat.

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSÉG
52.	1171	szálláshely	Kalmár József u. 28. – Szentesi út	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Az art deco modorú, lesarkított, emeletes, szalagcseréppel fődött ház homlokzatát lizénák tagolják az 1+1/vak/1+1 tengelyképlet szerint. A vakolt lábazat fölött a földszint vízszintesen nútozott, az ablakok fölött kőboltív és zárókő jelölésével. Az emeleten a lizénák révén lekerekített sarkú falmezőkben nyílnak a sima vakolatkeretbe foglalt ablakok, fölül négyzetekkel díszített szemöldökmezővel. A szélső nyílástengelyben háromszárnyúak, belül kétszárnyúak az ablakok; a vak lesarkításon a földszinten látható a nútozott nyíláskeretezés. A kevés profilú főpárkányt díszített deszka szegélyezi. A tetőn kicsi, trapéz alakú, padlásablakok és gömbös csúcsdíz. A közelmúltban lezajlott ablakcserékre az eredeti formák lehetőség szerinti hűségese követésével került sor.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell, megoldva a fölvizesedés okozta problémákat.

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTISÉG
53.	2	lakóház üzletekkel	Kazinczy u. 1. – Korona u.	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A Félegyháza által fölvetett, new yorki Speyer-kölcsonból emelték 1926-1927-ben, *Morbíizer Nándor* (1874-1950) tervei szerint. A bérpalotában a város vezető tisztviselőit látták el elegáns bérlakásokkal. A kivitelezést a budapesti *Cyclop Építő és Ingatlanforgalmi Rt.*, valamint helyi szakembercek végezték.

A későeklektikus, art deco modorú, két utcára néző, lesarkított tömegű palota homlokzatképzését a motívumok kissé sajátos, túlhaltott variálása jellemzi. Az alapincézett, háromemeletes épület tengelyképlete: 1+3+1/1(3)/1+4+K+4+1. A tekintélyes méretű homlokzatokat sarokrízalítok, kétszintes zárterkélyek (tetejükön nyitott erkéllyel), valamint a nyílásközökben háromszintes, vízszintesen nütözött törzsű pilaszterek tagolják stilizált fejezettel (az utóbbiakban két darab füzéres trigliffél). A műkö lábázat fölött vízszintes nütözás borítja a földszintet, az emeleteket csak a rizalítokon. Armirozás a zárterkélyeket, valamint csak a második emelet rizáitjait szegélyezi, az utóbbiak fölött pilaszternyi magasságúra megnyújtott triglifek egyszerű, stilizált fejezettel.

A földszinten portálok, valamint néhány nagyméretű, elfogadható tagolású ablak és stílusidegen rács. Az első emeleti ablakok fölött egyszerű, vízszintes szemöldök; a rizalítokon íves füzérkeretben színezett városcímer. A második emeleten triglifek által tartott, magas, vízszintes szemöldökök vakolattükörrel; a parapeteken két függő füzér között magas vakolattükör. A legfölső szinten sima, alul füles, szegélyes vakolatkeretezés.

Övpárkányt az első emeleti ablakok összefüggő könyöklője alkot. A sajátos, fogsordíszes fópárkányt két sima konzol, valamint a pilaszterek fölött két stilizált triglif páros ritmusa tagolja; a rizalítokon ugyanazok váltott ritmust képeznek.

A Kazinczy utca felőli, kétszárnyú kapu nyílástengelyét kétszintes zárterkély hangsúlyozza, tetején áttört műkö mellvéd, a posztamenseken nagy vázakkal. A jelképes fejezetű, kannelurázott lizénák közé foglalt bejáraton négyzet alakú táblázatok. A Korona utca felől hasonló szerkesztésű, de egyszárnyú és hangsúlytalan megjelenésű a bejárat.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSEG
54.	4773	középület	Kossuth Lajos u. 31. v. polgári fiúiskola, v. Petőfi Sándor Ált. Isk., Waldorf Alapfokú Iskola	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Az iparos-tanonciskolában 1926-ban polgári fiúiskola kezdte meg működését. Osztályainak párhuzamosítását követően új, nyolctantermes épület szükségességéről született döntés 1936-ban. A megvalósításhoz a következő évben – a tervpályázat költségigényesebb, nyertes pályaterve helyett – a szintén pályázott *Kanizsay Nagy Imre* (1895-1972) városi főmérnök új, erősen költségkímélő tervét választották. A kiviteli munkák *Kungel János* irányítása alatt, a kecskeméti *Rusz Ervin* mérnök vállalkozásában zajlottak. Még így is külön problémát jelentett a második emelet építési költségeinek előteremtése. A végül kétemeletes iskola avatására 1939-ben, a tanévnyitáskor került sor. 1949-ig *Állami Szent István Polgári Fiúiskola* nevet viselte; akkor vette föl *Petőfi Sándor* nevét. Jelenleg Waldorf Alapfokú Iskola működik benne.

Tekintélyes méretű, kétemeletes, alapjában sima tömbjű a főhomlokzat síkjának aszimmetrikus eltolásával, valamint az összefüggő, profilos könyöklők révén hármassával összefogott, hatalmas, de arányosan osztott ablakokkal tagolták. A tengelyképlet: 3/tömör fal+2x3+K/3. A mindennek előtt a funkciót szolgáló, díszítetlen homlokzatok egyetlen ékessége a homlokzati sík eltolásánál, pilléres belépőből nyíló, tagolt bejárat cifra kilincsel, az üvegezett mezők előtt dekoratív, kovácsoltvas rácsok.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTISÉG
55.	2846	lakóház üzlettel és a melléképület	Kun u. 1. – Bajcsy-Zsilinszky Endre u.	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A provinciális későeklektikus, két utcára néző, lesarkított tömegű, alápincézett, földszintes, szalagcseréppel fődött polgárház főhomlokzatát középrizalit tagolja. A tengelyképlet: nyílás nélkül/A/2+2+2. A két kicsi pinceablakkal áttört, vakolt lábázat fölött a főhomlokzat szakaszait finoman nütözött felületű armirozás szegélyezi. Az egymástól a megszokottnál szélesebb nyílásközöket kétféle, tagolt kontúrú, dekoratív, kiemelt vakolatűkörrel töltötték ki. Az ablakok húzott, záróköves vakolatkerete fölött két triglifszerű konzol tartja a középrizaliton a szegmentíves, kétfelől a vízszintes szemöldököt. A lesarkításon az ablakoknál jóval egyszerűbb kialakítású boltajtó nyílik fölülvilágítóval. A húzott főpárkány frízében padlásszellőzők sorakoznak; fölül deszkaszegély.

JAVASLAT

Az elkövetkező homlokzathelyreállításnál különös figyelemmel kell megőrizni a homlokzati elemeket, egyúttal megoldva a fölvizesedés okozta problémákat.

2007; 2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTség
56.	2894	lakóház	Kun u. 55. - utca	javaslat helyi védelemre

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A *Tisztviselőtelep* jellegzetes épületeihez hasonló, art deco módorú, két utcára néző, földszintes, kontyolt tetején szalagcseréppel fődött lakóház. A főhomlokzatot csonkakontyos oromzattal hangsúlyozott középrizalit tagolja, az oromzaton hármás padlásszellőző. A húzott profilos főpárkányt cakkos vakolatsáv teszi dekoratívvá. Sima vakolatszégély keretezi a középrizalit hármás ikerablakát, valamint kétfelől a két-két hagyományos formájú ablakot.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSEÉG
57.	4751	lakóház	Liszt Ferenc u. 7.	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A szerény, art deco modorú, tagolt tömegű, földszintes, szalagcseréppel fődött, előkertes lakóház jellegzetes motívuma a csonkakontyos oromfallal előreugró, bőséges üvegezésű veranda, melyen vakolatszeggéllyel kísért, félköríves és kosáríves nyílások sorakoznak mindössze karcsú pillérekkel elválasztottan. Rajtuk kívül vízszintes záródású és újabb, jellegtelen nyílászárók is láthatók; a korabeli ablakok tokosztóját hullámvonal díszíti. A húzott főpárkány egyszerű; két húzott vakolatsáv fogja közre az oromzat hármás iker padlásszellőzőjét.

JAVASLAT

A közelmúltban följújtott épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell, kezelve a fölvizesedés okozta problémákat.

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSEG
58.	4993	lakóház	Lónyai u. 6.	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Az art deco modorában ténylegesen különlegesen dekoratív homlokzatú a földszintes, szalagcseréppel fődött, 2+2 tengelyképletű lakóház. A stílusidegen köcsikokkal burkolt lábazat fölött lizénaszzerű vakolatsávok tagolják a homlokzatot sűrűn nütözött vakolatmezőkkel. A belső spalettás hullámdíszes tokosztójú ablakok fölött három-három zömök téglalapból képezett szemöldöksáv. A hagyományost visszaidéző, széles főpárkányon jelképes profilok és hullámdíszes deszka. Bejárata a megszokottnál alacsonyabb, új deszkakapu.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell. A homlokzatszínezés visszafogottabbra változása kedvező, a keskeny köcsikokkal burkolt lábazat stílusidegen.

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSEG
59.	4992	lakóház	Lónyai u. 8.	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Az art deco modorú, földszintes, szalagszerűen fődött lakóház homlokzatát lizénaszerű vakolatsávok tagolják az 1+1+1+1 tengelyképlet szerint. A vakolt lábazat fölött fröcskölt vakolat borítja a falat. A négy, hullámvonalas tokosztójú ablak közül egy-egy széles, háromszárnyú nyílás fog közre két keskenyebb kétszárnyút. A széles, nagyvonalú elemekkel tagolt főpárkányt profilos deszka szegélyezi. Az új deszkakapu fölött apácarács.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell.

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSEG
60.	4981	lakóház	Lónyai u. 16.	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A provinciális art deco modorú, földszintes, szalagcseréppel fődött lakóház egyszerű eszközkészletű homlokzatát jelképes lizénák tagolják a 2+3+2 tengelyképlet szerint. A belső spalettás, igényes kivitelű ablakok között magas, szegélyes, mélyített vakolattükrök; a nyílások a papapetmezőkkel és a sűrűn nűtozott szemöldökmezőkkel összefűzött egységet képeznek. A ház mellett díszített a kötött deszkapap.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell.

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTség
61.	55	lakóház	Marosvásárhelyi u. 11.	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

foglalt bádogkapu.

A *Tisztviselőtelep* jellegzetes, art deco modorú, földszintes, lépcsőzetes oromzattal hangsúlyozott, középrizalittal tagolt homlokzatú lakóháza, melynek tengelyképlete 2iker+3iker+2iker. A szalagcseréppel fődött, kontyolt tető előtt az oromzaton vak iker-padlásablak. A lábazon téglaburkolat. A műves osztású ablakok sima vakolatkeretbe foglaltak. Az igen széles főpárkányban geometrikus díszítősor. A ház mellett a helyben jellegzetes, vaskeretbe

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTISÉG
62.	479	lakóház	Mártírok u. 6.	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Az art deco modorú, alápincézett, földszintes, szalagcseréppel fődött polgárház homlokzatát téglapilaszterek tagolják a 3iker+3x2iker+3iker tengelyképlet szerint. Az egyetlen pinceablakkal áttört, vakolt lábazat fölött, a könyöklők magasságában téglából kirakott övpárkányig téglaburkolat borítja a falat. A vakolatkeretbe foglalt ikerablakok fölött kétféle hármasisíves szemöldökmező sűrű nutozással. A széles, egyszerű kiképzésű, díszített deszkával szegett főpárkány frizét mélyített négyzetek sora tagolja. A tetőn két törtvonalú íves, kicsi padlásablak.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell, kezelve a fölvizesedés okozta problémákat.

2007.

lent: 2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSEG
63.	143, 144		Mezősi Károly u. 1-3.	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Az art deco modorú, földszintes, szalagcseréppel fődött lakóház visszafogottan tagolt homlokzatán a nyílások a 2+4+2 tengelyképlet szerint sorakoznak. A díszített tokosztójú ablakok körül dekoratív vakolatdísz: a parapeten mélyített vakolattükör; fölül hárombojtos szemöldökmező. A széles főpárkány egyszerű, húzott.

JAVASLAT

Az elkövetkező homlokzatfőújítás során megoldandók a fölvizesedés okozta problémák, valamint egységes homlokzatszínezés szükséges.

2007; 2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSÉG
64.	148	közintézmény	Mezősi Károly u. 2. – Dózsa György u. v. munkásotthon, ma óvoda	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

1912-ben a Kossuth Lajos utcai *Fridt-vendéglőben* Munkás-Otthont alapítottak a szervezett munkásmozgalom és munkáskultúra számára; székházukat – az akkori nevén Kolozsvár utcában – a város által adományozott telken és pénzügyi támogatásával, 1929-ben avatták a *Szociáldemokrata Párt* országos vezetőinek jelenlétében. „Ebben a házban működött a munkásotthon 1929-től 1936-ig. Épült a dolgozók összefogásával. MSZMP Városi

Bizottsága 1983. márc. 21.” (emléktábla) Az épületet 1936-ban a *Levente Egyesület* vásárolta meg, melynek nagy, vésett betűs fölirata ma is látható az épületen (*Leventeotthon*). 1945 után átalakították és bővítették; 1948 óta napközi otthonos óvodaként szolgál.

Az art deco modorú, földszintes, két utcára néző, lesarkított tömegű háznak mindössze a hosszoldalán nyílnak nagyméretű, hármás ikerablakok. Sajátos módon ezen homlokzat legszélére helyezték a kannelurázott törzsű pilaszterekkel közrefogott sarokrízalitot; főpárkánya helyén az említett fölirat; fölötte a csonkakontyos, cakkssorral szegélyezett oromfalon dekoratív keretezésű, lesarkított, finom osztású padlásablak. A szintén finoman osztott ikerablakokat egységesen szegélyes, sima vakolatsáv keretezi, fölül tagolt, hármásívű, sűrű nutozású szemöldökmezővel, alul széles könyöklősávval. A tengelyképlet 3iker+4x3iker. Az épület keskeny lesarkítására mindössze egy rövid, háromrészes párkányszakaszt helyeztek húzott profilokkal, a frízben három triglif között két füzér. A hangsúlyos, húzott főpárkányt deszkával szegélyezték.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell.

Dózsa György utcai munkásotthon avatása fővárosi szociáldemokrata pártvezetők jelenlétében (1929); 2007.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTség
65.	1855	lakóház üzletekkel	Molnár Béla u. 2. – Béke tér, Fekete-ház	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

1907-ben épült *Fábián László* tervei alapján, sajátos dekoratív szecessziós stílusban.

Sajátos módon tűzfalszerű bütövel néz a városképileg különösen fontos térre. Telkének tér felőli oldala mentén – már korábban – egy alacsony, kvalitását tekintve jelentéktelen épület csatlakozott hozzá; a közelmúltban a reklámfelületként használt bütü elé építettek egy brutális megjelenésű, teljesen reklámokba csomagolt pincelejárót. Az eredetileg csak lakóházként szolgáló polgárház maga is – üzletek kialakítása során – sajnálatosan stílusidegen, hátrányára való nyílás-átalakításokat kellett elszenvedjen.

Az alapincézett, földszintes, kettős hódfarkú cserépfödésű polgárház tetőterét részben beépítették, amit fekvő tetőablakok jelenléte mutat. A vakolt lábazatot áttörik a pinceablakok. A homlokzat egészét hálószerű teljességgel beborítja a kis plasztikájú, de igen dekoratív mustra. A falfelületen a dekoratív felületi plasztikát kevés, pontszerű, mázas kerámiadísz egészíti ki; összességében érződik némi esetleges, magyaros jelleg. A nyílások körüli díszítő motívum magas záróköt idéz; alul rövid, íves vonalú vakolatkötély.

A falfelületet lizénák tagolják az (A+1)+(A+1)+2+2 tengelyképlet szerint, ahol a két boltajtót egészen frissen nyitották ablakok helyén. A pince miatt emelt padlószintet csak igen magas előlépcsővel lehet elérni, melyet stílusidegen csempével burkoltak; az új ajtók ugyanezért mélyen ülök. A kényelmes méretű, hagyományos ablakok ütközőlécét kevés díszítéssel látták el; a két újonnan gyártott, hőszigetelő üvegezésű ablaknak a többitől való elütése nyilvánvaló. A hangsúlytalan, húzott főpárkányban a konzolokra utal a kerámiadíszek ritka sora.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSEG
66.	1762	lakóház	Molnár Béla u. 7.	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Egy négyemeletes lakóház szomszédságában meghúzódó, valószínűleg eklektikusból átalakítottan art deco modorú, földszintes, szalagcseréppel fődött lakóház. Homlokzatát toszkán jellegű pilaszterek maradványai tagolják a 2iker+ 3iker+2iker tengelyképlet szerint. A lábazon rusztikus felületű, téglalap alakú köelemekből álló burkolat textúrája látható. Az ikerablakokat keretező, sima vakolatsávok egyúttal összefogják a sűrű nűtozású, magas szemöldökmezőt, valamint a mélyített vakolattükrös parapetet is. A húzott, tagolt főpárkányt díszített deszka szegélyezi. Az épület mellett szép, törtvonalú íves oromzatú falkeretben jellegtelen, rozsdás bádogkapu.

JAVASLAT

Az esedékes homlokzatzölújítás során kiemelt figyelemmel kell megörizni, illetve visszaállítani a homlokzati elemeket, egyúttal megoldani a fölvizesedés okozta problémákat.

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSEG
67.	1818	lakóház	Molnár Béla u. 54.	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A klasszicista hangulatú, földszintes, szalagcseréppel fődött lakóház tapasztott homlokzatát toszkán jellegű pilaszterek tagolják a 2+2 tengelyképlet szerint. Lábazata vakolt. A hullámdíszes tokosztójú ablakok körül sima vakolatkeret volt, melyhez halványan érvényesülő frízen keresztül vízszintes szemöldök kapcsolódott. Az ablakokat a közelmúltban stílusidegen módon osztás nélküli formájúakra cserélték, külső szekrényes, műanyag redőnyökkel. A pilaszterekre támaszkodik az egyszerű, széles főpárkány. Az épület mellett jellegtelen, csúnya bádogkapu.

JAVASLAT

Az elpusztított homlokzati elemek – ablakok és vakolatkeretezésük a szemöldökökkel – visszaállítandók; anélkül kérdéses, hogy méltó-e a helyi védelem minősítésre.

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTISÉG
68.	521, 522		Móra Ferenc tér 2.	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A későeklektikus, részben átalakított és lesimított, földszintes, új cseréphéjalású épület homlokzatát aszimmetrikusan elhelyezett középrizalit, valamint toszkán jellegű pilaszterek tagolják az $(A+1)+(1+A)+(1+A)+2$ tengelyképlet szerint. A vakolt lábazat fölött fröcskölés borítja a gazdag ornamentikájú homlokzatot. A középmagasságban osztott ablakokon pilaszterként díszített ütközőlécek; kétfelől zömök, kompozit fejezetű pilaszterek magas, gazdagon tagolt, erőteljes, vízszintes szemöldököt hordanak. Az összefüggő, profilos könyöklők övpárkányt képeznek. A széles, húzott főpárkány frízében kevés padlásszellőző.

A homlokzaton utólagosan három ajtót nyitottak, melyből ráadásul egy előzmény nélküli (nem ablakból alakították ki). A középrizalit két nyílástengelyében, lesimított falfelületben finom részletképzésű portálokat építettek be műanyag redőnyökkel.

JAVASLAT

Az alapján jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell, kezelve a fölvizesedés okozta problémákat.

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSEG
69.	526	lakóházak	Móra Ferenc tér 5-7. szocreál lakóházak	javaslat helyi védelemre

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A magyar szocreál (szocialista realizmus) építésze leginkább az új, nagyméretű építkezéseknél bontakozott ki, kialakulását az adott politikai-ideológiai elvárások (marxizmus-leninizmus) mellett a megnövekedett társadalmi igények (lakáshelyzet, iparosítás, migráció) és a magyar építőipar szakmai, technológiai tradíciói, illetve kapacitása közti ellentétek is táplálták. Erősen archaizáló és eklektizáló irányzat volt ("sztálinbarokk").

A dolgozó osztályok életét bemutató művészetet ötvözték a diktatúrák által kedvelt monumentális-heroikus giccsel. A szocreál alig pár éves mellékvágány volt a magyar kultúrában: szovjet mintára, parancsra vezették be Rákosiék 1949-ben; négy év múlva azonban Sztálin meghalt, addig hű alattvalói pedig gyorsan megtagadták hatalmának dogmáit, így a szocialista realizmust is.

A jelen egy tömegbe fogott, három négyszintes lakóház is - ezen alkotó irányzat megnyilvánulásaként - 1951-ben épült; ma már kordokumentum. Fő jellegzetessége a reneszánsz mustrák közé foglalt bejáratok és a néhány, csúcsíveket soroló, kovácsoltvas rácsú erkély. Az újdonságnak számító, négyzet alakú ablakok körül sima vakolatszegély. Városképileg még ma is erősen túlméretezett.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSEG
70.	528	irodaház	Móra Ferenc tér 9. Ipartestület	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Az art deco modorú, földszintes, préselt cseréppel fődött székház homlokzatát csúcsdíszes és csonkakontyos oromfallyal hangsúlyozott középrizalit tagolja a K+2+3+2 tengelyképlet szerint. A vakolt lábazat fölött a falfelületen erőteljes, festéssel is kiemelt nűtozás köburkolatot imitál. A rizalitet volutás és fűzéres fejezetű pilaszterek szegélyezik; az általuk tartott párkány magasságáig a rizalitet is beborítja a nűtozás. A pilaszterek fölött, az oromfalat közrefogóan egy-egy süveges posztamens; az oromfalon keskeny, hármásiker padlásablak nyílik. A nyílástengelyekben szegmentíves záródású, új gyártású, osztott portálok alsó, tömör sávval, hőszigetelő üvegezéssel, a régi díszítés szerény jelképezésével; fölül a nűtozásból képezett, magas boltívvel. A bejárat szintén új gyártású, finom részletképzésű, filungos fakapu; üvegezését dekoratív vasrács védi. A bejáratot portikusz fogja körül: stilizált fejezetű lizénák tagolt, vízszintes szemöldököt tartanak; fölötte sajtáságos módon szokatlanul magas, sima falfelület a főpárkány fölé emelkedő, törtvonalú íves oromzattal. A széles, tagolt, profilozott főpárkányt díszített deszka szegélyezi.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell.

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSEG
71.	2076	lakóház	Móra Ferenc u. 1.	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A szomszédos 3. szám alatti épülettel testvér, art deco modorú, alápincézett, földszintes, rombuszpalával fődött lakóház. Homlokzatának a két széle tagolt alig érzékelhetően eltérő, felületi plasztikával a K+4+2 tengelyképlet szerint. Téglalábazata mintázott. A hullámdíszes tokosztójú ablakok körül szegélyes vakolatkeret, fölül törtvonalú íves, rusztikus felületű szemöldökmezővel. A húzott könyöklők alatt törtvonalú íves, rövid vakolatkötény. A deszka szárazkapu fölött egyszerű, felületkitöltő vakolatdísz. A széles, kicsi kiülésű főpárkány frízében zömök téglalapok kétféle sűrűségű díszítősora; alatta sűrűn nütözött sáv a középső homlokzatszakszon.

JAVASLAT

Az alapján jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell, kezelve a fölvizesedés okozta problémákat.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSÉG
72.	2077	lakóház	Móra Ferenc u. 3.	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A szomszédos 1. szám alatti épülettel testvér, art deco modorú, alápincézett, földszintes, új, préselt cseréppel fődött lakóház. Homlokzatának a két széle tagolt alig érzékelhetően eltérő, felületi plasztikával a K+4+2 tengelyképlet szerint. Téglalábazata mintázott. A hullámdíszes tokosztójú ablakok körül a szegélyes vakolatkeret csak a tokosztók vonala fölött van meg. A nyílások fölött törtvonalú íves, rusztikus felületű szemöldökmező. A deszka szárazkapu felső részén a jellegzetes díszítés visszaidézése. A széles, kicsi kiülésű főpárkány frizében zömök téglalapok kétféle sűrűségű díszítősora; alatta sűrűn nútozott sáv a középső homlokzatszakaszon.

JAVASLAT

A közelmúltban felújított épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell, megelőzve a korábbi, jelentős fölvizedés okozta problémákat.

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSEG
73	3205	lakóház	Oskola u. 13.	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A stílustalan, földszintes lakóház félig kontyolt tetejét rombuszpala fedi. A homlokzat tengelyképlete: 2+2. A téglalábazat fölött az ablakok összefüggő, sima könyöklője övpárkányt képez. Afölött erőteljes, páros ritmusú, vízszintes nütözés borítja a falat. A nyílásokat sima vakolatkeret fogja körül fölül íves szemöldökmezővel. A széles főpárkány egyszerű. (Az épület a főépítész úr kérésére maradt a védettek között.)

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell.

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSEG
74.	3210	lakóház	Oskola u. 19.	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A szerény art deco modorú, alápincézett, földszintes, szalagcseréppel födött lakóház alapjában tömegével figyelemreméltó. Vakolt lábazata fölött a homlokzatot a középrész letört csúcsdíszű, csonkakontyos oromzata, valamint lizénák tagolják a 2+3iker+2 tengelyképlet szerint. A széles, illetve ikerablakokat szerény, ívelt vakolatsáv fogja össze. A szerényen tagolt főpárkányban egy-egy négyzet jelöli a nyílástengelyeket. Az épület mellett törtvonalú oromzatos falkeretben, díszített fagerenda kiváltó alatt deszkakapu.

JAVASLAT

Az alapjában jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell, kezelve a fölvizesedés okozta problémákat.

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTség
75.	3092	lakóház	Petőfi Sándor u. 5.	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A 2007. évi leírás szerint: az art deco modorú, alápincézett, földszintes lakóház kontyolt tetőzetét szalacserép fűdi. A középrizalittal tagolt homlokzat tengelyképlete: 2iker+2iker+2iker. A középrizalított hangsúlyozó, csonkakontyos oromzaton hármaspadlásablak és markáns csúcsdísz. A mosott látszókvacs lábazatot pinceablakok törik át. Az alapfal felületet fölül lépcsőzetes vakolatkeret szegélyezi. Az ikerablakokat sima vakolatkeret fogja össze közös, magasan fölnyúló, ferdevonalú szemöldökmezővel. A középrizalított ikerablaka fölött málló kvacs-textúra látszik. A parapeteken kiemelt vakolatmező széles, függőleges nűtozással. Az udvarra deszkakapu nyílik.

2017-re az épület homlokzatának 2/3 részén eltávolították az eredeti ornamentikát, az összes, finom osztású ablakot lecserélték műanyag keretű, osztás nélküli, sőt az egyik nyílástengelyben ajtót nyitottak.

JAVASLAT

Az eljellegtelenített homlokzaton az eredeti, mives megjelenést biztosító elemek visszaállítandók, a színezés egységesítendő, valamint kezelendők a fölvezesedés okozta problémák. Jelen formájában kérdéses, hogy méltó-e a helyi védelem minősítésre.

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSEG
76.	3101	lakóház	Petőfi Sándor u. 13. – köz	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Az eredetileg eklektikus, majd az art deco idején átalakított, földszintes, új, préselt cseréppel fődött lakóház. Homlokzatát stilizált fejezetű lizénákkal szegélyezett középrizalit tagolja az 1+2+1 tengelyképlet szerint. A mélyen ülő ablakok körül éppen csak díszített vakolatkeret; fölötté tőle független, a rizaliton tympanonos, kétfelől vízszintes szemöldök. Az egyszerű főpárkányt széles, lécborítású ereszt egészíti ki. A ház mellett, a köz felé esően félköríves oromzatú falkeretben deszka kapu.

JAVASLAT

Az alapjában jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell, kezelve a fölvizesedés okozta problémákat. Kedvező lenne a homlokzatszínezésben a tagozatok kevésbé erőteljes és élénk színű hangsúlyozása.

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSÉG
77.	3113	lakóház	Petőfi Sándor u. 25.	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A leegyszerűsített eklektikus stílusú, földszintes, kontyolt tetején korábban patinás hódfarkú, ma már préselt cseréppel fődött lakóház homlokzatát toszkán jellegű pilaszterek tagolják a 2+2 tengelyképlet szerint. Az alacsony, vakolt lábázat fölött téglaburkolatban a tagozatok vakoltak. A belső spalettás ablakok sima vakolatkerete fölött hasonló kiképzésű tympanon; az összefüggő könyöklők alatt rövid, sima vakolatkötény. A könyöklőkön kívül a tagozatok hálózatot képző voltához járul hozzá az ablakokat a tokosztójuk, valamint a szemöldökök magasságában, vízszintesen összekötő vakolatsáv. A pilaszterek széles főpárkányt hordanak. A ház mellett, tömör téglakerítésben, pillérek között stílusidegen, alumínium trapézlemez kapu. Az udvarban nyitott, mindössze egy kisebb részén belüvegezett a pilléres tornác.

JAVASLAT

Megoldandók a fölvizesedés okozta, egyre jelentősebbé váló problémák, amit a lábázat cementes javítása csak tovább fokozott. Sajnálatos a kapupillérek elbontása.

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSÉG
78.				

Írástílyon kívül helyezte a 32/2018. (XI.30.) önkormányzati rendelet 1. § b) pontja, hatálya lép 2018. december 1. napján

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSÉG
79.				

Hatályon kívül helyezte a 32/2018. (XI.30.) önkormányzati rendelet 1. § b) pontja, hatályba lép 2018. december 1. napján

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSÉG
80.				

E táblán kívül helyezte a 32/2018. (XI.30.) önkormányzati rendelet 1. § b) pontja, hatályba lép 2018. december 1. napján

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSÉG
81.	539	v. lakóház, üzlet	Szegedi út 7.	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Földszintes, szalagcseréppel fődött, részletgazdag homlokzatképzésű, eklektikus lakóház. A homlokzat ablakszemöldökök alatti sávjának motívumait elnagyoltan állították helyre. A középrizalittal tagolt épület tengelyképlete: 2+2+2. A műkö lábazat fölött a sima felületű kváderekkel armirozott rizaliton kőburkolatot imitáló, finom nütözás. Az ablakok egységesen új gyártásúak a régiek méretében és arányában, azonban a részletképzés teljes elhagyásával. Az őket körülvevő, tagolt vakolatkeret is újonnan formált. Az alapfalfelületen fölöttük díszes konzolokon erőteljes, vízszintes szemöldök, a frízben kicsi rozetta; a rizaliton törtvonalú szegmentíves a szemöldök nagy rozettával. A parapeteken jelenleg mindössze egy-egy kicsi fül az összefüggő könyöklő alatt, a vakolatkeret szárai alá esően. A széles, húzott, tagolt főpárkány frízében padlásablakok és profilos vakolatükrök váltakoznak. Az épület mellett falkeretben új, stílusidegen kapu.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell, kezelve a fölvizesedés okozta problémákat.

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSÉG
82.	541	lakóház	Szegedi út 9.	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Az art deco modorú, földszintes lakóház tetejét rombuszpala födi két mives, íves, bádogg padlásablakkal. A dekoratív lizénákkal tagolt homlokzat tengelyképlete: K+2+2+2. Lábazata vakolt. Az egységesen finom részletképzésű, díszített tokosztójú és ütközőlécű ablakokat széles kannelurákkal kitöltött szemöldökmező koronázza. A tokosztók vonalában övpárkány. Az egyszerű, széles, profilos főpárkányt hullámdíszű deszka szegélyezi. A szárazkapu váztáblázatos szárnyai dekoratív tagolásúak díszített tokosztóval és fölülvilágítóval.

JAVASLAT

Megoldandók a fölvizesedés okozta, igen jelentős problémák.

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSÉG
83.				

Hatályon kívül helyezte a 32/2018. (XI.30.) önkormányzati rendelet 1. § b) pontja, hatályba lép 2018. december 1. napján

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSÉG
84.	1155	lakóház	Szegedi u. 26.	javaslat helyi védelemre

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A eklektikus jellegű, L alakú, földszintes, új hódfarkú cseréppel fődött lakóház homlokzatát középrizalit tagolja a 2+2+1+K tengelyképlet szerint. A rizalitet sima lizénák fogják közre, az alapfal felületen szokatlan helyű és formájú, ion fejezetű pilaszterek. Az egyforma ablakok körül toszkán jellegű pilaszterek tartotta, maga, vízszintes szemöldök. A háromrészes, húzott főpárkány frizében padlásszellőzők. Stílusidegen a szárazkapu.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTISÉG
85.	790	lakóház	Szegedi u. 37.	javaslat helyi védelemre

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A *Tisztviselőtelep* art deco modorú épületeihez hasonló, földszintes, préselt cseréppel fődött lakóház. A homlokzatot sajátos, dekoratív pilaszterek tagolják három részre egy keskenyebb és két szélesebb ablakkal. A kiselemes, rusztikus kőburkolatot mutató lábazatra az épület szélein, fél magasságig hasonló anyagú armirozás támaszkodik. Az ablakok körül sima vakolatkeret; a parapeteken a lábazat kőburkolata folytatódik. A pilasztereket kapcsolja össze a széles, ugyancsak dekoratív főpárkány, az ablakok fölötti hangsúlyokkal.

JAVASLAT

Egy elkövetkező homlokzatsülújítás során különös figyelemmel kell megőrizni az értékes homlokzati elemeket, egyúttal megoldandók a fölvizedés okozta problémák.

2013.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSÉG
86.	1029/1 malom 1029/4 torony	ipari épület	Szegedi út 54. (Alsótemető után) Viktória malom épületei	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Ilyen kenyere lesz.

Ha Főegyházán a
Szegedi-úti
EGYESÜLT MAGYAR
MALOMIPARI RT.
malomján délt, vagy
esetleplepén esrel

1892: „a szélmalmokra [pedig] akkor jött a pusztulás időszaka. Akkor készült el a szegedi út mellett [a transzverzális út és az Alsótemető között] a Krausz nevezetű zsidó gőzmalom, aki kevesebbet őrölt, még hozzá csúváros (örletni valót gyűjtő) kocsikat alkalmazott, a darálási vámot pedig 30 krajcárban állapította meg.” (Pajkos Szabó István, 1962)

Az eredendően 12 szélmalom és egy szárazmalom szomszédságában emelt, Krausz-féle kisézmalom a Szeged felé vezető országút mentén 1934-ben már mint az Egyesült Magyar Malomipar Rt. hatalmas gőzmalma és gabonátárháza említették.

Az eredeti épület helyén jelenleg a toronyszerű, vasbeton szerkezetű gabonasiló áll, tetején a fölvonó fölépítményével, valamint a tűzvíz-tárolóval. A funkció nélküli épület felületét városképileg igen előnytelenül számos óriásplakát borítja. A malomépület a Integrál ÁFÉSZ Kereskedelmi Centrumaként szolgál.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú malomépület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell. A siló hasznosítására valami megoldás szükséges romló állapota megszüntetésével és az óriás plakátok eltávolításával.

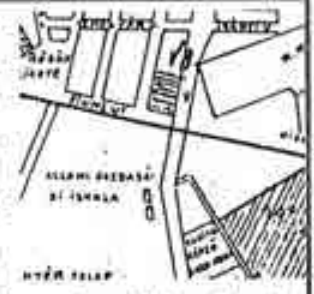
SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTÉG
87.	890/2	irodaház	Szegedi út 73. - Birs u. v. Állami gazdasági iskola	javaslat helyi védelemre

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Állami gazdasági iskola

Az egykori szélmalomok helyén emelt, ma klasszicista hangulatú, portikuszos kúria formát mutató, U alaprajú, földszintes épület; a toszkán oszlopos portikusz tympanonján MMIV évszám. Mellette zömök, kontyolt

nyeregtetős, szintén földszintes épület. Jelenleg bérbe vannak adva irodai munka céljára. (Az 5-ös út mellett nyugatra, a vasúton kívül. Térkép: Szarvas István, 1929 k., fényképek: Balogh Tünde)

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSÉG
88.	2933	lakóház	Szent Imre herceg u. 15.	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Eklektikus stílusú, sajnálatosan leegyszerűsített és fröcskölt homlokzatú polgárház. A tekintélyesen magas, földszintes, hódfarkú cseréppel fődött ház homlokzatát kompozit fejezetű pilaszterekkel szegélyezett sarokrizalitok tagolják az 1+3+1 tengelyképlet szerint. A korábbi, finom részletképzésű ablakok körül jelenleg mindössze sima vakolatkeret. A közelmúltban ablakcsere történt az eredeti osztás követésével. A háromrészes, húzott főpárkány frizében rozetta alakú padlásszellőzők. Az épület mellett egyszerű, kötött deszkakapu.

JAVASLAT

Megoldandók a fölvizesedés okozta, jelentős problémák.

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSÉG
89.	477	vendéglátóhely	Szent János tér 4. étterem	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Az erőteljesen átépített, földszintes épület történetiségét meglehetősen kevésbé juttatja kifejezésre. Az idomcserep héjalású, alapjában félkontyos tetőn félköríves tetőablakok és hatalmas reklámfőlirat, akárcsak az ablakok fölött. Az öt új gyártású, apró osztású ablakot, valamint a jobb szélső tengelyben nyíló bejáratot spaletták védik. Az udvarra félköríves záródású, sima gyalogkapu, valamint nagykapu vezet, mindkettő reklámfőlirattal elborítva. Védelmét mindössze a szomszédjaival képezett épületegyüttes volta indokolja.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell.

2007; 2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSÉG
90.	5155	lakóház és üzletek	Wesselényi u. 3.	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A tulsó, a telek hátsó oldalán lévő épület is, amely ténylegesen a Damjanich utca vonalában, de térképileg félig a Daru, félig a Zrínyi utcához sorolt.

1. főépület: a klasszikusan elegáns eklektika stílusában emelt, földszintes, rombuszpalával fődött polgárház homlokzatát lizénákkal szegélyezett sarokrizalitok, valamint a középső szakaszt toszkán jellegű pilaszterek tagolják. Tengelyképlete: 2iker+1+1+1+2iker, melybe a középső szakasz bal felére esően – a nyílásritmust teljességgel megbontóan új, alacsony, stílusidegen ajtót vágtak a két tulajdon miatt. Az ablakokat közrefogó, toszkán jellegű pilaszterek magas, tagolt, vízszintes szemöldököt tartanak. A jobboldali homlokzatrészen az eredeti formához hasonló, új, pácolt ablakok, fölül bukó szárnyal. A főpárkány húzott, profilos.

2. hátsó épület: a szomszédos, Wesselényi u. 1. szám alatti, három utcára néző *Feuer-palota* homlokzatképzésével megegyezően kialakított, földszintes, K+3 tengelyképletű épület.

JAVASLAT

Megoldandók a fölvezesedés okozta problémák, valamint egységesen színezendő a főépület. A tőle jobbra eső melléképület színezése visszafogottabbra és a főépületéhez hasonlóra változtatandó. Nyilván kedvező lenne az eredetihez közelítő homlokzatképzés rekonstruálása.

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSÉG
91.	5154	v. lakóház	Wesselényi u. 5.	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Az eredetileg eklektikus, majd az art deco idején átalakított, földszintes, szalagcseréppel fődött polgárház homlokzatát igen kis kiülésű középrizalit, valamint szerényen diszített lizénák tagolják fogsoros fejezettel a főpárkányban. A tengelyképlet: 2+1+2. A vakolt lábazat fölött a durva fröcskölés alól alig látszanak ki a tagozatok. A belső spalettás ablakszerkezetek különösen gazdag részletképzésűek: a ion fejezetű ütközőléc alsó részén dúsan tagolt, esztergált minta; a profilozott, golyvázatos tokosztó fölött volutás, íves oromzat. A tokosztók magasságában összekötött ablakok fölött szegmentíves, magas vakolatkeret. A széles, húzott főpárkányt a középrizaliton fogsor díszíti; a frízben kör alakú padlásszellőzők. Az épület mellett egyszerű deszkaajtó volt 2007-ben.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell, kezelve a fölvizesedés okozta problémákat.

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSEG
92.				

Hatályon kívül helyezte a 32/2018. (XI.30.) önkormányzati rendelet 1. § b) pontja, hatályba lép 2018. december 1. napján

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSÉG
93.	5200	lakóház	Zrínyi Miklós u. 2.	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A későeklektikus, alápincézett, földszintes, patinás hódfarkú cseréppel fődött polgárház tengelyképlete K+5, ahol a bejáratot időközben befalazták. Az erőteljes, összefüggő könyöklő fölött a falfelületet vízszintesen nutozták. A belső spalettás ablakokat kétféle, dekoratív keretezésbe foglalták vízszintes szemöldökökkel. A középső tengelyben lévőket váltakozó ritmusú armírozás fogja közre, fölül romantikus jellegű állókonzolok tartják a szélsőknél kissé magasabbra helyezett szemöldököt; a frízben plasztikus ornamentika. A szélső ablakokat húzott vakolatkeretbe foglalták; fölötté, a magasan lévő szemöldökig rusztikus textúrájú vakolattükör kétfelől egy-egy lapos, jelképes, volutás konzollal. A főpárkány finoman profilozott.

JAVASLAT

Egy elkövetkező följújtásnál különös figyelemmel meg kell őrizni a homlokzat értékes történeti elemeit, valamint megoldandók a fölvizesedés okozta, jelentős problémák.

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSEG
94.	5202	lakóház	Zrínyi Miklós u. 4.	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A provinciális későeklektikus stílusú, földszintes, patinás hódfarkú cseréppel fedött polgárház homlokzatát kváderezett lizénák fogják közre a főpárkány enyhe golyvázataként kialakított fejezettel. A négy, zárókövel koronázott, húzott vakolatkeretbe foglalt ablaknyílás mellett a jobb szélen ugyanolyan architektonikus foglalatban vakablak. A zárókö és két triglifszerű konzol által tartottan gazdag profilozású, vízszintes szemöldök. A főpárkány háromrészes, húzott, profilos.

JAVASLAT

Egy elkövetkező följújtásnál különös figyelemmel meg kell őrizni a homlokzat értékes történeti elemeit, valamint megoldandók a fölvizesedés okozta, jelentős problémák.

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSÉG
95.	5476	lakóház	Zrínyi Miklós u. 19.	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Az art deco modorú, földszintes, szalagcseréppel födött lakóház tengelyképlete: 2+2. A homlokzatot a tokosztók magasságában vízszintes, valamint arra ülő függőleges, díszített vakolatsávok tagolják. A falfelület alsó részén kőburkolatot imitáló, vízszintes nűtozás; fölötté textúraképzően igen sűrű, függőleges nűtozás. Az ablakok vízszintes tokosztója fölött sima vakolatkeret dekoratív szemöldöksávval. A főpárkány sima vakolatsávját díszített deszka szegélyezi. Az épület mellett, vakolt téglapillérek között mezőkre tagolt, virágmotívumokkal díszített bádogkapu nyílik, fölül kovácsoltvas ráccsal.

JAVASLAT

Egy elkövetkező följújtásnál különös figyelemmel meg kell őrizni a homlokzat értékes történeti elemeit, valamint megoldandók a fölvizesedés okozta, jelentős problémák.

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSÉG
96.	6352/4	közüintézmény	Aranyhegyi lakóterületi iskola főépülete	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Az 1950-es évek végén épült. A nyílászárók is eredetiek, és érdekes, minimalista, betonvasból való húzott övű rácsszerkezet a tetőszerkezet. Védendő az épület melletti pumpás kút is. (Fényképek: Marton Tibor, 2009.)

JAVASLAT

A leromlott állapotú, funkció nélküli épület mielőbb fölüújítandó és hasznosítandó.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTISÉG
97.	0154/5	v. közintézmény	Alpári úti külső iskola v. Bibok-iskola Külterület 80.	javaslat helyi védelemre

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A külterületi iskolák jellegzetes, eredeti megjelenésében megőrződött típusa.

JAVASLAT

Az épület méltó funkcióval való ellátása mielőbb szükséges állapotának helyreállításával együtt, melynek során megőrzendő eredeti megjelenése, valamint megoldandók a fölvizesedés okozta, jelentős problémák.

(Balogh Tünde fényképei)

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSÉG
98.	0419/21	közintézmény	v. Bugaci úti iskola óvoda	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A X. körzet tanya 95.szám alatti óvoda ellátási területe: Alsógalambos, Bugaci út, Felsőgalambos, Ringhegy, X, XI, XII. XIII. körzetek.
(Fényképek: Balogh Tünde)

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell.

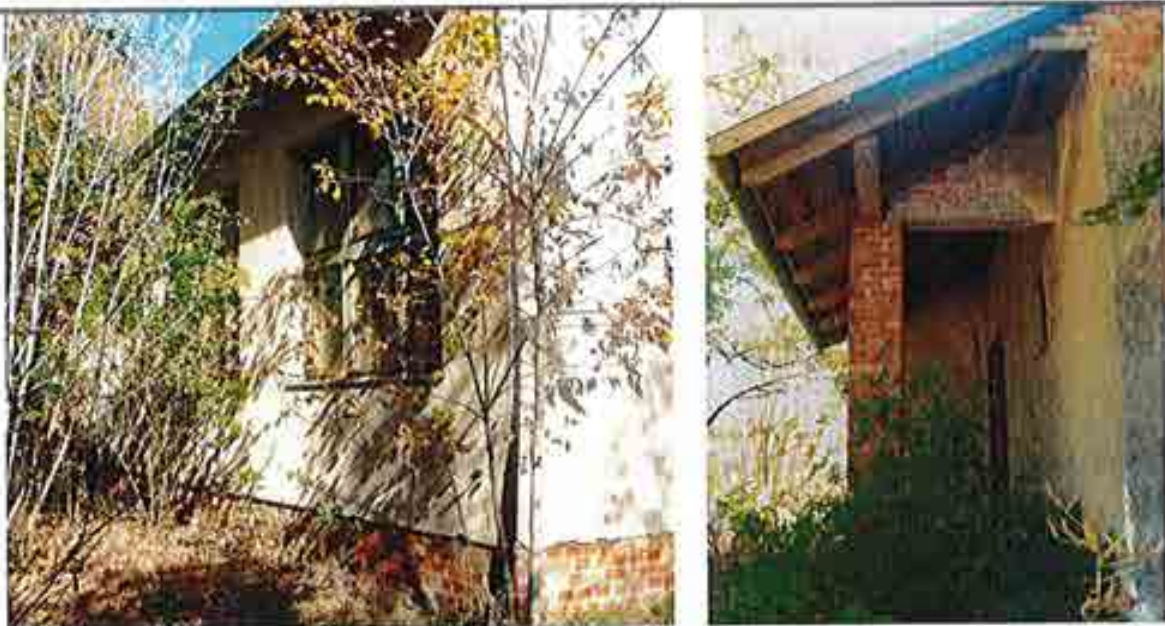
SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSÉG
99.	036/13	v. közintézmény	Csanyi úti iskola	javaslat helyi védelemre

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Volt néhány, nem túl szerencsés átalakítás, de alapvetően megmaradt az alapépület. Most lakatlan, használaton kívül. (Marton Tibor főépítész úr közlése és javaslata)

JAVASLAT

A megmaradás érdekében mielőbb funkciót kell számára találni, őt magát és környezetét rendbe hozva.

(Balogh Tünde fényképei)

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSÉG
100.	0445/16	közintézmény	Felsőgalambos, Bugaci Gazdakör, XI. körzet, Külterület 352.	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Bugaci Gazdakör vagy Galambosi Népház. Fölavatták 1930. május 11-én, amely eseményt vörös mészke emléktáblán örökítettek meg az épület előterében: „Épült 1930. évben a Földművelésügyi Minisztérium és a gazdatársadalom adományából Mayer János földművelésügyi miniszter, dr. Kiss István országgy. képviselő, Bense József gazdaköri elnökségének idejében építették Majláth József és Hoffer József vállalkozók”.

1937. június 6-án Selb Antal r. kat. tanító kezdeményezésére - a főbejárat két oldalán - az első világháborúban elesett, galambosi hősök tiszteletére emléktáblát avattak, melyet Szabó József és Tóth Lajos készítettek el. (Urbán Miklósné; fényképek: Balogh Tünde)

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSEG
101.	7601	közüntézmény	v. Haleszi iskola	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Jelenleg közösségi ház és orvosi rendelő működik benne. (Balogh Tünde fényképei és közlése)

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSÉG
102.	0406/14	v. közintézmény	v. Izsáki úti iskola Külterület 68.	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Az Izsáki út és az igazgatási határ keresztezésénél.
(Fényképek: Balogh Tünde)

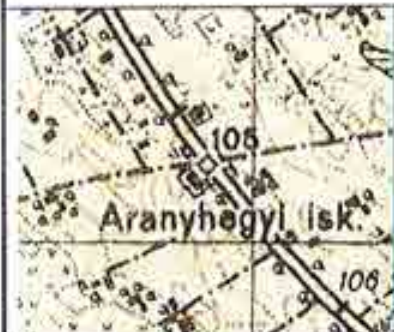
JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSÉG
103.	0352/2	v. közintézmény	v. Keeskeméti úti külső iskola	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Félegyháza határában a külső kör egyik iskolája.
(Térkép: 1941;
fényképek: Balogh Tünde)

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSÉG
104.	0635/17	v. közintézmény	Selymesi iskola Külterület 100.	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Az 5-ös főút mellett található. (Fényképek: Balogh Tünde)

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell.

